

T.C.
KONYA TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

KONYA'DA BELEDİYECİLİK ANLAYIŞININ
GELİŞİMİNDE ÖNCÜ BİR KİŞİ OLARAK
“AHMET HİLMİ NALÇACI”

Nurtop ÇOPUR

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Şehir ve Bölge Planlama Anabilim Dalı

Ekim-2019
KONYA
Her Hakkı Saklıdır

TEZ KABUL VE ONAYI

Nurtop ÇOPUR tarafından hazırlanan “Konya’da Belediyecilik Anlayışının Gelişiminde Öncü Bir Kişi Olarak Ahmet Hilmi Nalçacı” adlı tez çalışması 25.10.2019 tarihinde aşağıdaki jüri tarafından oy birliği ile Konya Teknik Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Şehir ve Bölge Planlama Anabilim Dalı’nda YÜKSEK LİSANS TEZİ olarak kabul edilmiştir.

Jüri Üyeleri

Başkan

Doç.Dr. Savaş Zafer ŞAHİN

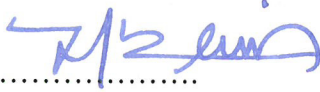
Danışman

Doç.Dr. Mehmet Çağlar MEŞHUR

Üye

Doç.Dr. Özer KARAKAYACI

İmza

.....

.....

.....

Yukarıdaki sonucu onaylarım.

Prof. Dr. Hakan KARABÖRK
Enstitü Müdürü

TEZ BİLDİRİMİ

Bu tezdeki bütün bilgilerin etik davranış ve akademik kurallar çerçevesinde elde edildiğini ve tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada bana ait olmayan her türlü ifade ve bilginin kaynağına eksiksiz atıf yapıldığını bildiririm.

DECLARATION PAGE

I hereby declare that all information in this document has been obtained and presented in accordance with academic rules and ethical conduct. I also declare that, as required by these rules and conduct, I have fully cited and referenced all material and results that are not original to this work.

Nurtop ÇOPUR

Tarih: 19.11.2019

ÖZET

YÜKSEK LİSANS TEZİ

KONYA'DA BELEDİYECİLİK ANLAYIŞININ GELİŞİMİNDE ÖNCÜ BİR KİŞİ OLARAK "AHMET HİLMİ NALÇACI"

Nurtop ÇOPUR

Konya Teknik Üniversitesi
Lisansüstü Eğitim Enstitüsü
Şehir ve Bölge Planlama Anabilim Dalı

Danışman: Doç. Dr. Mehmet Çağlar MEŞHUR

2019, 90 Sayfa

Jüri

Doç. Dr. Savaş Zafer ŞAHİN
Doç. Dr. Mehmet Çağlar MEŞHUR
Doç. Dr. Özer KARAKAYACI

Bir yerleşimin sahip olduğu tarihi, toplumsal ve kültürel değerlerini koruyabilmesinde ve bu değerleri kendisinden sonra gelecek nesillere aktarabilen bir kent olabilmesinde belediyelere büyük sorumluluk düşmektedir. Yaşanabilir kentlerin temelini de kente yön veren imar planları, belediyelerde iyi yönetim anlayışı ve belediye başkanları oluşturmaktadır. Bu yapı içerisinde belediye yönetimi ve teknik-idari kadroların birikimi/deneyimi belirleyici unsurlardan biridir. Ayrıca, belediye başkanlarının kişiliği ve şahsi çabaları da şehirlerin gelişiminde önemli rol oynamaktadır.

Tarih boyunca önemli kültür, sanat ve ticaret merkezlerinden biri olan Konya, yüz yıl öncesinde tarihi merkezin çevresinde dairesel uzanan surların içerisinde bir kent durumunda iken özellikle 1950'li yıllarda başlayan hızlı nüfus artışı ve bölgesel düzeyde gerçekleşen yatırım kararları ile ülkenin önemli merkezlerinden biri haline gelmiştir. Konya'da resmi kayıtlara göre 1868 yılında kurulan ilk belediye teşkilatı ile başlayan belediyecilik hizmetleri kesintisiz biçimde günümüze kadar devam etmiştir. Bugün Konya'nın, Türkiye'de planlı gelişim ve belediyecilik altyapısı açısından örnek gösterilen şehirlerden biri olması, uzun yıllara dayanan birikim ve deneyimlerin bir sonucudur. Söz konusu süreç içerisinde özellikle 1963-1969 yılları arasında yapılan belediye hizmetlerinin etkisinin günümüze kadar devam etmiş olması bağlamında Ahmet Hilmi Nalçacı'nın belediye başkanlığı yaptığı dönemin araştırılması, almış olduğu eğitimle birlikte kentin geleceğine yön vermiş bir idareci olarak Konya'nın belediyeciliğine ve şehrin planlı gelişimine sağladığı katkıların ortaya konması Konya kenti planlama tarihi açısından hayati önem taşıyan konulardan biridir. Bu kapsamda gerçekleştirilen çalışmada, Ahmet Hilmi Nalçacı'nın hayatı, yönetici kişiliği ve gerçekleştirdiği ya da fikir öncülüğünü yaptığı projeler anlatılmış; gerçekleştirilen proje, çalışma ve bunlara yön veren anlayışın kavramsal açıdan tanımlanan belediyecilikte iyi yönetimin temel ilkeleri ile tam anlamıyla örtüştüğü görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Ahmet Hilmi Nalçacı, Konya, Konya Belediyesi, İyi Yönetim İlkeleri.

ABSTRACT

MS THESIS

'AHMET HİLMİ NALÇACI' AS A LEADING PERSON IN THE DEVELOPMENT OF MUNICIPALITY IN KONYA

Nurtop ÇOPUR

Konya Technical University
Institute of Graduate Education
Department of City and Regional Planning

Advisor: Assoc. Prof. Dr. Mehmet Çağlar MEŞHUR

2019, 90 Pages

Jury

Assoc. Prof. Dr. Savaş Zafer ŞAHİN
Assoc. Prof. Dr. Mehmet Çağlar MEŞHUR
Assoc. Prof. Dr. Özer KARAKAYACI

Municipalities have great responsibility for preserving the historical, social and cultural values of a settlement and being a city that can sustain these values for future generations. The livable cities are based on the urban development plans, good management and mayors. The experience and good practices of the municipal administration and technical-administrative staff are crucial factors in this process. Besides the personality and personal efforts of mayors play an important role in the development of cities.

Konya, one of the important cultural, art and commercial centers throughout history, has become an important center in the country with the rapid population growth and regional investments started in 1950s, while it was a city within the circular walls around the historic center a hundred years ago. According to the official records, municipal organization was firstly established in 1868 and continued uninterruptedly until today in Konya. Owing to good practices for municipal services and infrastructure, Konya is known as a well-planned city in Turkey. Between the years 1963-1969 is particularly important for the development of municipal organization in Konya. During this period, Ahmet Hilmi Nalçacı was the mayor, important decisions were made for the city and its future. In this context, the aim of this study is to investigate Ahmet Hilmi Nalçacı's life, his executive personality and the projects he realized or pioneered. The most important finding of the study is that the municipal organization of Ahmet Hilmi Nalçacı was matched with the principles of good management, such as governance and ethical leadership.

Keywords: Ahmet Hilmi Nalçacı, Konya, Konya Municipality, The Principles of Good Management.

ÖNSÖZ

27 Mayıs İhtilali sonrasında yapılan seçimle belediye başkanı olan Ahmet Hilmi Nalçacı hayatı boyunca Konya için çalışmış, Konya'nın modern bir şehir haline dönüşmesi için büyük adımlar atmıştır. Ne var ki, döneminin en geniş, günümüzün en çok kullanılan caddesine neden Ahmet Hilmi Nalçacı ismi verildiğini birçok Konyalı bilmediği gibi kentin geleceğine yön vermiş bir idareci hakkında şimdiye kadar herhangi bir akademik çalışma da yapılmamıştır. Bu çalışma ile amaçlanan Konya şehrinin gelişiminde önemli rol oynamış bir insanı tanıtmak ve belediye başkanlığı yaptığı yılları, yönetici kimliği ile bu şehrin değişimine olan etkisi ile birlikte ortaya koymaktır.

Hayatta olmayan bir kişi hakkında çalışma yapmak birtakım sorunları beraberinde getirdi. Sistemli tutulmuş bir arşivin olmaması, altmış yıl öncesine ait bilgilerin objektif ve makul bir şekilde ortaya konması için bir hayli çaba harcamayı gerektirdi. Fakat yaptığım çalışma boyunca merhum Ahmet Hilmi Nalçacı ile ilgili araştırma yaptığımı öğrenen, onu bilen ve tanıyan kişiler çalışmaya devam etmem için ışık oldu. Böylesine sevilen ve değer verilen bir insanı Konya'nın belediyeciliğine ve planlı gelişimine verdiği katkıları, hayatını, fikirlerini, yerel idareciliğini ortaya koymaya çalıştığım için mutluyum ve bu çalışma konusunu bana önerdiği için danışmanım kıymetli hocam Doç. Dr. Mehmet Çağlar MEŞHUR'a teşekkür ediyorum.

Ayrıca bana arşivini açan, 1960-1970 yılları arasında Konya yerel basınına ulaşmamı sağlayan, hoş sohbeti ile eski Konya'yı ve Ahmet Hilmi Nalçacı'yı anlamama vesile olan merhum Seyit Küçükbezirci'ye, merhum A.Rıdvan Bülbül'e, her daim beni destekleyen eğitim ve çalışma sürecim boyunca yardımlarını esirgemeyen aileme şükran borçluyum. Son olarak fikirlerini, yardımlarını esirgemeyen eşim Peyzaj Mimarı Umut Sinan Çopur'a teşekkürlerimi sunuyorum.

Nurtop ÇOPUR
KONYA-2019

İÇİNDEKİLER

ÖZET	iv
ABSTRACT	v
ÖNSÖZ	vi
İÇİNDEKİLER	vii
SİMGELER VE KISALTMALAR	ix
TABLO VE ŞEKİLLER LİSTESİ	x
1. GİRİŞ	1
1.1. Çalışmanın Amacı.....	3
1.2. Çalışmanın Kapsamı	3
2. KAYNAK ARAŞTIRMASI	5
3. MATERYAL VE YÖNTEM	8
4. TEMEL KAVRAMLAR	10
4.1. Belediye Kavramı	10
4.2. Türkiye’de Belediyeciliğin Tarihsel Gelişimi	11
4.2.1. Osmanlı Döneminde Belediyeler	12
4.2.1.1. Klasik Dönemde Belediyeler (1299-1839).....	12
4.2.1.2. Tanzimat Fermanı Sonrası Dönemde Belediyeler	13
4.2.2. Cumhuriyet Dönemi	16
4.2.2.1. Cumhuriyetin İlk Yıllarında Belediyeler (1923-1945).....	16
4.2.2.2. Çok Partili Döneme Geçiş (1945-1980)	18
4.2.2.3. 1980 Sonrası Belediyeler	21
4.3. İyi Yönetim Anlayışı ve Gelişim Süreci.....	23
4.3.1. Belediyecilikte İyi Yönetime İlişkin Temel İlkeler	25
4.3.1.1. Etkinlik ve Verimlilik İlkesi	29
4.3.1.2. Tarafsızlık ve Eşitlik İlkesi	30
4.3.1.3. Katılım İlkesi	32
4.3.1.4. Şeffaflık, Hesap Verebilirlik ve Sorumluluk İlkesi	33
4.3.1.5. Liyakat İlkesi	34
4.3.1.6. Etik Liderlik	35
4.4. Bölüm Değerlendirmesi	37
5. KONYA’DA BELEDİYECİLİK ANLAYIŞININ GELİŞİMİNDE ÖNCÜ BİR KİŞİ OLARAK “AHMET HİLMİ NALÇACI”	40
5.1. Konya Kenti Belediyecilik Tarihi	40
5.2. Ahmet Hilmi Nalçacı’nın Konya Kenti Açısından Önemi	42
5.2.1. Ailesi ve Eğitim Hayatı.....	43

5.2.3. Meslek Hayatı ve Siyasete Girme Süreci	43
5.2.3. Kişiliği ve Yaşadığı Önemli Deneyimler.....	46
5.2.3. Vefatı	49
5.3. Konya Kenti İçin Önemli Çalışmaları ve Uygulamaları	51
5.3.1. Kentin İmarına Yönelik Faaliyetler	53
5.3.1.1. Otogar Alanı	57
5.3.1.2. Organize Sanayi Bölgesi Çalışmaları	60
5.3.1.3. Toptan Ticaret ve Hal Alanı	62
5.3.1.4. Tahıl (Buğday) Pazarı	64
5.3.1.5. Gecekondu İslah Çalışmaları ve Gecekondu Önleme Bölgeleri	65
5.3.2. Altyapı Çalışmaları ve Diğer Önemli Hizmetler	68
5.3.2.1. Katı Atık Depolama Alanına Yönelik Çalışmalar (Çöp Fabrikası).....	72
5.3.2.2. Selçuk Üniversitesi'nin Kurulmasına İlişkin Girişimler	74
5.3.2.3. Fuar ve Kültürpark Alanı	75
6. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME.....	79
6.1. Teze İlişkin Kısıtlar	81
KAYNAKLAR	83
EKLER	91
ÖZGEÇMİŞ	108

SİMGELER VE KISALTMALAR

Kısaltmalar

ANAP	: Anavatan Partisi
AP	: Adalet Partisi
A.Ş.	: Anonim Şirketi
Bkz.	: Bakınız
CHP	: Cumhuriyet Halk Partisi
CKMP	: Cumhuriyetçi Köylü Millet Partisi
DP	: Demokrat Parti
DPT	: Devlet Planlama Teşkilatı
Dr.	: Doktor
DSİ	: Devlet Su İşleri
M.Ö.	: Milattan Önce
MP	: Millet Partisi
ODTÜ	: Orta Doğu Teknik Üniversitesi
OSB	: Organize Sanayi Bölgesi
Prof.	: Profesör
RCD	: Bölgesel Kalkınma Teşkilatı
TBMM	: Türkiye Büyük Millet Meclisi
TDK	: Türk Dil Kurumu
TL	: Türk Lirası
USAID	: Amerika Birleşik Devletleri Uluslararası Kalkınma Ajansı
ve ark.	: ve arkadaşları
vb.	: ve benzeri ve bunun gibi

195 sayılı KHK	: Büyükşehir Belediyelerinin Yönetimi Hakkında Kanun Hükmünde Kararname
307 sayılı Kanun	: Belediyeler Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun
775 sayılı Kanun	: Gecekondu Kanunu
1580 sayılı Kanun	: Belediyeler Kanunu
1593 sayılı Kanun	: Umumi Hıfzıssıhha Kanunu
1873 sayılı Kanun	: Dört Üniversite Kurulması Hakkında Kanun
2031 sayılı Kanun	: Belediyeler Bankası Kanunu
2290 sayılı Kanun	: Belediye Yapı Yollar Kanunu
3030 sayılı Kanun	: Büyükşehir Belediyelerinin Yönetimi Hakkında 3030 Sayılı Kanun
3194 sayılı Kanun	: İmar Kanunu
5393 sayılı Kanun	: Belediyeler Kanunu
6360 sayılı Kanun	: On Üç İlde Büyükşehir Belediyesi Ve Yirmi Altı İlçe Kurulması İle Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun
6447 sayılı Kanun	: On Dört İlde Büyükşehir Belediyesi Ve Yirmi Yedi İlçe Kurulması İle Bazı Kanun Ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun

TABLO VE ŞEKİLLER LİSTESİ

Tablo 4.3.1. Yerel Düzeyde Yönetim ve Yönetişimin Karşılaştırılması	25
Şekil 5.3.1. Ahmet Hilmi Nalçacı'nın Belediye Başkanlığı Döneminde Hayata Geçirilen Önemli Projeler.....	52
Şekil 5.3.2. 1966 Nazım İmar Planı, Yavuz Taşçı - Haluk Berksan	55
Şekil 5.3.3. Otogar Alanının Havadan Görünümü.....	58
Şekil 5.3.4. Otogar Alanı	58
Şekil 5.3.5. Otogar Binasının İç Kısmı	59
Şekil 5.3.6. Otogar Girişinde Nalçacı'nın Kabartması	59
Şekil 5.3.7. Eski Otogar Alanı Günümüzdeki Durumu	60
Şekil 5.3.8. Konya İl Analitik Etüdlere, Üretim Yapılan Alanların Dağılımı.....	61
Şekil 5.3.9. 1977 Yılı Adnan Menderes Toptancı Halinin Açılış Töreni	64
Şekil 5.3.10. Toptancı Hali'nin Günümüzdeki Durumu	64
Şekil 5.3.11. I Nolu Gecekondu Önleme Bölgesi'nin Genel Görünümü-1971	67
Şekil 5.3.12. I Nolu Gecekondu Önleme Bölgesi Yakın Görünüm-1971	67
Şekil 5.3.13. Aydınlikevler Mahallesi'nin Günümüzdeki Hali.....	68
Şekil 5.3.14. 1950-1969 Yılları Arası Belediye Bütçesi - Belediye Yatırımları	69
Şekil 5.3.15. Asfalt ve Kanalizasyon Çalışmaları.....	70
Şekil 5.3.16. Nalçacı Caddesi'nin Görünümü	71
Şekil 5.3.17. Nalçacı Caddesi'nin 1970'li Yıllardaki Görünümü.....	72
Şekil 5.3.18. Ahmet Hilmi Nalçacı Caddesi'nin Bugünkü Hali	72
Şekil 5.3.19. Konya'da Yapılması Planlanan Çöp Fabrikasının Maketi.....	73
Şekil 5.3.20. Konya Selçuk Üniversitesi, Alaaddin Keykubat Kampüsü Fen-Edebiyat Fakültesi ve Rektörlük Binası 1986.....	75
Şekil 5.3.21. Konya Selçuk Üniversitesi, Alaaddin Keykubat Kampüsü	75
Şekil 5.3.22. Fuar Alanının Genel Görünüşü.....	77
Şekil 5.3.23. Fuar Alanı Girişi	78
Şekil 5.3.24. Günümüz Kültürpark Alanı Genel Görünüşü.....	78

1. GİRİŞ

Bir ülkenin hızlı kalkınma gösterebilmesi, yaşam kalitesi yüksek kentlerin oluşturulması merkezi yönetimin tek başına verdiği kararlar ile mümkün değildir. Gelişmenin ve bu kalitenin sağlanması tüm kuruluşların gerekli çalışmaları yapmaları ve fikirlerini uygulamaya geçirmeleri ile mümkün olabilir. Belediyeler ise bu kuruluşlar içerisinde yarar gösterebilecek en önemli birimlerdir. Yerel yönetimlerin yapmış oldukları başarılı hizmetler hem ülke kalkınmasında hem de modern şehirlerin oluşturulmasında büyük önem arz etmektedir (Tortop, 1985). Bir yerleşim alanının sahip olduğu tarihini, toplumsal ve kültürel yapısını koruyabilmesinde ve bu değerleri kendisinden sonra gelecek nesillere aktarabilen bir kent olabilmesinde belediyelere büyük sorumluluk düşmektedir.

Türkiye’de belediyelerin önem kazanması kent hizmetlerinin belirginleşmesi ile gündeme gelmiş, bu süreçte kentleşme ile yerel yönetim ihtiyacının doğru orantılı olduğu vurgulanmıştır. Çünkü belediyeler, kentin yerel ihtiyaçlarını (sağlık, sosyal-kültürel, park, temizlik, yol, su, kanalizasyon vb.) en hızlı ve en doğru şekilde belirlemek ve bu ihtiyaçlara yönelik hizmeti sağlamak adına seçilen kuruluşlardır. Belediye yönetimleri halkın, şehrin ihtiyaçlarını tahmin ederek çalışmayı ve geleceğe yönelik yatırımları ile yaşanabilir kentler oluşturmayı prensip haline getirmelidir (Toprak, 1990; Peker, 1996). Yaşanabilir kentlerin temelini de kentte yön veren imar planları ve belediye başkanları oluşturmaktadır.

Görev başına gelen belediye başkanları ve yöneticiler her zaman hizmetin en iyisini yapma vaadinde bulunurlar. Fakat çalışmaları örnek gösterilen, hizmetleri uzun süre etki eden ve isimleri unutulmayan belediye başkanlarının sayısı azdır. Konya Belediyesi’nde bir döneme adını veren, her daim örnek alınan eski belediye başkanlarından merhum Ahmet Hilmi Nağacı da sözü edilen ender insanlardan birisidir (Özsaydam, 1990).

Kente olan katkılarından bahsetmeden Ahmet Hilmi Nağacı dönemi öncesinde Konya’da yapılmış hizmet ve çalışmalara kısaca değinmek yararlı olacaktır. Tarih boyunca önemli bir kültür, sanat ve ticaret merkezi olan Konya’da belediye sisteminin kuruluşu 1830-39 yılları arasında ilk İhtisap Ağası olan Aşık Şem’i ile başlar. Belediye teşkilatı ile ilgili olarak en eski resmi bilgiler Vilayet Nizamnamesi’nden dört yıl sonradır. Bu resmi bilgiler 1868 tarihli Konya Salnamesi’nde bulunmaktadır (Yaşar ve Doğan, 2014).

1884-1888 yıllarında şehrin imar faaliyetleri başlamış, ilk kanalizasyon çalışmaları yapılmıştır. Yirminci Yüzyılın başlarında kırsal karakterli bir yerleşme olan Konya kenti zaman içinde büyük gelişmeler yaşamıştır. Yapılan hizmetler ile kent modern görünüm almaya başlamış ve 1927-1930'lu yıllar arasında yapılan hizmetler çerçevesinde 501 belediye içinde 94. sırada yer almıştır (Yaşar ve Doğan, 2014; Konya Büyükşehir Belediyesi, 2015). 1946 yılında ise daha kapsamlı ve planlı hizmet yapmak adına 816 hektarlık alanı kapsayan Asım Kömürcüoğlu tarafından 'güzel kent' yaklaşımı benimsenen Konya Nazım İmar Planı hazırlanmış ve 1954 yılına kadar uygulanmıştır. 1954 yılında ise planın artan konut ihtiyacı karşısında yetersiz kalması nedeniyle Ferzan ve Leyla Baydar tarafından 912 hektar alanı kapsayan imar planı yapılmıştır (Doğan, 2005; Konya Büyükşehir Belediyesi, 2015). 1960 yılına gelindiğinde ihtilal sonrasında ülkemizde ve belediyelerde askeri yönetimin bulunduğu bir dönem başlamıştır. Bu dönem 17 Kasım 1963'te yapılan seçime kadar devam etmiştir. Türk siyasi tarihinde önemli yere sahip olan bu seçim, 27 Mayıs 1960 askeri ihtilali ve 1961 Anayasası'nın kabulünden sonra yapılan ilk yerel seçimdir. Söz konusu seçimde ülkemizde ilk defa tek dereceli seçim sistemi uygulanmış, bu doğrultuda belediye meclisi ve belediye başkanı doğrudan halk tarafından seçilmiştir.

İhtilal sonrası yapılan mahalli seçimler sonucunda Konya'da göreve gelen ilk sivil başkan Ahmet Hilmi Nalçacı olmuştur. Günümüze kadar farklı gelişmelerin yaşandığı Konya belediyecilik tarihinde, merhum Ahmet Hilmi Nalçacı'nın dönemi, şehircilik politikası ve anlayışı bağlamında büyük önem arz etmektedir (Özsaydam, 1990). Göreve geldiği dönem açısından askeri yönetim sonrası hem halkın beklenti ve istekleri hem de ülkede 1950'ler ile başlayan ve kırdan kente göç hareketi ile ortaya çıkan kentleşme süreci Nalçacı'nın hizmet politikaları açısından belirleyicidir. O dönemde artan nüfus, mevcut planın talebi karşılayamaması ve Nalçacı'nın Avrupa gezilerinde gördüğü şehirlerden etkilenmesi sebebi ile yeni şehir kurma isteği, yeni bir planın hazırlanmasına zemin hazırlayan etkenler olmuştur. Bu süreçte ortaya çıkan en önemli gelişmelerden biri şüphesiz 1966 planıdır. Söz konusu plan, şehrin ulusal yarışma yoluyla elde edilen ilk planı olması açısından da önemlidir. 1966 Nazım İmar planı ile Ahmet Hilmi Nalçacı Caddesi ve çevresinde modern bir şehir oluşturulmaya başlanmış; bu oluşumun devamı olarak şehir Kuzey ve Kuzeybatı yönünde gelişip, bugünkü Selçuklu ilçesinin nüvesini oluşturmuştur (Konya Büyükşehir Belediyesi, 2015). Konya kenti için yapılan hizmetlerde en önemli sorumluluğa sahip olan belediye başkanları arasında ve Konya belediyecilik tarihi içerisinde önemli bir yer edinen Ahmet

Hilmi Nalçacı tezin çalışma konusunu oluşturmaktadır. Çalışma bir biyografi niteliğinden çok Konya'nın 1960'lı yıllardaki gelişim sürecini, Nalçacı'nın yönetici kimliği ile kentin değişimine olan etkisi yönünden irdeleyen bir içeriğe sahiptir.

1.1. Çalışmanın Amacı

Bu çalışmanın temel amacı, 1963-1969 yılları arasında Konya'nın belediye başkanı olan Ahmet Hilmi Nalçacı'nın görev yaptığı dönemin, üretilen projeler ve ortaya konan yaklaşımlar çerçevesinde ayrıntılı biçimde incelenmesi ve Konya'da yerleşmiş olan köklü belediyeçilik anlayışının gelişiminde Ahmet Hilmi Nalçacı'nın rolünün ortaya konmasıdır.

Bugün Konya'nın Türkiye'de planlı gelişim ve belediyeçilik altyapısı açısından örnek gösterilen şehirlerden biri olması, uzun yıllara dayanan birikim ve deneyimlerin bir sonucudur. Ahmet Hilmi Nalçacı'nın belediye başkanlığı yaptığı dönem de (1963-1969) bu gelişimin temellerinin atıldığı dönem olarak adlandırılabilir. Bu çerçevede, söz konusu dönemin yaşanan önemli kentsel gelişmeler ışığında incelenmesi, bu gelişmelerin günümüze yansıyan yönlerinin ortaya konması ve Ahmet Hilmi Nalçacı'nın hem kişiliği, hem de yönetici kimliği ile süreçteki rolünün araştırılması amaçlanmıştır.

1.2. Çalışmanın Kapsamı

Sağlıklı ve yaşanabilir şehirlerin oluşmasında, belediye yönetimi ve teknik-idari kadroların birikimi/deneyimi belirleyici unsurlardan biridir. Bunun yanı sıra, belediye başkanlarının kişiliği ve şahsi çabaları da şehirlerin gelişiminde önemli rol oynamaktadır. Bu bağlamda Ahmet Hilmi Nalçacı'nın birikimi, almış olduğu eğitimle birlikte kentin geleceğine yön vermiş bir idareci olarak Konya'nın belediyeçiliğine ve şehrin planlı gelişimine sağladığı katkıların araştırılması, Konya kentinin planlama tarihi açısından önemli görülmektedir. Ayrıca, çok yönlü ve farklı alanlarda başarı göstermiş bir belediye yöneticisi hakkında yapılacak araştırma, günümüzün yerel yöneticilerine yol gösterebilecek deneyimleri içermesi açısından da önemlidir. Yine, Konya kentinin şehircilik altyapısının temellerinin atıldığı dönem ile birlikte Ahmet Hilmi Nalçacı'nın siyaset ve belediyeçilik anlayışının ortaya konduğu herhangi bir akademik çalışmanın bulunmaması da çalışmanın önemini arttıran bir diğer unsurdur.

Tez çalışması kapsamında öncelikle temel kavramlar üzerinde durularak, belediye kavramı, Türkiye’de yıllar içerisinde değişim gösteren belediyeciliğin tarihsel gelişimi ve iyi yönetim anlayışı içeriği/gelişimi ile birlikte belediyecilikte iyi yönetimin temel ilkelerine yer verilmiştir. Bu bölümün ardından belediyecilik anlayışının ve altyapısının Konya’daki gelişim süreci ile 1963-1969 yılları arasında Ahmet Hilmi Nalçacı’nın belediye başkanı olarak görev yaptığı döneme ilişkin çalışma, araştırma ve haberler incelenmiştir. Çalışmanın son bölümünde ise bir belediye başkanının öncülüğünde ortaya konan çaba ve verdiği kararlar ile şehir üzerinde oluşan etkilere yönelik değerlendirmelerde bulunulmuştur.

2. KAYNAK ARAŞTIRMASI

Tez çalışması, üç önemli araştırma konusu üzerine kurgulanmıştır. İlk olarak belediyeçilik kavramı ve Türkiye’de yıllar içerisinde değişim gösteren belediyeçiliğin tarihsel gelişimi, daha sonra iyi yönetim anlayışının içeriği/tanımı, belediyeçilikte iyi yönetimin temel ilkeleri ve son olarak belediyeçilik anlayışının ve altyapısının Konya’daki gelişim süreci ile 1963-1969 yılları arasında Ahmet Hilmi Nalçacı’nın belediye başkanı olarak görev yaptığı döneme ilişkin çalışmalardan oluşmaktadır. Tez içeriği aşağıda yer alan çalışmalardan yararlanılarak hazırlanmıştır.

Yalçındağ (1995) “Saydam ve Dürüst Belediyeçilik” çalışmasında belediyeçilik anlayışının ve belediyeçilikte başarıya ulaşmada üç temel kesimin önemini vurgulamış; bu kesimleri kentliler, belediye seçilmişleri ve merkezi yönetim olarak belirtmiştir. Çalışan, üreten ve dürüst belediyenin gerçekleşmesi için bu kesimlerin sistem içerisinde sorumluluk bilinciyle görevlerini yerine getirmeleri, yetkilerini, haklarını etkili bir biçimde kullanmaları gerekmektedir.

Tortop (1997) ise çalışmasında bir kuruluşun başarılı olmasının, kuruluşun yöneticisine ve personeline bağlı olduğuna değinerek alanlarında uzman kişilerin olduğu kuruluşların başarılı çalışmalar yaptığını ifade etmiştir. Eldeki kaynakların (insan, para, malzeme, yer ve zaman) aynı olduğu durumlarda farklı zamanlarda yönetici ve personele göre başarı oranlarında farklılaşma görülmektedir. Aynı imkânlarla rağmen sonuçların farklı olması personelin ve yöneticinin niteliklerinden kaynaklanmaktadır.

Eryılmaz ve Biricikoğlu (2011), ülkemizde 1980’den itibaren yönetim anlayışının, yapılarının ve politikalarının, hızlı bir değişim ve dönüşüm sürecine girdiğini belirtmiş; bu süreçte literatüre birçok yeni kavramın girdiğini ve mevcut kavramların içeriklerinde de değişiklikler yaşandığını; söz konusu değişiklikler bağlamında hesap verebilirlik, saydamlık, etik ve yönetim kavramlarının ön plana çıktığını vurgulamıştır.

Göymen (2004) 90’lı yıllarla gelişen yönetim yaklaşımı ile klasik yerel yönetim anlayışı arasındaki farklara değinmiş; ulusal, bölgesel ve yerel ilişkiler ağı içinde belediyelerin önemli roller üstlendiğini vurgulamıştır. Yönetişim kapsamında belediyelerin klasik kentsel hizmetleri (çöp toplamak, temiz su, altyapı vb.) sunmakla yetinmeyip kentin ve kentlinin bütün gereksinimlerinin karşılanmasında rol alma isteklerinin belediye kurum ve yöneticilerinin önemini arttırdığını belirtmiştir.

Keleş'e (1992) göre belediyeler, yerel kamusal hizmetleri yerine getirmekle yükümlü kuruluşlardır. Kamu hizmeti kavramının değişmeyen ögesi, yapılan bu hizmetlerin kamu yararına görülmesidir. Çağdaş ve saydam belediyeçilikte mevcut kaynakların akılcı ölçülerde toplum yararı doğrultusunda kullanılması, bu kaynakların artırılması amacından daha önemli bir konu olarak ifade edilmiştir.

Türkiye'de değişim gösteren belediyeçiliğin tarihsel gelişimi üzerine yapılan araştırmalarda belediyeler, Cumhuriyet dönemi ve sonrasında merkezi yönetimin yerel organları gibi görülmüştür. 1930 yılında çıkarılan 1580 sayılı Belediyeler Kanunu belediyelere kentsel gelişim, çöp toplama, toplu taşıma vb. görevler verirken eğitim, sağlık ve konut gibi kentin ortak hizmetleri belediyelerin görev alanı dışında bırakılmıştır. Cumhuriyet döneminde belediyelerden önemli hizmetler beklenmiş fakat hiçbir dönemde belediyelere yeterli kaynak verilmemiştir. Merkezi hükümetler kaynakları kendi denetimlerinde tutmayı daha uygun bulmuşlardır. Bu dönem içerisinde sınırlı kaynaklar içinde fırsatları iyi değerlendirebilen başarılı belediye başkanları olmuştur (Tekeli ve Ortaylı, 1978).

Keleş (1991) çalışmasında, İkinci Dünya Savaşı'ndan 27 Mayıs 1960 darbesine kadar belediyelerin "Merkezi Yönetimin Taşra Örgütü" olarak devam ettiğini belirtmiştir. Artukmaç (1963) ise 1930 yılında kabul edilen Belediye Yasası'nın, 1961 Anayasası ile çelişen maddelerinde değişiklikler yapıldığına değinmiş; yapılan değişiklikler ile yerel seçimlerde belediye başkanlarının seçiminde tek dereceli çoğunluk yöntemine geçilmesi ile görev yetkisini doğrudan halktan alacak belediye başkanlarının daha güçlü olacağı vurgulanmıştır. Yapılan bu değişiklik ile Eryılmaz (2002), "güçlü başkan" modeline geçildiğini savunmuştur. Önceki sistemde, belediye başkanı meclis üyeleri tarafından seçilmesinden dolayı meclis hâkimiyeti altında vatandaşlara karşı doğrudan sorumluluğu bulunmaz iken, 1963 yılı seçimleri ile başkanlık modeline geçildiği ifade edilmiştir.

Tekeli (2009a) araştırmasında, 1973 yılı seçimlerinin belediyeçiliğin kentsel hizmet üretme ile birlikte ülkenin demokratikleşmesine katkısı olduğundan söz etmektedir. Tekeli (1991) bir diğer çalışmasında ise bu dönemde, büyük kent belediyelerinin "Demokratik Belediyeçilik" anlayışını bir program ve ideolojik çerçeve haline getirildiğini belirtmiştir. Bu anlayış daha sonra diğer belediyelerin de desteği ile 1977 yılına girerken, toplumsal, katılımcı, üretici, birlikçi, kaynak yaratıcı, toplumsal tüketimi geliştirici ilkeleriyle "Sosyal Demokrat Belediyeçilik Programı" haline

gelmiştir. Bu dönem aynı zamanda, Türkiye’de belediyeciliğin siyasal öneminin anlaşılmaya başlandığı dönem olmuştur.

Konya kentinin 1963 ve 1973 yılları arasındaki belediyeciliği, Özsaydam (1990)’ın çalışmasında Ahmet Hilmi Nalçacı dönemi olarak adlandırmıştır. Ayrıca bu dönemde yapılan işlerle Konya’nın çağdaş bir kent haline geldiği, sonraki yıllara hizmet edecek bilgili kadronun yetiştiği ve hizmet anlayışı ile örnek bir belediye haline geldiği ifade edilmiştir.

Tortop (1970) yazısında, Türkiye belediyelerinde inceleme yapan uluslararası üne sahip uzman Mr. Bean’in Türk Belediyecilik Derneğine teslim ettiği rapora gönderme yaparak, Konya Belediye Başkanının örnek bir çalışma sistemi kurduğundan ve diğer şehirlere de örnek olabileceğinden bahsetmiştir.

Bülbül (1969), Ahmet Hilmi Nalçacı’nın belediyecilik anlayışına ilişkin Yeni Meram Gazetesi’nde yayınlanan yazısında, Nalçacı’nın Adalet Partili bir siyasetçi olarak belediye başkanı seçilmesine rağmen hiçbir zaman partililik yapmadığına ve özellikle politikayı belediye dışında tutmaya çalıştığına vurgu yapmıştır.

3. MATERYAL VE YÖNTEM

Araştırma şehir planlama alanında nitel bir çalışma olmakla birlikte araştırma yöntemleri; literatür taraması, derinlemesine yapılan görüşmeler ve Konya kenti alan araştırması olarak belirlenmiştir. Öncelikle konu ile ilgili yazılı kaynaklardan oluşan kuramsal bilgiler derlenmiş ve belediye kavramı, önemi ve ülkemizde belediyeciliğin tarihsel gelişimi çalışmanın ilk basamağı olarak ele alınmıştır. Literatür taraması sonucunda iyi yönetim ve belediyecilikte iyi yönetimin temel ilkeleri olarak kabul edilen ilkeler ortaya konmuş; yönetim, liyakat ve etik liderlik başlıkları altında ifade edilen söz konusu ilkeler kapsamında Ahmet Hilmi Nalçacı'nın Konya'da belediye başkanlığı yaptığı dönem değerlendirilmiştir.

Tez çalışmasının ana materyalini, 1963-1969 yılları arasında Konya'daki belediyecilik anlayışı ve yaşanan önemli kentsel gelişmeler ile Ahmet Hilmi Nalçacı'nın belediye başkanlığı sürecinde gerçekleştirilen çalışmalar, hizmetler oluşturmaktadır. Çalışma belediye başkanı Ahmet Hilmi Nalçacı biyografisi üzerine değil, kente yönelik faaliyetleri üzerine inşa edilmiştir. Alan araştırması kapsamında ilk olarak 1966 Konya Nazım İmar Planı incelenmiş ve plan doğrultusunda kentte yapılan önemli hizmetler değerlendirilmiştir. Bu çerçevede, söz konusu dönemde yaşanan önemli kentsel gelişmeler;

- Otogar Alanı,
- Organize Sanayi Bölgesi,
- Toptan Ticaret ve Hal Alanı,
- Tahıl (Buğday) Pazarı,
- Fuar Alanı,
- Gecekondu Islah Çalışmaları ve Gecekondu Önleme Bölgeleri

olarak belirlenmiştir. Ayrıca yapılan altyapı çalışmaları ile birlikte bu dönemde belediyenin bütçe değişimi ve yatırımları karşılaştırılmıştır. Nalçacı'nın kişisel çabaları ve Konya Belediyesi çalışanlarının teşviki ile Selçuk Üniversitesi'nin kurulmasına ilişkin girişimlere, katı atık depolama alanlarına yönelik çalışmalara değinilmiştir. Tüm bu çalışmalar ışığında iyi yönetime sahip belediye yapısı ve belirlenen ilkeler çerçevesinde söz konusu gelişmelerin günümüze yansıyan yönleri ele alınmıştır.

Çalışmada konu ile ilgili kitap, dergi, makale, tez çalışmaları, üniversitelere ait kütüphaneler, meslek odaları kütüphaneleri, 1963-1970 dönemine ilişkin yerel basın

taranmış, belediye faaliyet raporları, konu ile ilgili olabilecek web siteleri ve online veri tabanlarından yararlanılmıştır. Ayrıca Ahmet Hilmi Nalçacı'nın birinci derece akrabaları, yakınları, dönemin önemli gazetecileri ve çalışma arkadaşları ile derinlemesine görüşmeler yapılmıştır. Bu görüşmeler;

- Ahmet Hilmi Nalçacı nasıl bir kişiliğe sahipti? Onu nasıl tanımlarsınız?
- Kendisine prensip edindiği bir söz var mıydı?
- Örnek aldığı bir kişi ya da siyasetçi var mıydı?
- Siyasete girmeye nasıl karar verdi? Bu kararı alırken kimlerle görüştü,

kimlerin fikrini aldı? Siyasete girmesinde etkili olan temel faktörler nelerdi?

- Belediye başkanı seçildiği ilk günlerde Konya açısından en öncelikle çözülmesi gerektiğini düşündüğü sorunlar nelerdi?
- Uzun dönemde nasıl bir Konya hayal etmişti? İdeallerinin ne kadarını gerçekleştirebildi?
- Hayata geçirdiği veya geçirmeyi düşündüğü projeler içerisinde özellikle önem verdiği, kendisini daha çok heyecanlandıran bir proje var mıydı?
- Ahmet Hilmi Nalçacı'nın yurtdışı bağlantılarının güçlü olduğunu ve yaptığı gezilerde model/örnek olabilecek projeler üzerinde araştırmalar yaptığını biliyoruz. Planlama sistemi ve şehircilik anlayışı açısından en çok etkilendiği/beğendiği ülke hangisiydi? Yurtdışında gördüğü, şehircilik anlayışı çerçevesinde özellikle uygulamak istediği projeler nelerdi?
- Belediye başkanı olduğu dönemde çalışma ekibini, teknik ve idari kadrosunu nasıl oluşturdu? Öncelikli kriterleri nelerdi?
- Şehirle ilgili önemli konularda nasıl karar alırdı? Bu kararları danıştığı, müzakere ettiği kişi ya da danışma grubu var mıydı?
- Belediye başkanlığı döneminde yaşadığı ve sizinle paylaştığı, kendisinde derin izler bırakmış bir olay (anı) var mıdır?

şeklindeki sorularla yönlendirilmiş, yapılan görüşmelerde Ahmet Hilmi Nalçacı'nın yönetim anlayışı ve yapmak istediği projeler/çalışmalar hakkında bilgilere ulaşılmaya çalışılmıştır.

4. TEMEL KAVRAMLAR

Çalışmanın bu bölümünde, belediye kavramı tanımlanarak, iyi yönetim anlayışının gelişimi ve belediyecilikte iyi yönetimin temel ilkeleri üzerinde durulmuştur. Bakış açısı ve çalışmaya kavramsal çerçeve oluşturması amacı ile Türkiye’de belediyeciliğin tarihsel gelişimi incelenerek araştırmalardan elde edilen bilgiler ışığında belediye başkanı ve belediye kurumunun sahip olması gereken nitelikler ortaya konmuştur.

4.1. Belediye Kavramı

Ülkemizde idari yönetim, görev ve sorumluluk çerçevesinde merkezi ve yerel yönetim olarak iki bölümden oluşmaktadır. Çalışma kapsamında ele alınacak belediye kavramı yerel yönetimler içerisinde yer almaktadır. Yerel yönetimler halka en yakın olan idare birimlerken belediyeler ise bu yönetim birimleri içinde en önemli yere sahip kuruluşur.

Belediye kavramı, Arapçada memleket, ülke, şehir anlamına gelen “Beled” ile şehre ait, şehirli anlamı taşıyan “Beledi” sözcüklerinin türetilmesi ile dilimizde yer etmiştir. Belediyeler, Anayasa’nın 127. maddesinde mahalli idareler arasında yer almış, **“Belediye, halkının mahalli müşterek ihtiyaçlarını karşılamak üzere kuruluş esasları kanunla belirtilen ve karar organları, gene kanunla gösterilen seçmenler tarafından seçilerek oluşturulan kamu tüzel kişileridir”** şeklinde belirtilmiştir (URL 1).

Anayasa, belediyeleri;

- ✓ Belediye özerktir,
- ✓ Organlarını halk seçer,
- ✓ Kamu tüzel kişiliğine sahiptir,
- ✓ Belediyelerin diğer mahalli idareler gibi ayrı kanunları vardır. Görev ve yetkileri, çalışma biçimleri bu kanunlarda gösterilir,
- ✓ Merkezi idare, idari vesayet yetkisine sahiptir ve
- ✓ Görevlerini yerine getirebilecekleri düzeyde gelir kaynak sağlar

şeklinde ilkeler ve sorumluluklar ile tanımlamıştır (Tortop, 1985).

Belediyeler, sınırları belirli bir coğrafi alan içerisinde yaşayan yerel topluluklara kendilerini en çok ilgilendiren hizmet konularında karar alma-yerine getirme yetkisine sahip, yönetsel özerkliği bulunan, kendisine ait bütçesi ile personeli olan ayrıca

vergilendirme yetkisi de verilmiş, karar alma üyeleri ve başkanları halk tarafından seçilmiş tüzel kişiliğe sahip yönetim birimleridir. Ayrıca sahip oldukları sorumluluklar, kentte yaşayan insanların ihtiyaç ve etkinlikleri ile doğru orantılıdır (Öztürk, 1990; Geray, 1998). Belediyeler yollardan, temizliğe, eğitim tesislerinden, sosyo-kültürel tesislere, sağlık tesislerine, mezarlıklardan, parklara, su, kanalizasyon gibi altyapı hizmetlerine kadar kentin her noktasına etki eden ve her alanda hizmet veren çok amaçlı kuruluşlardır. Bununla birlikte karar ve yürütme organlarının oluşturulması ve seçimi, halk tarafından yapılması sebebi ile de halka en yakın yönetim birimidir (Yatkın, 2007).

Bir ülkenin hızlı kalkınma gösterebilmesi, sadece merkezi yönetim kararları ile mümkün değildir. Kalkınmayı ve gelişmeyi ülke genelinin benimsemesi ve tüm kuruluşların gerekli çalışmaları ve kalkınma fikirlerini uygulamaya geçirmesi gerekmektedir. Belediyeler ise bu kuruluşlar içerisinde yarar gösterebilecek, etkili olabilecek en önemli birimdir (Tortop, 1985).

Mustafa Kemal ATATÜRK, milli mücadeleden sonra TBMM V. Dönem, III. Yasama Yılı (1 Kasım 1937) açılış konuşmasında;

“Hususi idareler (Özel idareler) ve belediyeler büyük kalkınma savaşımızda başarı hâsılasını (bir işten elde edilen sonuç) arttıracak vazifeler almalı ve hususile (özellikle) hayat ucuzluğunu temin edecek, yerine göre tedbirler bulmalı ve salâhiyetlerini (yetkilerini) tam kullanmalıdırlar.”

sözleri ile bir ulusun yeniden var olma mücadelesi içerisinde belediyelerin büyük öneme sahip olduğunu vurgulamıştır (URL 2).

4.2. Türkiye’de Belediyeciliğin Tarihsel Gelişimi

Bu bölümde Türkiye’de belediyeciliğin dönemler halinde tarihsel süreçteki gelişimi incelenmiştir. Türkiye’de belediyecilik tarihi Osmanlı Dönemi ve Cumhuriyet sonrası olarak iki bölüm halinde ele alınmıştır. 624 yıllık Osmanlı Devleti, kuruluşundan (1299) batılılaşma süreci olarak kabul edilen 1839 Tanzimat Fermanı’na kadar Klasik Dönem olarak ele alınmıştır. Tanzimat Fermanı ile Cumhuriyet’in ilanına (1923) kadar geçen süre içerisinde belediyecilik, Tanzimat Fermanı sonrası dönem olarak değerlendirilmiştir. Cumhuriyetin ilanından (1923) günümüze kadar geçen süre ise üç bölümde Cumhuriyet Dönemi olarak değerlendirilmiştir. Bunlar Cumhuriyetin ilk yıllarında belediyecilik (1923-1945), çok partili dönem geçiş belediyeciliği (1945-1980) ve 1980 sonrası belediyecilik şeklinde gruplandırılmıştır.

4.2.1. Osmanlı Döneminde Belediyeler

Osmanlı Devleti'nde modern anlamda bir yerel yönetim geleneğinin varlığından söz etmek mümkün değildir. Bununla birlikte devletin ilk yıllarında yerel yönetim birimi olarak tanımlanmasa da halkın hizmetlerini yerine getirmekle görevli birimler ve kuruluşlar olmuştur (Es, 2008). Modern anlamda yerel yönetim birimleri 1839 yılında ilan edilen Tanzimat Fermanı ile oluşmaya başlamış, Cumhuriyet'in ilanı ile de gelişme göstermiştir. Çalışmada Osmanlı dönemindeki belediyeçilik yapısı, Tanzimat Fermanı öncesi Klasik dönem ve Tanzimat Fermanı sonrası dönem olmak üzere iki bölümde incelenmiştir.

4.2.1.1. Klasik Dönemde Belediyeler (1299-1839)

Ülkemizde hizmet yönünden belediyeçilik işlerinin tarihi çok eskidir. Köy, kasaba ve şehir gibi yerleşim yerlerinin oluşmasıyla birlikte halkın ihtiyaçları belirlemiştir. Osmanlı İmparatorluğunda yüzyıllar boyunca kuvvetli bir merkezi idare hüküm sürmüştür ve bu tür hizmetler de merkezi idarenin görevlilerince uygulanmıştır. Köy, kasaba ve şehir idaresi için ayrı bir sistem geliştirilmemiş aksine halk kendi problemlerini kendisi çözmek zorunda kalmıştır (Meriç, 1983).

Tanzimat öncesi dönemde bugünkü anlamda belediye yapılarının varlığından söz edilmesi mümkün değildir. Kentlerin temel altyapısını oluşturan kurumlar, vakıflar halinde örgütlenmiştir (Tekeli, 1977b). Bu dönemde kent hizmetlerine yönelik bir yapı oluşturulmamış, birtakım gönüllü kuruluşlar (vakıflar, loncalar, esnaf kuruluşları) ve padişah tarafından atanmış kişiler (kadı, muhtesipler) tarafından hizmetler yürütülmüştür. Kadılar, Osmanlı Devleti'nde hem yargı işlerini hem de kentlerin yönetim işlerini yapmıştır. Kentte gerçekleştirilen işlerin denetleyicisi konumunda bulunan kadı, bir bakıma günümüzün belediye başkanı işlevinin yargı ile bütünleşmiş şeklidir (Eryılmaz, 2002; Es, 2008).

Yeniçeri Ocağının kurulması ile birlikte ocak içerisinde askeri sınıfta yer alan kişilere subaşı, mimarbaşı gibi unvanlar verilerek şehir ve kasaba hizmetleri bu şekilde yerine getirilmiştir (Meriç, 1983). Yapılan tüm hizmet ve çalışmalarından dolayı da kadıya karşı sorumlulukları vardır.

1826 yılında yaşanan Vaka-i Hayriye olayından (*Yeniçeri Ocağının kaldırılması*) sonra tüm yönetim yapısı değişmiş; yaşanan gelişmelere yönelik yeni bir merkezi

yönetim yapısı oluşmuştur (Tekeli, 1990). Bu dönemde vakıflar mali gücünü yitirmiş ve kadıların görevleri içerisinde yer alan belediye hizmetleri kaldırılarak olağanüstü yetkili İhtisab Nazırları'na verilmiştir. Tüm kent hizmetlerinin yapılması amacı ile kurulan fakat kent sorunlarını çözmekte yetersiz kalan İhtisab Nezareti, 1854 yılında kaldırılmıştır (Ersoy, 1989).

Geleneksel şehir yönetimi 19.yüzyıl başlarından itibaren büyük değişikliklere uğramıştır. Sanayileşen dünyanın zorlayıcı şartlarından dolayı ülkede değişen sosyo-ekonomik yapı, kentlerin yapısında, yönetim kurumlarında ve belediye fonksiyonlarında da etkili olmuştur (Ersoy, 1989). Osmanlı Devleti'nin son yüzyılında idari açıdan modernleşme ihtiyacı artmış ve modern anlamda belediye kurulması düşüncesi Tanzimat Fermanını izleyen yıllarda yoğunluk kazanmıştır (Ortaylı, 1990).

Başkent İstanbul, Tanzimat Fermanı öncesinde Dersaadet ile Üsküdar, Galata, Eyüp olmak üzere dört kazaya ayrılmıştır. Bunlar içerisinde yer alan Dersaadet (İstanbul) kadısı diğer kadıların sorumlusu, belediye başkanı ve kaymakamı durumunda yer almış, İstanbul'da adli hizmet ve belediye hizmetleri kısmi yerel bir yapı içinde yürütülmüştür (Eryılmaz, 2002).

4.2.1.2. Tanzimat Fermanı Sonrası Dönemde Belediyeler

Osmanlı Devleti'nde modernleşme süreci 1839 yılında Gülhane Parkında okunan Tanzimat Fermanı ile başlamıştır. Devlet politikalarında, toplumsal yapıda değişimler başlamış ve yönetimde demokratikleşmeye yönelik adımlar atılmıştır. Bu dönemle birlikte yaşanan tüm batılılaşma hareketleri, yerel düzeyde kentlerde de kendini hissettirmiş ve yenilikler yapılmıştır. Tekeli (1983) söz konusu süreçte belediyelerin, sadece batı özentisi bir kurum olmadığını aynı zamanda işlevsel gereksinimlerin de arttığı ve mevcut birimlerin yetersiz kaldığı bir dönemde hayatımıza giren kuruluşlar olduğunu dile getirmiştir.

Kentlerde yapısal değişimler yaşanırken geleneksel merkez bedesten ve etrafındaki esnaf çarşıları iken ticaretle yaşanan değişimle birlikte merkez dışında yeni iş ilişkileri ile bankalar, sigorta şirketleri, yabancı şirket ofislerinin olduğu yeni bir merkez doğmuştur. Devlet işleri, bu dönemden itibaren konak yerine uzmanlaşmış resmi binalarda yürütülmüştür. Kent içi ulaşımda at arabaları yerini araba, tramvay gibi yeni araçlara bırakmaya başlamıştır. Dolayısıyla kentler köklü değişiklikler yaşamıştır. Kentin yeni ihtiyaçlarını karşılamakta Osmanlı'nın geleneksel kurumları yetersiz kalmış

ve yaşanan sıkıntıları çözebilecek bir kurum olarak belediye kavramı ortaya çıkmıştır (Tekeli, 1983).

Şehir halkının yönetime yardımcı olmayışı, hizmet fonksiyonları için plan ve bilgi eksikliği Osmanlı yönetiminde sorun oluşturmuştur. Bu dönemde hizmetleri yerine getirecek yeterli sayıda personel de yoktur. Bunlar ise modern anlamda belediyeyi geliştirecek bir yapının bulunmaması ile ilgilidir (Ortaylı, 1973). Bunun yanı sıra, toplum yapısında da büyük değişiklikler yaşanmış, bu gelişmeler mevcut Osmanlı kent yönetimi ile karşılanamayacak duruma gelmiştir (Tekeli, 1983). Özellikle Kırım Harbinden sonra hem batının hem de yenilikçi aydınların istekleri ile modern anlamda belediye uygulamalarına başlanmıştır (Ortaylı, 1973). Başkent İstanbul'un günlük ihtiyaçları ve kent yönetimini sağlayacak bir birime ihtiyaç duyulması ile batı tarzında ilk belediye örgütü olan "**Şehremaneti**" Kırım Harbi sonrasında ilan edilen Tanzimat Fermanı ile 1855 yılında kurulmuştur. Şehremaneti biriminin başında günümüzün belediye başkanı, şehrin emini anlamına gelen "**Şehremini**" yer almaktadır. Kararlar ise "şehir meclisi" tarafından alınmaktadır (Eryılmaz, 2002). Şehremini, Osmanlı hükümetinin (*Bab-ı Ali*), seçimi ve padişahın onayıyla tayin edilmiştir. Şehir meclisi İstanbul'da yaşayan Osmanlı vatandaşları içerisinde saygın ve güvenilir esnaflardan atanan üyelerden oluşmuştur. Ancak, şehir meclisleri kentin sorunlarında etkinlik gösterememiş ve bir sene sonra kaldırılmıştır (Ersoy, 1989).

Belediye işleri için çözüm yolları arayan hükümet, özellikle de İstanbul'da nüfusu artan yabancıların baskıları ile yeni düzenlemeler yapmaya karar vermiştir. İstanbul'un tek bir birim tarafından yönetilemeyeceği düşüncesi üzerine Şehremaneti teşkilatı yeniden kurulmuş ve Belediye Nizamnamesi (*tüzüğü*) hazırlanmıştır (Dönmez, 1995; Gökaçtı, 1996). İstanbul şehri 14 belediye dairesine ayrılmış ve 1855 yılındaki şehremaneti kurumundan farklı olarak her belediye dairesinde, yerel halkın iki yıllığına seçtiği bir belediye meclisi ve meclis üyeleri arasından hükümet tarafından atanan başkanı yer almıştır (Dönmez, 1995).

Başkent İstanbul'un daire yönetimine ayrılması üzerine hükümet tarafından öncelikli olarak Beyoğlu-Galata'da Altıncı Daire-i Belediye adıyla özel bir kurum oluşturulmuştur. Çünkü Beyoğlu-Galata, kentte Avrupa ile olan ticaretin en yoğun olduğu bölge, yabancı temsilcilerin ve diplomatların bulunduğu semtlerdi. Bu bakımdan belediye hizmet ve fonksiyonların hızlı bir şekilde yerine getirilmesi için Altıncı Daire Belediyesi bu bölgede tercih edilmiştir (Ortaylı, 1973). Altıncı Daire-i Belediye, Türk belediye tarihinde önemli yere sahip deneyimlerden biri olmuş, bu kurum Paris

Belediyesi örnek alınarak özel gelir kaynakları ve personeli olan bir örgüt olarak oluşturulmuştur (Es, 2008).

İstanbul dışındaki belediye örgütlenmeleri ise 1864 yılından sonra kurulmaya ve gelişmeye başlamıştır. İlk kurulan belediyeler liman şehirleri, ulaşım merkezlerine yakın şehirler ve ekonomik bakımından gelişme gösteren kentlerde olmuştur (Eryılmaz, 2002). Kapsamlı bir teşkilatlanmaya ise 1864 yılında çıkarılan Vilayet Nizamnamesinin dördüncü maddesi ile geçilmiştir. Bu maddede "*Her kaza, köylere bölünecek ve her köyde ise belediye dairesi kurulacaktır.*" denilmiştir. 1867 yılında çıkarılan talimatnamelerde bütün ülke düzeyinde kurulacak belediyelerin yerine getireceği hizmetler açıklanmıştır (Meriç, 1983).

1876 yılında I.Meşrutiyet ilan edilerek Osmanlı Devleti ve Türk tarihinin ilk yazılı anayasası olan Kanun-ı Esasi yürürlüğe girmiştir. Anayasanın 112. maddesinde,

"İstanbul'da ve taşralarda seçimle teşkil olunacak belediye meclisleriyle idare olunacak ve bunların sureti teşkili ve vazifeleri ve üyelerinin seçimi mahsus kanunla tayin kılınacaktır"

hükmü ile belediye mahalli idaresinin kurulması temel kanun haline gelmiştir. Bu madde ile belediyeler, anayasal bir kurum niteliğine sahip olmuştur. Ayrıca bu tarihe kadar pasif durumda yer alan belediyeler, yeniden yapılandırılmış ve tüzel kişilik kazanmıştır (Meriç, 1983; Gökaçtı, 1996).

1877 yılında başkent İstanbul için "Dersaadet Belediye Kanunu" ve taşradaki belediyeler için de "Vilayet Belediye Kanunu" Devlet Şurası (*Danıştay*) tarafından kabul edilerek yürürlüğe girmiştir. Bu kanuna dayanarak belediyeler vilayet, liva ve kaza merkezlerinde kurulmuş ve hukuki statü kazanmıştır. Günümüzde merkezi idarenin görevi olan tapu, nüfus ve milli eğitim gibi hizmetler bu kanunlarla belediyelere verilmiştir (Meriç, 1983; Dönmez, 1995).

Osmanlı döneminde belediyeler konusunda yapılan son önemli düzenleme ise II. Meşrutiyet döneminde 1912 yılında çıkarılan "Dersaadet Teşkilatı Belediyesi" hakkında kanun ile olmuştur. Bu kanunla belediye daireleri kaldırılarak 9 belediye şubesi ve şehir meclisi yerine encümenler kurulmuştur. Bu durum 1930 yılında çıkarılan 1580 sayılı Belediyeler Kanunu'na kadar devam etmiştir (Dönmez, 1995).

4.2.2. Cumhuriyet Dönemi

Cumhuriyet dönemine, Osmanlı'dan devralınan toplam belediye sayısı 389'dur (Yalçındağ, 1991). Bu belediyelerin bulunduğu kentlerin altyapı hizmetleri yok denecek kadar azdır. Cumhuriyet idarecileri 1930 yılında yürürlüğe giren Belediye Kanunu'na kadar yeni dönem belediyecilik alt yapısı için çalışmalara devam etmiştir. Bu süreçte kentlerde, önemli bir dönüşüm ve değişim yaşanmıştır (Dönmez, 1995; Tekeli, 2009a).

Cumhuriyet dönemi belediyecilik yapısı, Cumhuriyetin ilanı ile çok partili siyasal hayata geçtiğimiz dönem (1923-1945), çok partili siyasal dönem ile 1980 yılları arası dönem (1945-1980) ve 1980 sonrası dönem olmak üzere üç bölümde incelenmiştir.

4.2.2.1. Cumhuriyetin İlk Yıllarında Belediyeler (1923-1945)

19. yüzyılda kurulan yerel yönetim birimleri Cumhuriyetin ilk yıllarına kadar çalışmaya devam etmiştir (Göymen, 1983). 1930 yılına kadar İstanbul kenti şehremaneti ile yönetilmiş, 1924 yılında çıkarılan 517 sayılı kanunla birlikte başkent Ankara'da da şehremanlik kurulmuştur (Yavuz, 1969). Türkiye'de değişim gösteren belediyeciliğin tarihsel gelişimi üzerine yapılan araştırmalarda Tekeli ve Ortaylı (1978) belediyelerin Cumhuriyet dönemi ve sonrasında merkezi yönetimin yerel organları gibi görüldüğünü dile getirmiştir.

Cumhuriyet'in ilanı ile birlikte yapılan inkılâplarla birlikte çağdaş ülke düzeyine çıkmak için yerel hizmet birimlerinin düzenlenmesi ihtiyacı doğmuştur. Bu ihtiyaçlar özellikle Kurtuluş savaşında ağır hasar görmüş kentlerin yeniden imarını ve başkent ilan edilen Ankara'nın kısa süre içerisinde düzenlenmesini gerekli kılmıştır. 1930 yılında temelini Fransız yerel yönetim sisteminden aldığımız 1580 sayılı Belediye Yasası kabul edilmiştir. Bu yasa Türk belediyeleri için yeni ufuklar açmış ve uzun dönem belediyecilik uygulamalarını belirleyen yasa olmuştur (Göymen, 1983; Tekeli, 1983; Gökaçtı, 1996). Yasanın en önemli amacı belediyeler aracılığı ile ülke genelinde bayındır ve uygar kent yaşamını oluşturmaktır. Aynı zamanda bu yasa ile imarçı belediyecilik anlayışının temeli de atılmıştır (Hamamcı, 1990). Merkezi idare özellikle imar ve planlama konularında ülkenin ekonomik durumu nedeniyle karşılaşılan sorun ve güçlüklerin aşılması konusunda belediyelere yardımcı olmuştur (Keleş, 1987).

Cumhuriyetin ilk yıllarında kent için yapılan yasal düzenlemeler 1930-1933 yılları arasında olmuştur. 1580 sayılı Belediye Kanunu ile belediyelerin görev alanları geniş bir çerçevede belirlenmiş iken zaman içinde değişiklikler de yaşanmıştır. 1593 sayılı Umumi Hıfzısıhha Kanunu sağlık alanında, 1933 yılında çıkarılan 2290 sayılı Belediye Yapı Yollar Kanunu tüm belediyeleri kent planı yapmakla yükümlü kılarken; 2301 sayılı Belediyeler Bankası Kanunu ile İller Bankası A.Ş.’nin temeli atılmıştır. Bu kanunlar Cumhuriyet döneminin belediyeçilik anlayışını, kanunların niteliği ise dönemin siyasal karakterini oluşturmuştur (Tekeli, 1977b; Dönmez, 1995). Cumhuriyet dönemi belediyeleri, sağlıklı ve çağdaş kentsel yaşam alanları oluşturmaları için görevlendirilmiştir. Bu süreçle, kentsel altyapı ve kamu hizmetlerinde “belediyeleşme süreci” Belediye Kanunu yürürlüğe girdikten 15 yıl sonra tamamlanmıştır (Tekeli, 2009a).

1930 ve 1940'lı yıllarda Türkiye'de tek parti yönetimi hâkim olmuştur ve bu dönem daha çok devletçi politikaların uygulandığı bir dönemdir (Ersoy, 1989). Tüm üretim alanlarında benimsenen “Devletçilik” ilkesi etkisini belde düzeyinde de göstermiştir. Ayrıca bu dönemde Türkiye’de çok yavaş bir şekilde kentleşme yaşanması sebebiyle hazırlanan belediye sistemi de yavaş kentleşen bir ülkeye uygun olmuştur. Yeni başkent olarak belirlenen Ankara dışında hızla büyüyen bir kent olmamıştır. Bu durum belediyelerin sorunlarını büyük ölçüde hafifletmiştir (Tekeli ve Ortaylı, 1978).

1930-1945 yılları arasında belediyeler, kamu tüzel kişilikleri nedeniyle devletin kurumsal yapısı içerisinde yer almış ve dönemin ideolojik yapısından her kurum kadar etkilenmiştir (Hamamcı, 1990). Bu dönemde belediye hizmetleri, Cumhuriyet rejiminin simgeleştirilmesi, “medeni ülke” kentlerinin yaşam biçiminin oluşturulması, kentte sağlık koşullarının iyileştirilmesi ve belediye gelirlerinin artırılması üzerine temellenmiştir. Bu çerçevede büyük kentlerde şehrin ana caddesi Gazi Bulvarı üzerinde yer alan bir Cumhuriyet Meydanı ve bu meydanlarda Atatürk heykeli gibi Cumhuriyet rejimini simgeleştiren yapıtlar üretilmiştir. Küçük kentlerde ise belediye binalarının bahçesinde küçük yeşil alanlara dikilen Atatürk büstleri yer almıştır. Ayrıca günümüzde hala özgünlüğünü koruyan İzmir Kültürparkı, Antalya Parkı, Ankara Gençlik Parkı, Adana Parkı, Gaziantep Parkı bu dönemde yapılmıştır (Tekeli, 2009a). Söz konusu dönem Türkiye belediyeçilik tarihinde özel bir dönemi teşkil etmektedir. Belediyeçilik hizmetlerinin hızlı geliştiği fakat az ihtiyaç duyulduğu bu dönem, yapılan hizmetlerin etkisinin günümüze kadar geldiği ve devam ettiği bir dönem olmuştur.

4.2.2.2. Çok Partili Döneme Geçiş (1945-1980)

İkinci Dünya Savaşı sonrasında (1945) Cumhuriyet döneminin belediyeçilik anlayışı üzerinde etki yaratan iki önemli unsur vardır. İlki tek partili dönemden çok partili yaşama geçiş, ikincisi kentleşme hızındaki artıştır. Bu iki unsur dışında belediyelerin dayandığı yasal düzenlemelerde ve imar yasalarındaki bazı değişiklikler dışında önemli bir farklılaşma yaşanmamıştır (Tekeli, 1990).

İkinci Dünya Savaşı sonrasında Türkiye’de hem hızlı bir kentleşme yaşanmış hem de çok partili demokrasi deneyimleri başlamıştır. Yaşanan gelişmeler neticesinde ise mevcut sistem yetersiz kalmıştır (Tekeli, 1977b). İkinci Dünya Savaşı sonrası çok partili hayata geçişte birlikte devletçilik uygulamasından da vazgeçilmiştir. Sanayinin gelişmesine önem veren kalkınma modeli yerine, tarımda hızlı makineleşme ile tarımın öncülüğünde kalkınmaya geçilmiştir. Söz konusu dönemde, ülkenin ulaşım sisteminin omurgasını oluşturan demiryollarının yerine karayolu ağının geliştirilmesine odaklanılmıştır. Bu politikalar ile kırdan kentte hızlı bir nüfus hareketi meydana gelmiştir (Tekeli, 2009a). Yaşanan hızlı nüfus artışı 1950’li yıllarda başlamış, 1970’li yıllar ise en belirgin dönem olmuştur. Kentleşme hızındaki olağanüstü artış beraberinde birtakım sorunlara neden olmuş ve bu durum yerel yönetimler içindeki belediyelerin önemini artırmıştır. Cumhuriyetin ilk yıllarında belediye faaliyetlerinde imar ve temizlik çalışmaları daha ön planda iken zaman içerisinde belediyeler, halkın ekonomik sorunlarına yönelik çalışmalar yaparak ekonomik yaşama etkin bir şekilde katılmıştır (Dönmez, 1995).

1950 yılı seçimleri ile tek başına hükümet kurma hakkını kazanan Demokrat Parti (DP), belediyeçiliğin yasal çerçevesinde herhangi bir değişiklik yapmamıştır. Bu süreçte DP belediyelerinin önemli derecede destek aldığı esnaf ve küçük üreticilerin etkinlikleri artmıştır (Tekeli, 1983). Belediyelerin bu dönemde en çok uğraştıkları konu imar faaliyetleridir. 1956 yılı Eylül’ünden başlayıp 27 Mayıs 1960’a kadar süren Adnan Menderes iktidarı esnasında İstanbul’da önemli imar faaliyetleri gerçekleştirilmiştir. İstanbul belediye başkanlık makamı Başbakanlık ile bütünleşmiş, yapılanlar ise düşünce ve planlamanın önüne geçmiştir. Bu dönemde bir kentin imarı için çok büyük ölçekte istimlâk yapılarak devlet olanakları İstanbul’un imarına ayrılmıştır (Tekeli, 2009a). Ne var ki, söz konusu dönemdeki imar anlayışı ile İstanbul’daki tarihi eserlerin bir kısmı yıkılmıştır. İstanbul’un 2000 yıllık tarihsel mirasına dikkat etmeyen DP yönetimi, sanayi alanlarını da bu bölgede kurdurarak, kırsal nüfusun İstanbul’a doğru hareket

etmesine sebebiyet vermiştir. Bu duruma Adnan Menderes'in 1956'da başlattığı imar seferberliği eklenince, İstanbul'un mevcut nüfusu ikiye katlanmış ve çarpık kentleşme yaşanmıştır (Uyar, 2004).

1960-1973 yılları arasında da önemli gelişmeler yaşanmıştır. İlki 1960 yılında yaşanan İhtilalin getirdiği siyasal değişikliklerdir. İkincisi ise yaşanan kentleşme hızının bir önceki dönemde olduğu gibi sürmesidir. Ayrıca yaşanan sanayileşme ile kentlerin hem fiziksel hem de sosyal yapısında farklılıklar ortaya çıkmıştır (Tekeli ve Ortaylı, 1978).

İkinci Dünya Savaşı'ndan 27 Mayıs 1960 darbesine kadar belediyeler "Merkezi Yönetimin Taşra Örgütü" olarak devam etmiştir. Nitekim belediyelerin görev alanları geniş iken hizmet yapabilmek için yeterli kaynak bulunmadığından görev alanlarını zaman içerisinde merkezi yönetime bırakmak zorunda kalmışlardır (Tekeli, 1983; Keleş, 1991).

Artukmaç (1963), 1930 yılında kabul edilen Belediye Yasası'nın, 1961 Anayasası ile çelişen maddelerinde değişiklikler yapıldığına değinmiş; yapılan değişiklikler ile yerel seçimlerde belediye başkanlarının seçiminde tek dereceli çoğunluk yöntemine geçilmesi ile görev yetkisini doğrudan halktan alacak belediye başkanlarının daha güçlü olacağını vurgulamıştır. Eryılmaz (2002) ise yapılan bu değişiklik ile "güçlü başkan" modeline geçildiğini savunmuştur. Önceki sistemde, belediye başkanı meclis üyeleri tarafından seçilmesinden dolayı meclis hâkimiyeti altında vatandaşlara karşı doğrudan sorumluluğu bulunmaz iken, 1963 yılı seçimleri ile sorumlu başkanlık modeline geçildiği ifade edilmiştir. 1960 sonrası dönemin en önemli adımlarından biri olan bu değişiklik 27 Temmuz 1963 yılında 307 sayılı kanun ile yapılmıştır. Yapılan değişiklikle belediyelerin demokratikleştirilmesi konusunda ilk ve en önemli adım atılmıştır. Bu çalışmanın konusunu oluşturan Ahmet Hilmi Nalçacı, 1963 yılında Konya kentinde doğrudan seçimle gelen ilk başkan olmuştur. Ayrıca bu sistem 1982 Anayasası'nda da aynı şekilde kabul edilmiştir.

İkinci yaşanan gelişme kentleşme süreciyle birlikte 1960 yılından önce sadece İstanbul'da görülen metropol ölçeğindeki sorunların bu dönemde ülkenin diğer bölge merkezlerinde de görülmeye başlamasıdır. Sınırlı sayıda olan özel otomobil sayısının hızla çoğalması kentlerin trafik sorunları ile yüzleşmesine sebep olmuştur. Ayrıca, bu dönemde yüksek gelirlilerin kent dışında konut yaptırma istekleri metropolitenleşmeyi hızlandırıcı bir etkidir. Belediyeler yaşanan bu gelişmeler neticesinde yatırım

yapmaya, hızlı kentleşmenin getirdiği sorunlara çözüm aramaya ve altyapıları yenileyip genişletmeye çalışmışlardır (Tekeli ve Ortaylı, 1978).

1960-1980 yılları arası şehircilik, kent planı, çevre düzenleme, kentsel tasarım başlıklı yarışmaların en çok ses getirdiği dönem olmuştur (İdil, 2010). Bu dönemde Türkiye’de hazırlanan kent planlarının sayısında artış olmuş, şehir planları öncesi kapsamlı sosyal araştırmalar yapılmıştır. Şehir planlarının önemli bir bölümü İller Bankasının açtığı yarışmalarla elde edilmiş, kentlerin imar planları hazırlanmadan önce İller Bankası, kent ile ilgili geniş kapsamlı ve sosyal araştırmaları içeren kitaplar yayınlamıştır (Tekeli, 2009a). Hazırlanan bu kitaplar, İller Bankasının yürürlükteki teknik şartnamesinin temelini oluşturmaları açısından da önem arz etmektedir. Ayrıca yarışma sonrasında birinciliği kazanan plan müelliflerinin, belirli süre belediyenin danışmanlıklarını üstlenmesi şartnamelerde yer almıştır (Uzel, 2010). Bu çalışmalar içerisinde ilk imar planı yarışması, Konya kentinde dönemin belediye başkanı Ahmet Hilmi Nalçacı’nın katkılarıyla 1965 yılında açılmıştır. Konya Kenti İmar Planı yarışması öncesinde ise kentin mevcut durumunu ortaya koyan çalışmalar yapılmış ve yarışmacılara verilmek üzere ilk defa Konya Analitik Etütler kitabı bastırılmıştır. Yarışmayı kazanan Yavuz Taşçı ve Haluk Berksan ile de belediye arasında nazım plan ve kesin planların hazırlanması için uygulama sözleşmesi yapılmış ve söz konusu ekip belediyenin resmi danışmanı olmuştur. Bu durum planlamanın yerelleşmesi anlamında atılmış en önemli adımlardan biri olması ve Konya kenti için önem arz eden büyük projelerin, modern kentin temellerini oluşturması yönüyle önemlidir (Gülgeç, 2010). Ayrıca Konya ile başlayan planlama ve ön analiz süreci diğer belediyeleri ve üst yönetimleri etkisi altına almıştır. Bundan sonraki süreçte yarışmalar için ödenek sorunu yaşanmadığı gibi hazırlanan çalışmalar ve dokümanlar kısa sürede tamamlanmıştır (İdil, 2010).

1973 yılına kadar belediyelerin temel yapısında bir değişiklik olmamıştır. 1973 yılı seçimlerinde ilk kez hükümet ile büyük kent belediyelerinin aynı partiden olma durumu sona ermiş ve büyük kentlerde muhalefet partisinin adayları seçimi kazanmıştır. Yaşanan bu gelişme, belediyelerin yapısının değişmesini öneren “demokratik belediyecilik” anlayışının doğmasına sebep olmuştur (Tekeli, 1983). 1973 yılı belediye seçimlerinde, partiler yerine adayların sahip olduğu kriterlere göre değerlendirme yapılmıştır.

Belediyeciliğin kentsel hizmetlerle birlikte ülkenin demokratikleşmesine katkısı olduğu 1973 yılı seçimleri sonrasında anlaşılmıştır (Tekeli ve Ortaylı, 1978). Sonrasında büyük kent belediyeleri “Demokratik Belediyecilik” anlayışını bir program ve ideolojik çerçeve haline getirmişlerdir. Bu anlayış daha sonra diğer belediyelerin desteği ile 1977 yılına girerken, toplumsal, katılımcı, üretici, birlikçi, kaynak yaratıcı, toplumsal tüketimi geliştirici ilkeleriyle “Sosyal Demokrat Belediyecilik Programı” haline gelmiştir. Bu dönem aynı zamanda, Türkiye’de belediyeciliğin siyasal öneminin anlaşılmasına başlandığı dönem olmuştur (Tekeli, 1991). Kısa süre içerisinde oluşan ve özgün biçimde gelişme gösteren bu belediyecilik hareketine, 12 Eylül 1980 askeri ihtilali nedeniyle müdahale edilmiştir (Alada, 2004).

4.2.2.3. 1980 Sonrası Belediyeler

12 Eylül 1980 tarihinde yaşanan askeri ihtilal ile demokrasi kesintiye uğramıştır. Türkiye’de yeni bir dönem başlamış, belediye başkanlıkları görevine vali, kaymakam, emekli askerler ile kamu görevlileri atanmıştır. Bu durum 1984 yılı yerel seçimlerine kadar devam etmiştir.

12 Eylül askeri müdahalesi ile birlikte, belediyecilik anlayışında bir dönem kapanıp yeni bir dönem başlamıştır. Anavatan Partisi (ANAP) sivilleşme ve demokrasiye yeniden dönüş olarak nitelendirilen bu dönemde yapılan yerel seçimle işbaşına gelmiştir. Belediye gelirlerinde artış yaşanırken merkezi yönetimin belediyeler üzerindeki idari vesayet yetkisinin azaltılması için çalışmalar yapılmıştır (Keleş, 1992; Uyar, 2004). Uyar (2004) yeni oluşan ANAP tarzı belediyeciliği, “iş bitirici” belediyecilik olarak tanımlanmış ve bu dönem belediyecilik anlayışının Menderes dönemi belediyeciliği ile benzerlikler taşıdığını belirtmiştir. 1980’li yıllar dünyada liberal ekonominin güç kazandığı bir dönem olmuş; ekonomik alanda yaşanan serbestlik, hayatın her kesiminde kendini göstermiştir. Gelir artırıcı yasal düzenlemeler sebebi ile kent yönetimlerinin kaynaklarında en fazla artış bu dönemde yaşanmıştır. Planlama, imar ve şehircilik alanlarında belediyelerin yetkileri genişletilmiş, belediyelerde hizmet üretimi konusunda ihale sistemine dayalı özelleştirme politikalarına geçilmiş, büyük proje ve yatırımlara yönelenmiştir. Bununla birlikte borçlanma olanaklarında azalma olan belediyeler ise yap-işlet-devret modeline geçiş yapmışlardır (Alada, 2004). Ayrıca belediyeler, çıkarılan Toplu Konut Yasası ile

özellikle büyük kentlerin bazı bölgelerinde toplu konut projeleri ile kentsel yapılaşma çalışmalarına başlamıştır (Bostanoğlu, 1990).

1984-1989 döneminde ANAP iktidarı politikaları belediyelerde bürokrasinin azaltılmasına, bununla birlikte her alanda özelleştirme ve liberalleşme yaklaşımının yerleşmesine sebep olmuştur. Bu durum bir süre sonra belirli çıkar çevrelerine kaynak aktarımın önündeki engellerin kaldırılmasına yol açmıştır. Yaşanan bu durum hizmetlerde önemli aksaklıklar yaratmış ve toplum yararı bundan geniş düzeyde zarar görmüştür (Keleş, 1992). Bu dönemin bir başka özelliği de çok yönlü planlama yerine belediye başkanlarının uygun gördüğü yabancı firmalar tarafından hazırlanan projelerin tercih edilmesidir (Gülöksüz ve Tekeli, 1990).

Bu dönemde yapılan önemli diğer değişiklikler 1984 yılında 195 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile büyükşehir belediyelerinin yönetiminin düzenlenmesi ve 3030 Sayılı yasa ile anakent ve ilçe belediyelerinden oluşan iki kademeli metropoliten belediye yönetiminin hayata geçirilmesidir. 8 Mart 1984 günü çıkarılan 195 sayılı KHK ile üç büyük kent, İstanbul, İzmir ve Ankara'da büyükşehir belediyeleri kurulmuştur. 1986'da Adana, 1987'de Bursa, Gaziantep ve Konya, 1988'de Kayseri, 1993'de Mersin, Eskişehir, Diyarbakır, Antalya, Samsun, İzmit ve Erzurum, 2000 yılında ise Adapazarı 3030 sayılı yasa kapsamına alınarak genişletilmiştir. Bu dönemde düzenlenen büyükşehir belediyesi yönetimi ve belediye gelirlerinin artırılması, belediyelerin ekonomik açıdan rahatlamalarını sağlamıştır (Bostanoğlu, 1990; Uyar, 2004). Bu düzenleme sonrasında büyükşehirlerde yerel kamu hizmetlerinin, büyükşehir ve ilçe belediyeleri şeklinde ikiye ayrılarak yerine getirilmesi öngörülmüştür (Keleş, 1985).

1956-1985 yılları arasında imar çalışmalarını yönlendiren yasal mevzuatta kapsamlı planlama anlayışının eksikliklerine rağmen bu yaklaşım İller Bankası'nın plan yapım çalışmaları ve büyükşehirlerde kurulan nazım plan büroları ile sağlanmıştır. 1985 yılında ise 3194 sayılı İmar Kanunu kabul edilerek imar mevzuatında merkezi yönetimden yerel yönetimlere yetki devredilmiştir. Böylelikle belediye sınırları içindeki yerleşim alanlarında fiziki plan kararlarını yapma, planları onaylama ve uygulama yetkisi tamamen belediyelere verilmiştir (Eke, 2000).

Büyükşehir belediyesi yönetim sistemiyle tanıştığımız 1984 yılından 2000'li yıllara kadar küçük düzenlemeler dışında ciddi değişiklikler yapılmamış; büyükşehir belediyesi sistemi işletilmiştir. 2000'li yıllara gelindiğinde ise merkezi yönetim ve belediyelerin birçoğunu elinde bulunduran Adalet ve Kalkınma Partisi tarafından belediyelerde ve büyükşehir sisteminde ciddi değişiklikler yapılmıştır. Öncelikle

merkezi idare ile yerel yönetimler arasındaki görev, yetki ve sorumluluklar yeniden düzenlenmiş ve 3 Temmuz 2005 tarihinde 5393 sayılı Belediye Kanunu TBMM tarafından kabul edilmiştir. Böylelikle 1930 yılından bu yana yürürlükte olan 1580 sayılı Belediye Kanunu yürürlükten kaldırılmıştır.

Belediyeler ile ilgili yapılan son düzenleme ise 6 Aralık 2012’de çıkarılan 6360 sayılı Büyükşehir Kanunu ile olmuştur. Kanun kapsamında nüfusu 750 bin ve üzeri olan Şanlıurfa, Hatay, Manisa, Balıkesir, Kahramanmaraş, Van, Aydın, Denizli, Muğla, Tekirdağ, Trabzon, Malatya ve Mardin kentleri büyükşehir yapılmıştır. Ordu ili de 14.03.2013 tarihli ve 6447 sayılı kanun ile büyükşehir olmuştur. Bu kanun ile büyükşehir sınırları, belediyelerin görev ve sorumluluk alanları il mülki sınırlarına genişletilmiştir. Belde ve köylerin tüzel kişilikleri kaldırılmış; köylere mahalle statüsü verilmiştir. Yasanın tamamen uygulanması ise 2014 yılı yerel seçimlerinden sonra gerçekleşmiştir. Ayrıca bu illerde bulunan İl özel idareleri kapatılarak yetkileri büyükşehir belediyelerine devredilmiştir.

4.3. İyi Yönetim Anlayışı ve Gelişim Süreci

Tezin bu bölümüne kadar temel kavramlar başlığı altında belediye ve Türkiye’de belediyeciliğin tarihsel gelişimine ilişkin genel bilgiler ortaya konmuştur. Bu bölümde ise Ahmet Hilmi Nalçacı’nın Konya’da belediye başkanlığı yaptığı dönemin değerlendirilmesi bağlamında iyi yönetim ve belediyecilikte iyi yönetim ilkelerinin tanımlanmasına yönelik kavramsal çerçevenin oluşturulması amaçlanmıştır.

İyi yönetim arayışı, insanoğlunun varlığı ile birlikte ortaya çıkmış ve hala devam eden bir süreçtir. İyi yönetim arzusu değişmemesine karşın nasıl ve hangi yöntemlerle başarılı olunacağı konusunda farklı düşünce ve yaklaşımlar ortaya çıkmış (Aslan ve Bulut, 2018), buna yönelik geçmişten günümüze birbirinden farklı anlayış, usul, yöntem ve ilkeler tartışılmıştır.

Literatürde iyi yönetim tanımlamasında üç farklı dönemin temel alındığı görülmektedir. 1920-1970’li yıllar arasında bürokrasinin ağırlıklı olduğu geleneksel kamu yönetim anlayışı hâkimken 1980’li yıllarda başlayan ekonomik, sosyal ve teknolojik gelişimi tanımlamak için kullanılan küreselleşmenin etkileri yönetim anlayışında da değişikliğe sebep olmuştur. 1990’lı yıllara kadar hâkim olan yeni kamu yönetimi anlayışının yerini 90’lı yıllarının ortasından itibaren vatandaşların istek ve beklentilerinin dikkate alındığı, yöneten ile yönetilen arasındaki ilişkinin kurulduğu,

hizmetlerinin daha etkin ve verimli bir şekilde yürütüldüğü bir yönetim modeli olan yönetişim almıştır (Steurer, 2007; Toksöz, 2008).

Yönetişim, yönetim (governance) ve yönetmek (to govern) kavramlarından türetilmiş, ilk defa Dünya Bankası'nın 1989 yılında hazırladığı bir raporda yer alarak son otuz yıl içinde popüler hâle gelmiştir. Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü (OECD) raporlarında, 1992 yılında Rio de Janeiro'da yapılan Birleşmiş Milletler (BM) Çevre ve Kalkınma Konferansı'nda, 1994 yılında Kahire'deki Nüfus ve Kalkınma Konferansı'nda, 1995'te Kopenhag'ta gerçekleşen Sosyal Gelişme Konferansı'nda, 1996'da İstanbul'da gerçekleştirilen BM İkinci İnsan Yerleşmeleri HABITAT II Konferansı'nda, New York Binyıl (Millenium) Zirvesi'nde (2000) ve Johannesburg Dünya Sürdürülebilir Kalkınma Zirvesi'nde (2002) üzerinde özellikle durulan yönetişim kavramı, özü itibariyle vatandaş-yönetici ilişkilerinde karşılıklı etkileşime dayalı yeni bir yönetim anlayışı olarak ifade edilmiştir (Devlet Planlama Teşkilatı, 2007; Eryılmaz ve ark., 2013).

Eryılmaz ve Biricikoğlu (2011), ülkemizde 1980'den itibaren yönetim anlayışının, yapılarının ve politikalarının, hızlı bir değişim ve dönüşüm sürecine girdiğini belirtmiş; bu süreçte literatüre birçok yeni kavramın girdiğini ve mevcut kavramların içeriklerinde de değişiklikler yaşandığını; söz konusu değişiklikler bağlamında hesap verebilirlik, saydamlık, etik ve yönetişim kavramlarının ön plana çıktığını vurgulamıştır.

Yönetim anlayışında yaşanan değişimle birlikte halk-yönetim arasındaki güven ilişkisinin sağlanması, saydam ve hesap verebilir yönetime işlerlik kazandırılması, iyi yönetim ilkelerinin geçerli kılınması çabaları sonucunda etik ve yönetişim kavramları birçok ülke yönetiminde de yer bulmuştur (Akdeniz, 2019). Bu kavramlar, iyi yönetim anlayışının ortaya konulabilmesinde önemli ilkeler olarak karşımıza çıkmaktadır.

Göymen (2004) 90'lı yıllarla gelişen yönetişim yaklaşımı ile klasik yerel yönetim anlayışı arasındaki farklara değinmiş (Tablo 4.3.1); ulusal, bölgesel ve yerel ilişkiler ağı içinde belediyelerin önemli roller üstlendiğini vurgulamıştır. Yönetişim kapsamında belediyelerin klasik kentsel hizmetleri (çöp toplamak, temiz su, altyapı vb.) sunmakla yetinmeyip kentin ve kentlinin bütün gereksinimlerinin karşılanmasında rol alma isteklerinin belediye kurum ve yöneticilerinin önemini arttırdığını belirtmiştir.

Tablo 4.3.1. Yerel Düzeyde Yönetim ve Yönetişimin Karşılaştırılması, (Göymen, 2004)

Klasik Yerel Yönetim	Yerel Yönetişim
Devlet odaklı	Toplum Odaklı
Yönetim katmanları arasında hiyerarşik ilişki	Eşitler arası, paydaşlar arası gönüllülük esasına dayalı iş birliği
Emir kumanda zinciri, buyurma- itaat etme ilişkisi	Birlikte karar oluşturma, demokratik katılım, proje demokrasisi
Merkeziyetçi	Yerinden yönetimci
Bizzat kendi yapan, doğrudan üreten	Başkalarını (paydaşları) yapabilir kılan, onlara yönlendirici destek veren
Genel kuralcı / tek tipçi	Farklılıklara, yerel önceliklere duyarlı
Gizlilik eğilimli, sınırlı bilgi paylaşımı	Saydam, bilgiyi erişilebilir kılan
Genel üretim ve hizmet standartlarını katı, tepeden indirmeci belirleyen	Hizmet tüketicisinin ve yurttaşın tercih ve önceliklerine duyarlı
Şekilci ve genel denetim	Çok yönlü yerel hesap verebilirlik

Sağlıklı kentleşme ve yerel yönetimlerin başarılı olmasında kentlerin ekonomik gelişimi ile birlikte sahip oldukları yönetim anlayışının da önemli etkisi vardır. Bundan dolayı belediyelerin, fiziksel ve sosyal, kültürel, ekonomik gelişimine yönelik hizmetlere önem vermesinin yanı sıra iyi bir yönetim anlayışına da sahip olması gerekmektedir (Göymen, 2004). Bu bağlamda, halka en yakın kurumlar olmaları ve sunulan hizmetlerin niteliği nedeniyle yönetim ve etik kültürünün sağlanmasının/yerleşmesinin en önemli yolunun yerel yönetimler aracılığıyla yapılan çalışmalarla sağlanabileceğini vurgulanmakta yarar vardır (Şahin, 2018).

4.3.1. Belediyecilikte İyi Yönetime İlişkin Temel İlkeler

Belediyeler, insanın doğumundan ölümüne kadar en yakın olduğu ve en çok ilişkide olduğu kuruluşlardır. Her bir vatandaşın yaşadığı şehirde mutlu olmasının temeli, yerel düzeydeki hizmetlerden memnun olması ile başlar. Bu nedenle, belediyecilikle hizmet kalitesinin sağlanması, vatandaşların sorunlarını, isteklerini dinleyerek bunlara yönelik çalışmaların yapılması ve bununla birlikte belediyelerde kaliteli ve iyi yönetimi gerçekleştirmenin yollarının aranması gerekmektedir (Tortop, 2008b).

Belediyecilik kentin her metrekaresine sahip çıkabilen ve yaşanan en küçük aksaklıklara en kısa sürede çözüm üreten, daha güvenli, rahat ve güzel bir kent oluşmasını sağlayan organizasyonlar olarak tariflenebilir (Yalçındağ, 1992). Kent bilimci Geray (1994), belediyeciliğin temelinde demokratik, etik anlayış geleneğinin oluşturulması, geliştirilmesi, korunması gerekliliğini belirterek bu işlevler uygulanmadığı zaman yerel yönetimin var olma nedeninin de ortadan kalktığını belirtmiştir. Tortop (2008a) ise bunun sebebinin demokrasi ile kaliteli ve iyi yönetim arasındaki yakın ilişki ile açıklamıştır.

Kentte yaşayan halk üzerinde olumlu etki bırakmanın yolu başarılı hizmetler ile mümkündür. Bu hizmetler düzenli yollar ile birlikte şehir içi ulaşım, temiz sokaklar, sağlık koşullarına uygun içme suyu, sosyo-kültürel tesis ve benzer hizmetlerden oluşmaktadır. Aynı zamanda başarılı hizmetlerin yolu da iyi belediyecilik anlayışından geçmektedir (Yalçındağ, 1995).

Belediyecilikte amaç;

- ✓ İyi ve başarılı çalışma ile kent halkının gereksinimlerini karşılayabilen hizmetler üretmek,
- ✓ Bu hizmetleri üretirken kent halkının parasını ve belediyenin kaynaklarını verimli kullanmak,
- ✓ Kamu yararını gözetirken hukuka saygılı olmak,
- ✓ Ekonomik ve ekolojik kaynakları verimli kullanarak, sürdürülebilir projeler üretmek,
- ✓ Toplumsal, kültürel ve fiziksel nitelikleriyle yaşanmaya değer, övülen, gurur duyulan ve aynı nitelikleriyle gelecek nesillere miras bırakabilecekleri kent yaratmayı hedef edinmek ve bu hedef için çaba sarf etmektir (Yalçındağ, 1992). Bu amaçlarla yola çıkan belediyeler başarılı hizmetler yapabilmektedir.

Belediyelerin iyi ve kaliteli hizmet üretmesi ve başarılı bir yönetime sahip olması çağdaş yönetim teknikleri ile sağlanabilmektedir. Çağdaş yönetim anlayışına ise hizmet standardı, kalitesi, personel politikası, yönetime katılma ve yönetim yapısının etik yönlü bir zihniyeti benimsemesi ile ulaşmak mümkündür. Belediye yöneticileri ve personelinin tüm hizmetlerinde etik ilkelerini benimsemeleri verimli çalışmalara zemin hazırlamakla birlikte yönetimin daha etkin olmasına ve halkın da yönetime güvenmesine temel hazırlamaktadır (Coşkun ve Öztürk, 2002).

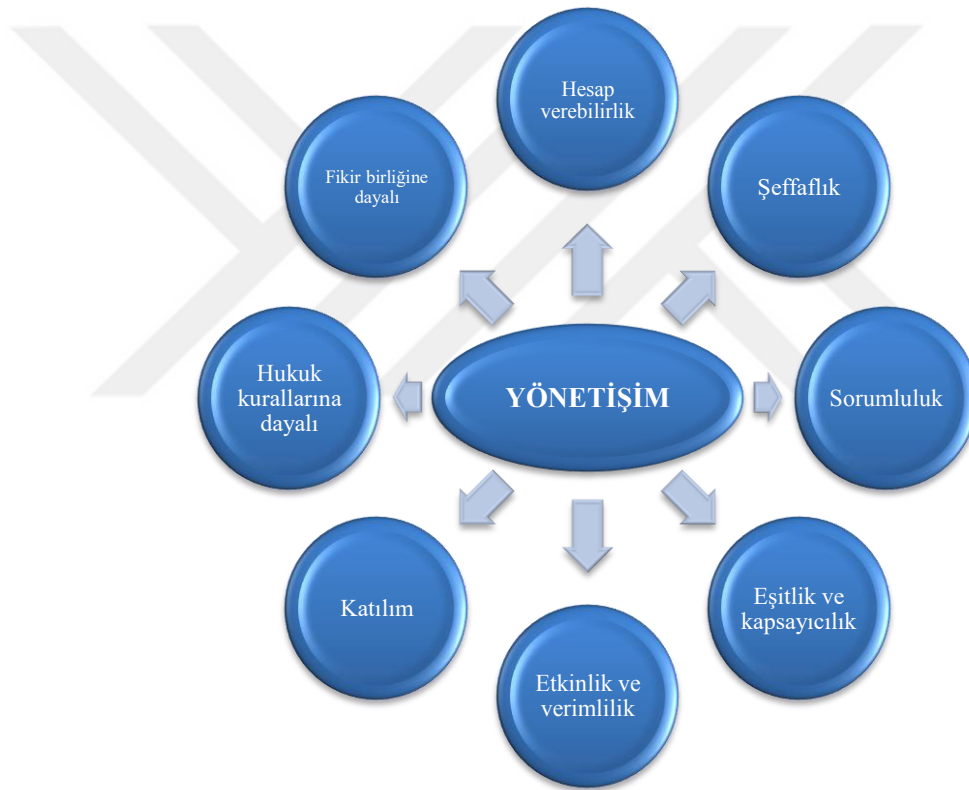
Belediyenin başarısı kişiden kişiye değişmekle birlikte belediye yönetiminin sahip olması gereken bazı ölçütler vardır. Bunlar ise görevlilerin karar alırken ve hizmetlerini yerine getirirken uymaları gereken dürüstlük, saydamlık, eşitlik, tarafsızlık, liyakat, nesnellik, adalet, hesap verebilirlik, etkinlik ve verimlilik gibi ilkeler bütünüdür (Eryılmaz, 2008). Bu ilke ve değerler, ana gövdeye güç veren bir ağacın köklerine benzer. Yönetimin sağlıklı olması da etik ilkelerden yeteri kadar beslenmesiyle ilişkilidir. Ana gövde, birimler ile personelin görevleri ile alakalıdır. Görevleri de ağacın dallarıyla ilişkilendirilerek dallardaki ve yapraklarda meydana gelen sararmanın kök ve gövdeye zarar vereceği vurgulanmıştır. Bir ağacın kök, gövde ve dalları arasında fonksiyonel ilişki ile yönetimde ilkeler, görev ve roller arasında bir bütünsellik bulunduğu belirtilmiştir. Bu ilkeleri özümseyen, hizmet ve çalışmalarında temel ölçüt olarak kullanan yönetim ise etik ilkeleri benimseyen yönetimdir. Etik yönetim anlayışa sahip kuruluşların verdiği kararlar ise daima kent yararına olacaktır (Eryılmaz ve Biricikoğlu, 2011). Aynı zamanda belediyelerin yerel düzeyde yapacağı başarılı yatırımlar, ülke düzeyindeki sorunların çözümüne katkı sağlayacaktır. Çünkü belediyeler merkezi idarenin yansıtıcı aynasıdır (Titiz, 2007; Tortop, 2008b).

Belediye yöneticilerinin aldıkları kararlar ve yapmış oldukları tüm hizmetler için taşıdığı sorumluluk siyasi, idari, mali, hukuki ve aynı zamanda etik ilkelerle de ilişkilidir. Bahsi geçen etik kavramı, belediyedeki görevlilerin kamu kaynaklarını ve sahip olduğu yetkileri kullanırken uymaları gereken kamu yararı öncelikli, tarafsızlık, dürüstlük, saydamlık ve hesap verebilirlik gibi değer ve ilkeler bütünü anlatmaktadır. Bu ilkeler olması gerekeni tanımlar ve hizmetlerde izlenmesi gereken yolları belirtir (Dubnick (2003)'ten aktaran Eryılmaz ve Biricikoğlu 2011; Eryılmaz ve ark., 2013).

Yılmaz (2005) de belediyelerin başarılı hizmetlerde bulunmak adına etik davranış ilkelerine dikkat etmeleri gerektiğini vurgulamış; belediyelerin benimsemesi gereken ve uluslararası düzeyde kabul gören etik davranış ilkelerini hukukilik, dürüstlük, tarafsızlık, liyakat, güven, saygınlık, eşitlik, bütünlük, sadakat, saydamlık ve hesap verilebilirlik şeklinde belirtmiştir.

Belediyecilik anlayışının temeli, halkın yaşam kalitesini artırmak ve yapılan hizmetler ile memnuniyetini sağlamak olmalıdır. Tortop'un (2008a) belirttiği gibi ülke genelinde en fazla önem arz eden konular demokratikleşme, iyi yönetim anlayışının geliştirilmesi ve yönetimde verimli, nitelikli işlerin artırılmasıdır. İyi yönetim anlayışının ortaya konulabilmesinde ise yönetim ve etik ilkeler önemli faktörler olarak karşımıza çıkmaktadır.

İyi yönetim için hizmet kalitesi, yaşam kalitesi ve memnuniyet kavramlarının oluşmasına yönelik temel ilkeler bulunmaktadır. Ayrıca bu ilkeler demokratik bir yönetim yapısının oluşturulabilmesi için gerekli olan zemini oluşturan ve iyi yönetim anlayışını ortaya koyan ilkelere dir. 1990'lı yılların ortasında kullanılmaya başlanan yönetim kavramı çağdaş yönetim anlayışının bir gereği olarak benimsenmiş ve yönetim ilkelerinin hayata geçirilmesi için çalışmalar yapılmıştır (Şahin, 2018). Literatürde yönetim ilkeleri kaynaklara göre farklılık göstermekle birlikte etik ilkeler ile birbirini tamamlaması bağlamında yönetimin temel ilkeleri hesap verebilirlik, şeffaflık, sorumluluk, eşitlik-kapsayıcılık, etkinlik-verimlilik, hukuk kurallarına dayalı olma, katılım ve fikir birliğine dayalılık olarak ifade edilebilir.

4.3.1. Yönetişim İlkeleri (Anttiroiko ve Pekka, 2005)

Eryılmaz (2009) 80'li yılların sonundan itibaren verimlilik, sorumluluk, katılım, etkinlik vb. kavramların yerel yönetim literatüründe üzerinde en fazla durulan ilkeler olduğunu ifade etmiştir. Birbirini tamamlayan bu ilkeler kapsamında alınan kararlar ve yapılan işlemlerden dolayı kamu yönetimini sorumlu hale getirecek bir fikri çerçeveye ihtiyaç duyulmuş ve bu çerçeveyi yönetim kavramı tamamlamıştır.

Literatür araştırmalarında yönetim kavramının yanı sıra iyi yönetim ilkeleri kapsamında liyakat ve etik liderlik kavramlarının da üzerinde durulduğu saptanmış; bu

çerçevede, yönetim başlığı altında açıklanan ilkelerle birlikte ifade edilen iki kavram genel içeriğiyle açıklanmıştır.

4.3.1.1. Etkinlik ve Verimlilik İlkesi

Belediyecilikte iyi yönetim anlayışının değerlendirilmesinde birinci ilke etkinlik üzerine olacaktır. Türk Dil Kurumu İktisat Terimleri Sözlüğünde etkinlik kavramı “*En az çaba veya maliyet ile en çok sonuç elde etme kapasitesi*” olarak tanımlanmaktadır. Verimlilik ise ekonomik anlamda “*Yatırılmış sermayenin, bir kuruluşun veya bir yatırımın gelir sağlayabilme olanağı, verimli olma durumu*” olarak ifade edilmektedir.

Belediyeler, üstlenmiş oldukları kamu hizmetlerinin uygulamasında merkezi yönetime oranla daha etkili ve verimliliği daha üst düzeyde gerçekleştiren kurumlar olarak kabul görmekte (Yalçındağ, 1991); etkili ve verimli hizmetler beraberinde kamu yararı kavramını da getirmektedir. Keleş’e (1992) göre kamu hizmeti kavramının değişmeyen ögesi, yapılan bu hizmetlerin kamu yararına görülmesidir. Çağdaş ve saydam belediyecilikte mevcut kaynakların akılcı ölçülerde toplum yararı doğrultusunda kullanılması, bu kaynakların artırılması amacından daha önemli bir konu olarak ifade edilmiştir.

Belediyelerin kamu yararı öncelikli, ekip çalışmalarına önem veren, programlı, kaynaklarını yerinde kullanan, savurganlık ve yolsuzluğun olmadığı, tüm vatandaşlarına eşit hizmet etme ilkesini benimseyen bir yönetim anlayışına sahip olması gerekmektedir. Çünkü belediyenin kamu yararına aykırı almış olduğu bir kararı etkili hizmet anlayışı olarak görmek mümkün değildir (Yalçındağ, 1992; Yatkın, 2007).

Tortop’a (1992) göre etkinlik, yetenekli ve nitelikli personel seçimi ile doğru orantılıdır. Yönetimin başarısı, iyi çalışan, etik ilkelerine göre hareket eden personele bağlıdır. Yetenekli ve nitelikli personel sayesinde belediyeler etkin ve üretken olabilir. Bu çerçevede, belediyelerde kendini geliştirmiş personel seçimi ile birlikte hizmet süresince personelin gelişmelere yönelik eğitim almalarının sağlanması gerekmektedir. Keleş (1983) de çalışmasında yerel düzeyde özellikle belediye personelinin yaşadıkları kent ile ilgili sorunlarının çözümü için daha fazla emek, zaman ve çaba harcamak zorunda olduğunu dile getirmiş; eğitilmiş personeller ile yerel düzeyde daha etkin ve verimli hizmetlerin üretilebileceğini, bununla birlikte demokratikleşmenin de sağlanabileceğini vurgulamıştır.

Ergün (2006) araştırmasında etkin bir yönetim anlayışının, toplumun farklı kesimlerinin de yönetimde karar almaları ile hayata geçirilebildiğini ve etkinlik ilkesinin belediye ve tüm kamu kurumlarında kamu yararı ile ifade edildiğini belirtmiştir.

Kamu hizmetlerinde verimlilik ise aynı maliyet ile daha fazla hizmet verebilme olanağına sahip olmaktır. Hizmetlerin etkin şekilde sunulması doğru yapılan verimlilik analizleri ile sağlanmaktadır (Coşkun ve Öztürk, 2002). Yapılan analizlerde başarılı hizmetlerin verimlilik ve sürdürülebilirlik ilkelerinin benimsenmesi ile gerçekleşeceği tespit edilmiştir. Çünkü yapılan yatırımlardaki verimlilik, istihdamı artırırken karlı faaliyetleri ortaya çıkararak sürdürülebilirliği mümkün kılmaktadır (Titiz, 2007). Yatkın'a (2008) göre yönetimde etkinliği ve hizmette verimliliği sağlayacak olan yönetimde bulunan çalışanlardır. Bu anlamda yerel yönetimlerin etkinliğini ve verimliliğini hizmet üreten ve etik değerleri benimseyen personeller belirleyecektir.

Özetle, belediye yönetiminin halkın isteklerine uygun hizmet politikalarını hızlı, nitelikli ve verimli üreterek gerçekleştirmesi toplumda yönetime karşı güven oluşumuna destek sağlayacak; belediyelerin toplumda olumlu görüntüye sahip olması ise üstlendiği hizmetleri en etkili ve verimli şekilde yürütmesine fırsat yaratacaktır (Yalçındağ, 1986).

4.3.1.2. Tarafsızlık ve Eşitlik İlkesi

TDK'da tarafsızlık "*yansızlık*" olarak ifade edilmektedir. Daha açık ifade ile tarafsızlık, *bir durum karşısında taraf olmama* olarak tanımlanmaktadır. Bir diğer ilke eşitlik kavramı ise "*Kanunlar yönünden insanlar arasında ayırım bulunmaması durumu*" olarak tanımlanmıştır. Tarafsızlık, eşitlik kavramları siyasetin ve kamu yönetimlerinin temel ilkeleri arasında yer almaktadır. Bu tanımlardan da anlaşıldığı üzere tarafsızlık ve eşitlik ilkeleri adil yönetimin esaslarını oluşturmaktadır. Bu ilkelere sahip olan belediyeler, hizmetlerinde kentin her kesimine ve her noktasına yönelik hizmetlerde bulunur.

Tarafsız davranma ve hizmetlerde eşitlik, yasal bir zorunluluk olduğu kadar aklın ve mantığın gereği ahlaki bir görevdir. Kent halkı bütün imkân ve hizmetlerden eşit yararlanma hakkına sahiptir. Çünkü belediye yönetimin sahip olduğu imkânlar tüm vatandaşların hakkıdır. Kentin olanaklarından herkese eşit yararlanma hakkı sunan bu anlayış ile birlikte karşılıklı iletişim ve yardımlaşma da gerçekleştirilmiş olacaktır (Tortop, 1992; Titiz, 2007).

Vatandaşların en yakından tanıdıkları ve ilgilendikleri demokratik kuruluş durumundaki belediyeler açıklık, saydamlık ve ahlak kurallarının en çok dikkat edileceği, özen gösterileceği kurumlardır. Dolayısıyla kentte yaşayan halk, yerel düzeyde birbirlerine saygı göstermeyi, sorunlarını tartışarak çözümler bulmayı öğrenmektedir. Bu yüzden belediyeler, demokratik terbiye ve eğitim kuruluşları olarak da nitelendirilmektedir. İdari yönetimler ne kadar iyi, dürüstlük örneği verilerse ulusal düzeyde de yönetimin temiz toplum kurallarına göre işletilmesi o denli başarılı olacaktır. Bu da ulusal düzeyde demokrasinin başarılı olmasının yolunu açacaktır (Tortop, 2008a; 2008b). Aynı zamanda hizmetlerin tarafsızlık ve eşitlik ilkelerine göre yürütülmesi yerel yönetimler, özellikle belediyeler sayesinde gerçekleştirilebilmektedir.

Hizmetlerinde başarılı belediyelerin temel felsefesi, kentte yaşayan tüm vatandaşların memnuniyetini yüksek tutmaktır. Belediye başkanı bir siyasi partinin adayı olarak seçime girer, ancak seçim sonrasında her kesimin, yerleşmedeki tüm vatandaşların adına görev yapar (Titiz, 2007). Belediye yönetimlerince siyasal tarafsızlığın gerçekleştirilmesi ile partizanlığın sona ermesine, barış ve güven ortamının sağlanmasına, rahat bir şekilde düşüncelerin ifade edilebilmesine, karşı görüş ve düşüncelere saygı duyulmasına olanak sağlanacaktır. Bu şekilde belediyeler siyasal olgunluğa erişebilecektir. Belediyelerin siyasal olgunluğuna erişebilmesi ise kentte demokratik anlayışın benimsenmesine ve ülke geneline yayılmasına katkı sağlayacaktır (Tortop, 2001). Demokrasinin temeli, farklı görüş ve düşüncelere saygılı olmaktır. Yaratıcılık ve kalkınma farklı düşünceler ile gelişme gösterirken bunların kaynağını düşünme özgürlüğünün bulunduğu yer oluşturmaktadır (Tortop, 1992).

İyi yönetim anlayışına sahip belediyede, belediye başkanı ve personelinin üç temel sorumluluğu bulunmaktadır:

- ✓ Yasaları ve kamu politikası kararlarını doğru bir biçimde uygulamak
- ✓ Yolsuzluk ve yozlaşmayı önlemek
- ✓ Kamu yararını korumak (Eryılmaz ve Biricikoğlu, 2011).

Belediye yönetimi başarılı hizmetler yapabildiği kadar başarısız olduğu yönleri, bunun nedenlerini, başarısızlıkları en aza indirmek adına aldıkları önlemleri, kısaca yaptığı yapabildiği iyi kötü tüm hizmetleri dürüstlük ve içtenlikle kent halkına anlatabilmelidir (Yatkın, 2007). Kendine ve halkına dürüst olabilen belediyeler başarısız olduğu konularda dahi tecrübe sahibi olabilir, bu tecrübeler ile büyük atılımlar

yapabilirler. Sonuç olarak belediyeler, tarafsız ve eşit hizmet çerçevesinde her daim gelişmeye açık, çözüm üreten, ayrıca sürekli öğreten ve öğrenen kurum olmalıdır.

4.3.1.3. Katılım İlkesi

TDK'da katılım "*katılma işi, iştirak*" olarak ifade edilmektedir. İyi yönetim ilkeleri bağlamında ise katılım, belediye personelinin yönetime katılımı ve belediyenin hizmet ettiği kesimin, yapılacak hizmetlerde karar aşamasında etkin biçimde bulunmasıdır.

Demokratik belediyelerde kararların oluşmasında, yürütülmesinde ve denetlenmesinde halkın katılımı sağlanmalıdır (Tekeli, 1977a). Katılım sağlayan kişiler de güzel, yaşanabilir bir kent oluşturma isteği ile yardımlaşmalıdır. Siyasetin toplumda yer edinmesi, yaşam biçimi haline gelmesi bu şekilde sağlanacaktır (Tekeli, 2012). Yönetişim ve halk katılımının sağlanmasının en yaygın yolu belediyeler aracılığıyla yapılan çalışmalardır. Vatandaşın talepleri dikkate alınarak yürütülen hizmetler hem daha hızlı hayata geçirilebilmekte hem de yönetime katılma ile birlikte kentlilik bilinci gelişmektedir (Şahin, 2018).

Belediye personelinin de yönetime katılması belediyelerin başarısı için büyük önem taşımaktadır. Onların görüş ve düşüncelerine önem vermek, hizmetlerin daha çabuk ve nitelikli yürütülmesine katkı sağlamakta; alınan kararların doğru ve isabetli olmasına olanak tanımaktadır. Bu davranış biçimi ise demokrasi ve demokratik yönetimlerin bir gereğidir. Katılım, görüş ve düşünce almakla birlikte personelin hem maddi hem de manevi desteklerinden yararlanmaktadır. Personelin deneyimlerinden yararlanmak, hizmette kaliteyi artırmada önemli bir adım olacaktır. Ayrıca vatandaşların yapılacak hizmetlerde görüşlerine başvurup yönetime katılımlarını sağlamak hizmetlerde başarıyı beraberinde getirecektir. Böylelikle halk ile doğrudan temas halinde olan personel ve yönetim, hizmetlerdeki eksik yönleri ve halkın isteklerini daha iyi bilecektir (Tortop, 2001; Coşkun ve Öztürk, 2002).

Sonuç olarak iyi yönetim ilkelerinin benimsendiği belediyelerde, yönetimlerin başarısı etkinlik, özgürlük, demokrasi ve katılımın gerçekleştirilebilmesine göre değerlendirilmektedir (Tekeli, 1983). Yerel yönetimlerin hizmetlerinde idari katılım, halkın katılımı ve personelin katılımı ile kalite ortaya çıkmakta, gerçek sorunlar ancak bu şekilde giderilebilmektedir.

4.3.1.4. Şeffaflık, Hesap Verebilirlik ve Sorumluluk İlkesi

Hesap verebilirlik, alınan kararlar, yapılan işler ve tüm hizmetlerin harcamalarını açıklama, nedenlerini gerekçelendirme zorunluluğu olarak tanımlanabilir. Kamu yetkisini ve kaynağını kullanan herkesin idari, mali, hukuki ve performans gibi konularda ilgili makamlara ve halka hesap vermeleri gerekir (Eryılmaz ve ark., 2013).

Hesap verebilirlik kavramı, şeffaflık kavramı ile ilişkilidir. Yönetimde şeffaflığın temeli, herkesin ihtiyaç duyduğu bilgiye ulaşabilmesidir. Hesap verebilirlik ve şeffaflık arasındaki ilişki birbirine bağlı ve birbirini tamamlar niteliktedir. Belediye yönetimlerinde şeffaflığın sağlanabilmesi etkili ve iyi işleyen hesap verme sistemi ile mümkünken, hesap verebilirlik de şeffaflık politikalarının uygulanabilir olması ile ilişkilidir (Eryılmaz ve Biricikoğlu, 2011). Ergün (2006) şeffaflık ve saydamlığın birlikte ele alınması gerektiğini savunmuş, hizmetlerin açık ve anlaşılabilir olmasının uygulanabilirlik açısından da büyük öneme sahip olduğunu dile getirmiştir.

Yönetişimin bir diğer ilkesi olan sorumluluk, hesap verebilirlik ile içi içe bir kavramdır. Görevlilerin, hizmetlerini yerine getirirken yaptıkları işlerle ilgili üst makamlara ve topluma açıklama yapma/bilgi verme yükümlülüğü şeklinde tanımlanan bu kavram, kamu kurum ve kuruluşlarının topluma karşı ortak bir sorumluluk çerçevesinde hareket etmeleri gerektiğini ifade etmektedir (İzci ve Sarıtürk, 2017).

Belediyeler ve tüm kamu hizmetlerinde saydamlık, vatandaşların resmi bilgi ve belgelere erişebilme hakkını ve önemli kamu kararlarına katılımını sağlamaktır. Vatandaşların istekleri ve ihtiyaçlarını ilgili kurum yöneticilerine iletebilecekleri olanakların yaratılması saydamlığın oluşmasında önemli bir araçtır. Bu araçların kullanılması ile belediye hizmetlerinde katılımcılık artacak, dolayısıyla şeffaflık ve hesap verebilirliğin önemli bir kısmı gerçekleşmiş olacaktır. Böylelikle siyasal karar süreçleri hakkında bilgilere erişim sağlanırken alınan kararlarda yönetimin yetkileri de artacaktır (Titiz, 2007; Tortop, 2008b; Eryılmaz ve ark., 2013). Aynı zamanda belediye yönetiminde hesap verilebilirlik ve saydamlığın sağlanması etkin bir denetimin gerçekleştirilmesine olanak tanıyacak, yolsuzluk ve rüşvet almayı büyük ölçüde engelleyecektir. Böylelikle hesap verebilirlik, bilgi edinme, saydamlık gibi ilke ve değerler vatandaşların belediye yönetimine karşı güven duygusunu güçlendirecektir (Eryılmaz, 2008; Tortop, 2008b).

Kıyası hesap verebilirliği düşünerek, şeffaf bir şekilde yapılan hizmetler daima kamu yararı gözetilerek yapılacağından başarılı olacaktır. Bu ilkeleri yönetimde esas

alan ve uygulayan belediye yöneticileri de yasal ve toplumsal sorumluluk anlayışı çerçevesinde halkına örnek teşkil edecektir.

4.3.1.5. Liyakat İlkesi

Liyakat kelimesi, TDK'da “*Bir kimsenin, kendisine iş verilmeye uygunluk, yaraşırılık durumu*” olarak tanımlanmıştır. Eryılmaz ve ark. (2013) çalışmalarında liyakat ilkesini etkin, verimli ve rasyonel insan kaynakları rejiminin kurulmasına olanak sağlayan kural ve uygulamaların bütünü olarak ifade etmiştir.

Anayasamızın 70. Maddesinde “*Her Türk, kamu hizmetlerine girme hakkına sahiptir. Hizmete alınmada, görevin gerektirdiği niteliklerden başka hiçbir ayırım gözetilemez*” hükmü yer almaktadır.

Devlet Memurları Kanunu, (3.madde c fıkrası) liyakat ilkesini, “*Devlet kamu hizmetleri görevlerine girmeyi, sınıflar içinde ilerleme ve yükselmeyi, görevin sona erdirilmesini liyakat sistemine dayandırmak ve bu sistemin eşit imkânlarla uygulanmasında devlet memurlarını güvenliğe sahip kılmaktır*” şeklinde tanımlanmıştır. Bu madde çerçevesinde kamu hizmetlerine ve belediyeye alınacak personellerin eşitlik ve yeterlilik ilkeleri ile değerlendirilmesi; görevin gerektirdiği niteliklerden başka koşulların aranmaması gerekmektedir. Görevin gerektirdiği nitelikler ise kişinin söz konusu göreve uygun olup olmama durumunu belirleyen liyakatidir. Liyakat göreve alınma ve hizmet içi görevlerde ilerleme durumunu bilgi, gelişme, yetenek ve diplomayı esas alan bir ilkedir (Eryılmaz ve ark., 2013).

Liyakat sistemi, siyasal etkenlerin bulunmadığı toplumda yetenekli kişilerin seçilmesine olanak vereceği için yararlı bir sistemdir. Amerika Birleşik Devletleri ve Kanada gibi ülkelerde personel alımlarında diploma ön koşul olarak değerlendirilmeyerek işle ilgili deneyime bakılmaktadır. Bu çerçevede, kişiler arasında herhangi bir ayrımcılık yapılmadan yeteneğine göre personel seçimi yapılmalıdır (Tortop, 1997).

Yetenekli ve işi bilen kişilerden oluşan bir çalışma ekibi, iyi bir yönetim için önem arz etmektedir. Çünkü yönetimlerin hizmet alanları genişledikçe yapılması gereken işler, hizmetlerin denetlenmesi ve işlerin koordinasyonu için ortak çalışma gerekliliği de aynı oranda artmaktadır. Bu noktada liyakat sahibi, dürüst, çalışkan ve özverili bireylerden oluşan bir çalışma ekibi yönetimin başarısı ve devamlılığı için büyük önem taşımaktadır (Eryılmaz, 2001).

Personel seçiminin liyakat ilkesine göre belirlenmediği durumlarda ciddi olumsuzluklar yaşanabilmektedir. Personel politikasının siyasallaşması, başkan değişikliklerinde genellikle deneyimli personelleri pasif duruma düşürebilmekte iken deneyimsiz kişiler yönetici görevine atanabilmektedir. Bu durumu önlemek için belediye örgütlerinde personel alımları ve yönetici atamaları objektif kriterler ve liyakat ilkesine göre yapılmalıdır. Çünkü istenilen başarılı hizmetler deneyimli ve nitelikli personel ile sağlanabilmektedir (Coşkun ve Öztürk, 2002). Liyakat ilkesinin belediyelerde ve tüm yönetimlerde uygulanması ile başarı oranı artmakta; aynı zamanda bu ilke adaletli ücret ilkesi ile tamamlanması halinde ise yönetim, personellerin çalıştıkları işlerde uzmanlaşmasını, bütün çalışma yaşamlarını aynı işe odaklanmalarını sağlamaktadır (Tortop, 1997). Çünkü personeller ayrıcalıklı işlemlerden uzak, nesnel kuralların herkese eşit uygulandığı bir çalışma ortamında bulunmak ve çalışmak istemektedir (Yalçındağ, 1991). Bu yapı içerisinde bulunan personel ve yöneticiler de kente başarılı ve etkili hizmetler kazandıracaktır.

Eldeki kaynakların (insan, para, malzeme, yer ve zaman) aynı olduğu durumlarda, farklı zamanlarda yönetici ve personele göre başarı oranlarında farklılaşma personelin ve yöneticinin niteliklerinden kaynaklanmaktadır (Tortop, 1997). Özetle, bir belediyenin hizmet kalitesi, bünyesinde çalışan personelin işe girişinde tabi tutulduğu liyakat seviyesi ile doğru orantılıdır. Liyakat ilkesine göre deneyimsiz ya da yetersiz kişilerin yönetici olması hizmetleri engellemese de uzun vadede kalite kaybına, hesap verilebilirliğin zorlaşmasına, dürüstlükten uzaklaşıp taraflaşmaya neden olacak, halkın etkin ve verimli hizmet almasını güçleştirecektir. Kısacası liyakat tüm kamu kuruluşlarının özellikle de halkla her açıdan etkileşim ve temas halinde olan belediyeler için en önemli, kesinlikle uyulması gereken bir ilkedir.

4.3.1.6. Etik Liderlik

Etik, insanların birbirleriyle, kurumlarla ilişkilerinde ve kurum içindeki davranışlarında iyi-kötü, doğru-yanlış olarak adlandırılan değerler ve bunlara uyma süreci olarak ifade edilir. Etik, karar alınırken ve işlerin uygulama aşamasında kişilere yol gösteren değerler ve ilkeler bütünüdür (Eryılmaz, 2009).

Etik liderlik kavramı ise liderin etik davranışlara sahip olması ile birlikte ahlaki ve etik karakterini kapsayacak şekilde tanımlanmakla birlikte “karakter” ve “doğruluk” odaklı olarak ele alınmaktadır. Etik liderin amacı, yanlış olan bir durumun

gerçekleşmesini engellemek ve doğruya en iyi şekilde ulaşmaktır. Bu sebeple etik lider, yasal ve ahlaki uygunsuzluklara, kurum içi başarı ve performansı engellemelere karşı önemli bir kişilik olacaktır. Liderin etik davranışları çalışanları da etkileyerek etik değerler çerçevesinde davranılmasını sağlayacaktır (Yılmaz, 2006).

Lider, kendisini ve çalışma arkadaşlarını iyi tanıyan ve onlara güvenen, işinde uzman, görüşleri demokratik çerçevede değerlendiren kişidir. Geleceğe yönelik hizmetlerde doğru, hızlı karar alırken sonuçlarını da denetlemelidir. Lider, çalışanlarına güvenerek zorluklar karşısında morallerini yüksek tutan, zamanı iyi değerlendiren, dürüst, erişebilir, gerektiğinde risk almasını bilen, eleştirilerden çekinmeyen ve bu durumu memnuniyetle karşılayan bir kişiliğe sahip olmalıdır (Şahin ve Temizel, 2007).

Çalışma kapsamında belediyecilikte iyi yönetim anlayışının oluşmasına yönelik koşul ve ilkeler değerlendirildiğinde bu durumun etik lider kavramı ile bağdaştırıldığı görülmekte; belediyecilikte başarıya ulaşmada üç temel kesimin önemine vurgu yapılmaktadır. Bunlar; kentliler, merkezi yönetim ve seçilmiş meclis üyeleri ile belediye başkanıdır (Yalçındağ, 1995). Buldukları konum itibari ile belediyelerin en üst kademesinde yer alan belediye başkanları, sahip oldukları yaklaşım ve vizyonlarıyla belediye hizmetlerinin en verimli ve etkin şekilde sunulmasında önemli rol oynamaktadır. Bu güçlü konum belediye başkanlarının kentte dair alınan ve yapılan her hizmetin başarısının ya da başarısızlığının siyasi sonuçlarını da yüklemektedir. Bu bağlamda belediyecilikte iyi yönetim anlayışını oluşturan en önemli kesim şüphesiz ki seçimle göreve gelmiş belediye başkanları ve karar üyeleridir (Yörük ve ark., 2011). Bu anlamda yerel yönetimlerde lider konumunda bulunan belediye başkanları personelerinden önce kendi kurumunda etik davranış ilkelerine uymaları ve lider olarak sorumluluklarını yerine getirmeleri gerekmektedir (Coşkun ve Öztürk, 2002).

Belediye başkanının sahip olduğu yönetim anlayışı ve etik ilkelerini benimsemesi verimli çalışmalara zemin hazırlamakla birlikte vatandaşın yönetime olan güven duygusunu artırmaktır. Lider konumundaki başkan;

- ✓ Kamu yararını her şeyin üzerinde tutmak,
- ✓ Sorumluluk bilincini oluşturarak denetim yöntemlerini objektif olarak tespit edebilmek,
- ✓ Yönetim ve kişiler arasında yapılan işlerde etik davranışlarını geliştirici, sorumlu olabilecekleri yöntemler geliştirmek,
- ✓ Bireysel kazanımdan daha çok toplumsal adaleti ön planda tutabilmek,
- ✓ Çıkar çatışmalarına engel olmak,

- ✓ Hatalarının sorumluluğunu üstlenebilmek,
- ✓ Partizanlık hareketlerinden uzak durmak,
- ✓ Hizmet süresi içerisinde verimliliği esas almak

şeklinde belirtilen kuralları benimseyip, bunları çalışmalarının genelinde kendine ilke edindiği sürece başarıyı yakalama şansı olacaktır (Coşkun ve Öztürk, 2002). Aynı zamanda belediye kurumlarının başında bulunan belediye başkanları, kurumda çalışan personelle iyi ilişkiler kurması, onların çalışmalarını teşvik edecek, yönetim içerisinde koordinasyon sağlanması ile de verimli ve uyumlu çalışma yapma şansı artacaktır (Tortop, 2008a). Akdeniz'e (2019) göre belediyelerde etik kültürün yaygınlaştırılması ve başarılı hizmetler için iyi yönetimin uygulanabilir olması şarttır. Bu durumda lider konumunda bulunan belediye başkanlarına önemli sorumluluk düşmekte ve personelini yönlendirmesi gerekmektedir. Aynı zamanda belediye personeli de başkanın etik davranış ilkelerine uyma konusunda göstermiş olduğu duyarlılığı gözlemlemeli, bu ilkelere uyulmaması durumunda tepkilerini gösterebilmelidir. Özetle, çalışan, üreten ve dürüst belediyenin gerçekleşmesi için belediye başkanlarının, sistem içerisinde sorumluluk bilinciyle görevlerini yerine getirmeleri, yetkilerini, haklarını etkili bir biçimde kullanmaları gerekmektedir (Yalçındağ, 1995). Dolayısıyla aldıkları her karar hukuka uygun olmalı ve erdemli hareket etmelidir. İyi yönetim anlayışının belediye yönetimlerinde benimsenmesi ile de bu kurumlar yolsuzluk, yozlaşma ve aşırı siyasallaşmaya karşı da korunacaktır (Coşkun ve Öztürk, 2002).

4.4. Bölüm Değerlendirmesi

Ülkemizde belediyeçilik faaliyetlerinin geçmişi eskiye dayanmaktadır. Günümüz belediyeçiliğin temelini ise Tanzimat Fermanı ile hayatımıza giren, Şehremaneti ve Şehremini olarak ifade edilen belediye kurumu ve belediye başkanlığı makamları oluşturmuştur. Bu kurumlar, Cumhuriyetin ilk yıllarına kadar işlevlerini sürdürmüştür. Cumhuriyetle birlikte çağdaş ülkeler düzeyine erişmek için yapılan inkılâplar ile yerel hizmetlerde yeniden düzenlemeye gidilmiş; bu süreçteki en önemli düzenleme 1930 yılında çıkarılan 1580 sayılı Belediye Yasası olmuştur. Söz konusu yasa 2005 yılında çıkarılan 5393 sayılı Belediye Kanunu'na kadar yürürlükte kalmıştır.

1930-1940 yılları arasında tüm üretim alanlarında belirlenen Devletçilik ilkesi etkisini beldeler düzeyinde de göstermiştir. Bu durum çok partili hayata geçişle (1945) birlikte yerini sanayinin gelişmesine önem veren kalkınma modeline bırakmıştır.

1950'li yıllarla başlayan kırdan kente göç olgusunun kentler üzerinde önemli etkiler yarattığı bu süreçte gerçekleşen en önemli değişim 1963 yılı seçimleri ile belediye başkanlarının doğrudan halk tarafından seçilmeye başlanmasıdır. Bir sonraki bölümde hayatı, yöneticilik anlayışı ve projeleri ayrıntılı biçimde incelenen Ahmet Hilmi Nalçacı 1963 seçimlerinde Konya Belediyesi'nin seçimle göreve gelen ilk başkanı olmuştur.

Cumhuriyet Dönemi, Belediye Kanunu'nun çıkarıldığı 1930 yılından günümüze kadar geçen zaman diliminde belediyeler ile ilgili yaşanan gelişmeler;

- 1930 – 1946: Cumhuriyet Belediyeciliğinin Kuruluşu
- 1946 – 1961: Çok Partili Hayata Geçiş Dönemi
- 1961 – 1973: Kentlerin Siyasette Önem Kazanması
- 1973 – 1980: Yerel-Merkezi İktidar Çatışması
- 1982 – 2000: Büyükşehirlerin Ortaya Çıkışı ve
- 2000 sonrası: Kamu Yönetimi Reformu Atılımı

şeklinde dönemlendirilmektedir (Toksöz, 2008). Özellikle 1990 yıllardan sonra yaşanan kamu ve yerel yönetim düzeyinde yaşanan gelişmeler ile hayatımıza birçok yeni kavram girmiştir. Bu süreçte iyi yönetime ulaşabilmek adına birçok değişim yaşanmıştır. Yapılan literatür araştırmasında iyi yönetimin temelini, 1990'lı yıllardan sonra hayatımıza giren yönetim ve özellikle 1970 sonrası yaşanan gelişmelerde öne çıkan etik ilkelerin oluşturduğu görülmüştür.

Kentlerdeki kamu hizmetlerinin önemli bir kısmının belediyeler tarafından gerçekleştirilmesi ve halka en yakın kurumlar olmaları eşit, adil, etkili ve hızlı hizmet üretimini kentler açısından önemli hale getirmektedir. Bu nedenle, belediyecilikte iyi yönetim anlayışının temel ilkelerini oluşturan yönetim ve etik ilkeler belediye yönetimleri ile bunların temsilcisi durumundaki belediye başkanları için hayati önemdedir.

Belediyeler, merkezi idarelerden farklı olarak hizmet verdiği kesime yakın olması sebebi ile hem hizmetleri daha etkin ve hızlı yapabilmekte, hem de demokrasinin yaşanması ve gelişmesinde öncü rol oynayabilmektedir. Çünkü belediyelerin hizmetleri hayatı derinden etkilemekte, yaşamın sosyo-kültürel unsurları belediye hizmetlerinin kalitesine paralel şekilde gelişmektedir. Dolayısıyla gelişmiş demokrasi ve kaliteli yaşam için belediyecilikte iyi yönetim ilkelerinin benimsenmesi ve hayata geçirilmesi ön koşuldur. Bu şekilde yönetilen kurumların sayısının artması ülkemizin ekonomisine katkı sağlarken, kültür seviyesinin de artmasına temel oluşturacaktır. Ayrıca

belediyelerin yaptıkları tüm hizmetler günlük yaşantımızla doğrudan ilişkili olduğundan hizmetlerin başarıya ulaşmasında yeterli tecrübe ve bilgiye sahip bir liderin bulunması da önemli rol oynamaktadır

Çalışmanın bir sonraki bölümünde 1963-1969 yılları arasında Konya'nın belediye başkanı olan Ahmet Hilmi Nalçacı'nın görev yaptığı dönemde kentin gelişiminde önemli etkileri olan 1966 Nazım İmar Planı ve plan doğrultusunda hayata geçirilen/geçirilmesi planlanan projeler ayrıntılı biçimde incelenmiştir. Kentin planlı gelişimini etkileyen belediyeçilik hizmetleri iyi yönetimin temel ilkeleri olarak ifade edilen yönetim, liyakat ve etik liderlik kavramları çerçevesinde değerlendirilmiş; Konya'da yerleşmiş olan köklü belediyeçilik anlayışının gelişiminde Ahmet Hilmi Nalçacı'nın rolü üzerinde durulmuştur. Burada vurgulanması gereken en ilgi çekici husus, söz konusu dönemde ifade edilen kavramlar -yönetişim ve etik liderlik- henüz tartışmaya açılmamış olmasına karşın Ahmet Hilmi Nalçacı'nın belediyeçilik anlayışının bu kavramlar altında ifade edilen ilkelerle tümüyle örtüşmesidir.

5. KONYA'DA BELEDİYECİLİK ANLAYIŞININ GELİŞİMİNDE ÖNCÜ BİR KİŞİ OLARAK “AHMET HİLMİ NALÇACI”

Çalışmanın bu bölümünde ilk olarak Konya kentinde belediyeçiliğin gelişimi incelenerek, önemli hizmetleri gerçekleştiren belediye başkanları ve hizmetleri kısaca anlatılmıştır. Sonrasında tez çalışmasının konusu olan ve 1963-1969 yılları arasında Konya Belediye Başkanı olarak görev yapan Ahmet Hilmi Nalçacı'nın hayatı, yönetici kişiliği ve gerçekleştirdiği ya da fikir öncülüğünü yaptığı çalışmalar ortaya konmuştur. Bu çalışmalar çerçevesinde Konya'da belediyeçilik anlayışının gelişimine ve yapılan hizmetlerin Konya kenti üzerindeki etkilerine değinilmiştir.

5.1. Konya Kenti Belediyeçilik Tarihi

Konya M.Ö. 7000'li yıllardan itibaren insanlık tarihi açısından önemli medeniyetlere sahne olmuş, oldukça zengin bir kültürün izlerini taşıyan, tarihi İpek Yolunun ticaret ve konaklama merkezi niteliğinde bir şehirdir (URL 3). Anadolu Selçuklu Devleti ve Karamanoğulları Beyliğinin başkentliği yapan Konya, Osmanlı Devleti'nde padişahın erkek çocuklarının (*şehzadelerin*) yönetimde deneyim kazandığı sancak şehirlerinden biri olarak öne çıkmıştır.

Tarih boyunca önemli kültür, sanat ve ticaret merkezi olan Konya'da belediye sisteminin kuruluşu 1830-39 yılları arasında ilk İhtisap Ağası olan Aşık Şem'i ile başlar. Belediye teşkilatı ile ilgili olarak en eski resmi bilgiler Vilayet Nizamnamesi'nden dört yıl sonradır. Bu eski tarihli bilgiler 1868 tarihli Konya Salnamesi'nde bulunmaktadır (Yaşar ve Doğan, 2014). Kayıtlarda, 1884-1888 yılları arasında belediye teşkilatında mimar ve kalfasının bulunduğu görülmüştür. Bu yıllarda şehrin imar faaliyetleri başlamış, ilk kanalizasyon sistemi inşa edilmiştir (Konya Büyükşehir Belediyesi, 2015). 1897-1905 yılları arasında bir Alman şirket aracılığıyla Konya'nın su şebekesi ile ilgili çalışmalara başlanmış, Çayırbağı içme suyu şehre getirilmiştir. Aynı dönem arasında Buğday Pazarı yapılmış, İstasyon Caddesi açılmıştır (Yaşar ve Doğan, 2014). 1918 yılında ise küçük bir alanda elektrik tesisatı kurulmasıyla şehir ilk defa elektriğe kavuşmuştur. Konya, bu dönemde elektrik tesisatına sahip birkaç şehir arasındadır (Doğan, 2005).

Ulaşım konusunda batılı anlamda yapılan ilk modern adım, atlı tramvay olmuştur. Konya'da ilk atlı tramvay, Konya'nın önemli belediye başkanları arasında

nitelendirilen 1917-1918, 1919-1923, 1946-1950 yılları arasında görev alan Mehmet Muhlis Korner'in birinci belediye başkanlığı zamanında kullanılmaya başlamıştır (Konya Büyükşehir Belediyesi, 2015).

Cumhuriyet döneminin ilk belediye başkanı, yazar Selçuk Es'in babası Kazım Gürel olup 1923-1927 yılları arasında görevde bulunmuştur. Bu dönemde şehir yolları şose (*genellikle taş kırıkları üzerine kum dökülerek yapılan karayolu*) yapılmış, kentte yaya kaldırımları oluşturulmaya başlanmıştır. Konya için önem arz eden, fakat daha sonraki yıllarda yıkılan Fenni Fırın bu dönemde inşa edilmiştir. 1926 yılında belediyenin de hissedar olduğu Konya Elektrik A.Ş. kurulmuş, aynı yıl içerisinde Dere Hidroelektrik Santrali inşa edilerek 1929 yılında genel aydınlatma yapılmıştır (Doğan, 2005). 1927-1930 yılları arasında Konya Belediyesi, teşkilat ve verdiği hizmet bakımından Türkiye Cumhuriyeti'nde mevcut olan 501 belediye içinde 94. sırada yer almıştır (Yaşar ve Doğan, 2014).

1930-1938 yılları arasında Alaaddin Tepesi ile Anıt arasındaki yola parke taşları döşenmiş, şehir merkezinde mevcut olan elektriğin mahallelere götürülmesi yönünde çalışmalar yapılmıştır. Ayrıca bu dönemde ilk şehir planı üretilmiş ve uygulanmaya başlamıştır (Yaşar ve Doğan, 2014). Mehmet Muhlis Korner'in üçüncü defa seçildiği 1946-1950 yılları arasında Eski Meram Yolu Elektrik Santrali kurulmuş, Konya'da ilk asfalt yol inşası Meram Yeni Yol'da gerçekleştirilmiştir. 1946 yılında Asım Kömürcüoğlu tarafından "güzel kent" yaklaşımı benimsenerek üretilen Konya Nazım İmar planı 1954 yılına kadar uygulanmıştır. 1954 yılında planın artan konut ihtiyacı karşısında yetersiz kalması nedeniyle Ferzan ve Leyla Baydar tarafından 912 hektar alanı kapsayan yeni bir imar planı yapılmıştır (Doğan, 2005; Konya Büyükşehir Belediyesi, 2015). Yapılan her iki planda kentin büyüyebileceği tahmin edilememiş, geleceğe yönelik ciddi ve kalıcı adımlar atılmamıştır. Planlar arasındaki süre bu durumu doğrular niteliktedir.

27 Mayıs 1960 askeri ihtilalinden sonra 1963 yılına kadar valiler vekil olarak belediye başkanlığı görevinde bulunmuşlardır. 1963 seçimleri ile belediye başkanı doğrudan halk tarafından seçilmiştir. Konya'da bu seçim usulüne göre seçilen ilk belediye başkanı olan Ahmet Hilmi Nalçacı ve yapmış olduğu hizmetlerin Konya belediyecilik tarihi açısından özel bir önemi olduğundan bu dönem ayrıntılı bir şekilde incelenmiştir.

5.2. Ahmet Hilmi Nalçacı'nın Konya Kenti Açısından Önemi

Ahmet Hilmi Nalçacı'nın göreve geldiği dönem ülkemizde önemli reformların gerçekleştiği bir zaman dilimidir. 27 Mayıs 1960 askeri müdahalesi sonrasında hazırlanan 1961 Anayasası demokrasinin ve devletin niteliğinde önemli değişikliklerin yaşanmasına neden olmuş; bu değişikliklerin yansımaları hem yerel yönetimlerde hem de imara ve konuta ilişkin yasalarda yer bulmuştur. Ülke kaynaklarının akılcı kullanılma ve ekonomik-sosyal kalkınmayı hızlandırma isteği ile birlikte planlı bir ekonomi arayışı, 30 Eylül 1960 tarihinde Devlet Planlama Teşkilatı'nın (DPT) kurulmasına temel oluşturmuştur. Devamında, 1963-1967 dönemini kapsayan Birinci Beş Yıllık Kalkınma Planı hazırlanmış ve 1961 Anayasasında da yer alan planlama düşüncesinin kazandığı saygınlık ile birlikte ilk kez kent planlama eğitimi ayrı bir disiplin olarak yine bu dönemde kurumsallaşmıştır (Tekeli, 2009b). 1954 yılında Mimarlar Odası'nın kurulması, 1961 yılında Ortadoğu Teknik Üniversitesi'nde Şehir ve Bölge Planlama Bölümü'nün açılması, 1960'lı yıllarda İmar ve İskân Bakanlığı ile İller Bankası'nın imar planı yarışmalarıyla ilgili çabaları bu döneme ilişkin önemli gelişmelerdir (Şahin, 2010).

İfade edilen gelişmelerin yaşandığı bir dönemde Ahmet Hilmi Nalçacı, 17 Kasım 1963'te yapılan mahalli seçim sonucunda ihtilal sonrası göreve gelen ilk sivil belediye başkanı olmuştur. Bu seçim, 27 Mayıs 1960 askeri ihtilali ve 1961 Anayasası'nın kabulünden sonra yapılan ilk yerel seçim özelliği taşımaktadır. Ülkemizde ilk defa bu seçim ile tek dereceli seçim sistemi uygulanmış, belediye meclisi ve belediye başkanı doğrudan halk tarafından seçilmiştir.

Konya, Nalçacı'nın göreve geldiği dönemde kırsal karakterli bir yerleşmedir. Bu yapı ile birlikte askeri yönetim sonrası hem halkın beklenti ve istekleri hem de ülkede 1950'ler ile başlayan ve kırdan kente göç hareketi ile ortaya çıkan kentleşme süreci Nalçacı'nın hizmet politikaları açısından belirleyici olmuştur. 1963 yılında Konya Belediyesi'ne başkan olarak ilk adımını atmış ve o tarihten vefatına kadar da görevini en iyi şekilde yerine getirmiştir. İdareci, eğitimci kişiliğinin üzerine siyasi yöneticiliğini de ekleyerek Konya için büyük başarılarla imza atmıştır. Ayrıca 18 Ekim 1963 günü Şehir Postası gazetesinde verdiği röportajda sarf ettiği **“Politikanın belediyenin kapısı dışında kalması icap eder”** sözü, düşünce yapısını ortaya koyması açısından önemli bir ifadedir (Bkz. EK 1). Sahip olduğu bu düşünce yapısı, Ahmet Hilmi Nalçacı'nın iyi

yönetim ilkeleri arasında ifade edilen tarafsızlık ve eşitliği benimsediğinin açık bir göstergesi olması açısından da önemlidir.

5.2.1. Ailesi ve Eğitim Hayatı

Konya kentinin geleceğine yön vermiş bir idareci, bugünkü Konya'nın oluşmasında önemli rol oynamış Ahmet Hilmi Nalçacı 1925 yılında Konya'nın Sefhavan Mahallesinde doğmuştur. Babası Konya'da uzun yıllar öğretmenlik yapmış olan Ali Rıza Nalçacı, büyük dedesi ise Konya'nın ilk Belediye reislerinden 1908-1912 yılları arasında görev yapan Arapkirli Mustafa Efendi'dir (Anonim, 1963b; 1963c).

İlkokul öğretmeni olan babası Ali Rıza Nalçacı, 1895 yılında Konya'da dünyaya gelmiştir. Medrese tahsilinden sonra Akören köyünde öğretmenliğe başlamıştır. Uzun yıllar Hâkimiyet-i Milliye İlkokulunda öğretmenlik yapmış ve buradan emekli olmuştur. 30 Mart 1973 günü vefat etmiştir. Annesi Havva Hanım ise ev kadınıdır. 1902 yılında Konya'da doğmuş, 1981 yılında vefat etmiştir. Kabirleri Hacıfettah Mezarlığı'ndadır. Ahmet Hilmi Nalçacı'nın kendisinden küçük Mehmet ve Mukadder isminde iki erkek kardeşi vardır. Ahmet Hilmi Nalçacı ve eşi Özden Hanımefendinin evliliklerinden Semiha, Semra ve Selma isminde üç kızları dünyaya gelmiştir (Anonim, 1963a; 1968a).

Ahmet Hilmi Nalçacı eğitim hayatına babası Ali Rıza Nalçacı'nın öğretmenlik yaptığı Hâkimiyet-i Milliye İlkokulu'nda başlamış, eğitimine Karma Ortaokulu'nda devam etmiştir. Lise eğitimini Konya Lisesi'nde tamamladıktan sonra 1943 yılında Mekteb-i Mülkiye'ye (Ankara Siyasal Bilgiler Fakültesi) girerek 1947 yılında buradan mezun olmuştur (Anonim, 1963a; 1968a).

5.2.3. Meslek Hayatı ve Siyasete Girme Süreci

Nalçacı, meslek hayatına Ankara Siyasal Bilimler Fakültesi mezuniyetinden sonra Konya ili Maiyet Memurluğuna (*yüksek makamlı bir devlet memurunun yanında görev yapan memur*) atanarak başlamıştır. Daha sonra Cihanbeyli ve Çumra kaymakam vekilliklerinde bulunmuştur. 1950 yılında kaymakamlık stajını bitirerek Seydişehir Kaymakamlığına tayin olmuştur. Askerlik görevini yapmak üzere 1952 yılında Seydişehir'den ayrılmıştır. Sonrasında Ayancık, Boyabat ve Lâdik kazalarında kaymakamlık görevinde bulunmuş, 1957 yılında Ilgın Kaymakamlığı'na tayin edilmiştir. Aynı yıl Konya Belediye Başkanlığı görevini yürüten Nafiz Tahralı, Konya

Belediyesi'nde iyi bir kadro kurmak arzusu ile Ahmet Hilmi Nalçacı'ya belediye başkan yardımcılığı teklifinde bulunmuştur. Ahmet Hilmi Nalçacı **“Memlekete hizmet kaymakamlıkla da belediye başkan yardımcılığı ile de olur, hizmet hizmettir”** diyerek Konya Belediye Başkanı Nafiz Tahralı'nın bu teklifine olumlu yanıt vermiştir (Konevi, 2009; DG 2 -derinlemesine görüşme). Bir yıl sonra kaymakamlık görevinden ayrıldıktan sonra Konya Belediyesi idari müşavir ve belediye başkan yardımcılığı görevini kabul ederek Konya Belediyesine ilk adımını atmıştır. Bu vazifeden 27 Mayıs 1960 ihtilali sebebi ile 1960 yılı haziran ayında ayrılmış, tayin edildiği Şuhut (Afyonkarahisar) Kaymakamlığına gitmeyip Devlet Su İşleri 4. Bölge Müdürlüğü'nde idari işler şefliği görevini tercih etmiştir (Anonim, 1963a; Konevi, 2009).

Ahmet Hilmi Nalçacı'nın yeniden siyasete girmesi 1963 yılı mahalli seçimleri öncesinde Ragıp Gümüşpala'nın kurduğu Adalet Partisi'nin Konya İl Parti merkez binasında yapılan aday yoklaması sonucunda olmuştur. Bu yoklama sonucunda DSİ 4. Bölge Müdürlüğü idari işler şefliği görevinden ve Yüksek İslam Enstitüsü Fransızca öğretmenliğinden istifa ederek Konya Belediye Başkanı adayı seçilmiştir (Anonim, 1963a). Bu bilgilere ilave olarak çalışma arkadaşı ile yapılan birebir görüşmede siyasete tekrar dönmesinde;

“1963 yılı belediye reisi seçimlerinde Adalet Partisi üyeleri ve Haydar Koyuncu ‘Belediyede siyaset olmayacak, hizmet edeceksin’ diyerek partinin adayı olmasında destek oldular (DG 3, -derinlemesine görüşme).”

sözlerinin etkili olduğu belirtilmiştir. Adaylık sürecinde kendisine ailesinin yanı sıra o dönemde AP İl İkinci Başkanı olan ve daha sonra milletvekilliği de yapmış olan Haydar Koyuncu ile Konya esnaf ve tüccarları da destek olmuştur (DG 2 -derinlemesine görüşme).

Aday olduktan sonra 18 Ekim 1963 günü Şehir Postası Gazetesine verdiği ilk röportajda yer alan,

“Doğumdan ölüme kadar her vatandaşın belediye ile bütün hayatı boyunca temas halinde olması ve birçok iş ve kanuni formalitelerin belediye yoluyla görülmesi, bu birlik ve beraberliği temindeki zarureti belirtmeye kâfidir. Binaenaleyh (bundan dolayı) belediye vatandaşa lüzumlu yolu gösterecek ve lüzumsuz formalitelerle ve tehdit ve tahkiklerle vatandaşın üzen bir daire değil, her zaman rahatça kendi büro veya evi gibi gelip işlerini anlayış ve kolaylık havası içerisinde takip ve intaç (bir işi sonuçlandırma, sona erdirmeye, bitirme) edecek ve kendisine bu yolda müzahir olacak bir idare kadrosunu istemesi ve bizlerin bunu temin etmesinin ilk planda halledilecek mevzuu olduğu kanaatindeyim. Belediyemizde bu havayı, bu anlayışı temin etmek hususunda müşkülata (güçlük, güçlükler, zorluklar) maruz kalmayacağımız kanaatinde bulunmaktayız.”

şeklindeki sözleri, Ahmet Hilmi Nalçacı'nın belediyeçilik anlayışını yansıtması açısından önemlidir (Bkz. EK 1). Halkın belediye kurumunu evi gibi hissetmesi ve işlerini rahat sonuçlandırabilmesi adına ortaya koyduğu bu söylem yönetim kavramı altında ifade unsurlarla örtüşmesi açısından da vurgulamaya değerdir. Yine, 17 Kasım seçimlerinden bir gün önce Şehir Postası gazetesine verdiği röportajında dile getirdiği, **“Biz hayallere hayal eklemeyecek esere eser katacağız”** sözü ise belediyeçiliğin etkinlik ve verimlilik boyutuna yönelik bir vurgudur (Bkz. EK 2).

17 Kasım 1963 Pazar günü yapılan belediye seçimi sonuçları yerel basında **“Adalet Partisi'nin Büyük Zaferi”** olarak duyurulmuştur. Adalet Partisi şehir genelinde 18.454, CHP 7.819, CKMP 2.473, MP 2223 oy almıştır. 1960 askeri yönetiminden sonra yapılan ilk seçimde Ahmet Hilmi Nalçacı en yakın rakibinden 10000'den fazla oy alarak Konya Belediye Başkanı olmuştur (Bkz. EK 3).

Ahmet Hilmi Nalçacı, seçimden sonra yerel basına verdiği beyanatta öncelikle ele alacağı işlerden şu şekilde bahsetmiştir:

“Seçim konuşmalarımızda belirttiğimiz üzere aziz ve medarı iftiharımız Konya'mıza en mutena (özenilmiş, özenli bir biçimde yapılmış) kadromuzla ve ilim, ihtisas, tecrübe ve mahalli ihtiyaçların reel mütalaası (herhangi bir konu üzerinde ayrıntılı bir biçimde düşünme) kompozisyon dahilinde hizmet etmek en büyük amacımız olacaktır. İhtisas hesabıyla birlikte tespit ve programa bağlayacağımız müstakbel icraatımızı en tarafsız ve yalnız aziz Konya'nın çocukları olarak tertip ve icra edeceğimizi ve ayrıca ilk planda hal ve ıslahı gereken günlük şehir hayatının birer ıstırapı olan esasında geniş mali imkânları gerektirmeyen işleri ön planda bir Belediye reisi olarak ele almaya kararlı olduğumuzu hassaten belirtirim” (Anonim, 1963d).

Ahmet Hilmi Nalçacı, mazbatasını 23 Kasım 1963 günü almış; başkan olarak verdiği ilk emir, seçim gecesi yaşanan yağış sonrası oluşan altyapı yetersizliklerinin doğurduğu sorunlara yönelik olmuştur. İlk imzasını ise belediye meclisi üyesi seçilen kişilerin mazbatasına atmıştır (Anonim, 1963e). Seçimden sonra vermiş olduğu beyanat, yönetim anlayışının liyakat esasına dayalı olacağını açıkça ortaya koyması açısından önemlidir.

1963-1968 yılları arasında Belediye Başkanlığı vazifesini başarılı bir şekilde tamamlayan Nalçacı, bir sonraki seçim için Yeni Konya Gazetesi'ne verdiği 4 Mayıs 1968 tarihli röportajında;

“4.5 yıl süren hizmetimde, politik tutumum ve politikam herkesçe malum olmuştur. Tarafsız ve objektif bir idare ve hizmet tatbikatı olarak, 1963 senesinde ilan ettiğimiz prensipler ışığında, çalışmalarımız yalnız Konya'ya

hizmet etme esasına dayandırılmış olup, dört partiden müteşekkil (oluşmuş, meydana gelmiş) Belediye Meclisinin çalışma devresi süresince müttahiden beni desteklemiş olmaları ve bütün kararların ittifakla alınmış bulunması, bu yönde söylenebilecek en kıymetli sözdür. Hedefimize gelince; devraldığımız 40 bin nüfuslu mahdut (çevrilmiş, sınırlanmış) bir Konya'nın, bugünkü 200 binlik ve gelecekteki yarım milyonluk Konya olarak şekillenmesi, gelişmesini kolaylaştıracak ve sanayileşmesine yardımcı olacak esasların ikame (yerine getirme) edilmesi şeklinde özetlenebilir”

şeklinde yer alan ifadeler, hem bir önceki başkanlık dönemindeki çalışmalarının özeti hem de aday olduğu dönemin hedefleri niteliğindedir (Bkz. EK 4). Burada, röportajda yer alan ifadelerle örtüşmesi bağlamında, yapılan derinlemesine görüşmelerde merhum Ahmet Hilmi Nalçacı'nın şehirle ilgili önemli konularda encümenleri ve muhalif gruplarla ortak karar almaya çaba sarf ettiği yönündeki tespitin özellikle vurgulanması gerekir (DG 2 -derinlemesine görüşme; DG 5, -derinlemesine görüşme). Yine, parti ayrımı yapmaksızın karar alma süreçlerinde gösterdiği bu yaklaşımın, o dönemde kavramsal açıdan henüz tartışılmayan yönetim ve etik liderlik ilkeleriyle örtüşmesi de kayda değerdir.

Başarılı çalışmaları ile Konya halkının takdirini kazanan Ahmet Hilmi Nalçacı 2 Haziran 1968 günü yapılan Belediye Başkanlığı seçimini de kazanarak 2.kez başkanlık koltuğuna oturmuştur. Vefatına kadar da bu vazifesini yerine getirmiştir (Konevi, 2009).

5.2.3. Kişiliği ve Yaşadığı Önemli Deneyimler

Ahmet Hilmi Nalçacı'nın kişiliğinin gelişiminde eğitimci bir babanın evladı olması önemli bir rol oynamıştır. Çünkü bir bireyin kişilik temeli ilişkilerin en güçlü olduğu aile yapısında atılır; ailede aldığı temel eğitim de okulda devam eder. Dönemin şartlarında aldığı eğitim ise kendisinin diğer insanlardan bir adım önde olmasına vesile olmuştur. Yerel gazeteciliğe önemli katkıları olan Seyit Küçükbezirci (2014), Nalçacı'nın vefatının 45. yılında Memleket Gazetesi'ndeki köşe yazısında Nalçacı'yı;

“Sakindi, ciddi, kararlıydı. Devamlı hassas, devamlı düşünceliydi. Sözün kıymetini bilirdi, vara yoğa konuşmazdı; sesli gülmez, ancak gülümserdi. Beğenilmek için kelam kesmezdi. Delikanlıdan ne anlarsanız, O delikanlıydı. İktidar için, dünya malı için minneti yoktu. Cumhuriyet aydınydı; entelektüeldi.

şeklinde tasvir ederken; Konya basınının bir diğer kıdemli ismi, Konya Gazeteciler Cemiyeti'nin yirmi iki yıllık başkanı Nalçacı'yı;

“Çok mert, dürüst bir kişiydi. Kuralları olan, yasaları bilen ve hizmetten ödün vermeyen bir yapıya sahipti. Mektebi Mülkiyenin (Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi) bütün kültürünü almış bir kişiydi. Vatanını, memleketini seven bir yurttaştı. Mert olmanın sertliğinde her daim gülümserdi, gülmezdi (DG 4, -derinlemesine görüşme).”

sözleri ile anlatırken, kızları babalarından şu şekilde bahsetmiştir:

“Kararlı, azimli, doğayı seven, yeniliklere açık, girişken, katılımcı, içerikli konuşmalar yapmayı seven, doğru ve dürüst bir insan; evde ve işte demokrat biriydi. Kararlarımızda özgür seçim olanağı veren bir ebeveyndi. Ayrıca meraklı bir kişilik yapısı vardı. Bu durum Fransızca’yı kendi kendine öğrenip geliştirmesine sebep olmuştur. Fransızca seviyesi Balzac vb. yazarların romanlarını okuyabilecek durumdaydı. Müziğe özel ilgisi vardı ve ney üfleme’yi de çok severdi (DG 5, -derinlemesine görüşme; DG 6, -derinlemesine görüşme).”

Müziğe olan ilgisi, küçük yaşlarda babası Ali Rıza Nalçacı’nın teşviki ile Türk Tasavvuf müziği ile tanışmasına sebep olmuştur. Mevlevi terbiyesi ile yetişen Ahmet Hilmi Nalçacı, mülkiye yıllarında önemli neyzenlerden Ulvi Erguner’den ney üfleme dersleri almış ve çok iyi bir neyzen olmuştur (Konevi, 2009; DG 6, -derinlemesine görüşme). 14 Aralık 1970 günkü Yeni Konya gazetesinde yer alan ve çocukluk arkadaşı Avukat Fakir Usman’ın kaleme aldığı “Ahmet Hilmi Nalçacı ve İki Şiir” adlı köşe yazısında Nalçacı’nın Fuad Nedim imzasını kullanarak aruz vezni ile şiir yazdığı belirtilmiştir (Usman, 1970). Bu da Ahmet Hilmi Nalçacı’nın hem müzik hem de şiire olan ilgisini göstermektedir.

Kendi kendine geliştirip öğrendiği ve çok iyi konuştuğu Fransızcası, önemli bir diğer özelliğidir. DSİ 4. Bölge Müdürlüğü’nde idari işler şefliği görevine devam ederken aynı zamanda Konya Yüksek İslam Enstitüsü’nde Fransızca hocalığı yapmıştır. Öğrenmiş olduğu Fransızcası ile başkanlık döneminde memleketini birçok toplantıda temsil etmiştir (Tortop, 1970).

Ahmet Hilmi Nalçacı, başkanlık görevinin birinci yılında Türk Belediyecilik Derneği’nin Yönetim Kurulu üyeliğine seçilerek derneğin genel sekreteri olmuştur. Başarı ile yürüttüğü genel sekreterliğe ve yönetim kurulu üyeliğine 1968 yılında tekrar seçilmiştir. Derneğin sorumlu müdürü Prof. Dr. Nuri Tortop, Nalçacı’nın vefatının birinci senesinde kaleme aldığı yazısında;

“Dernek çalışmalarına yakından katılan merhum Ankara’ya her gelişinde derneğe uğrar, Belediyesinin işleri kadar titizlikle dernek çalışmalarını da izlerdi. Derneğin yaptığı birçok bölge toplantılarında başkanlık etmiş ve başarı ile yönettiği bu toplantılarda katılanların takdirini kazanmıştı.

Çalışmalarında programlı ve metotlu hareket eden merhum, ileri bir yönetim anlayışına sahip idi. Beldesinin ana sorunları ile meşgul olur, memurlarına geniş yetki vermekten çekinmezdi.”

ifadelerine yer vermiştir. Türkiye belediyelerinde inceleme yapan uluslararası üne sahip uzman Mr. Bean Konya'yı görmüş ve iki ay süresince yaptığı incelemeler sonucunda Türk Belediyecilik Derneğine teslim ettiği raporda Konya Belediye Başkanının örnek bir çalışma sistemi kurduğundan ve diğer şehirlere de örnek olabileceğinden bahsetmiştir (Tortop, 1970).

Ahmet Hilmi Nalçacı genel sekterlik görevi sebebiyle 1968 yılında derneğin sorumlu müdürü ile on beş günlük İran gezisine katılmıştır. Bölgesel Kalkınma Teşkilatı (R.C.D) tarafından organize edilen bu gezide İran'ın Kerc, Nevşehir, Çalus ve Ramser belediyelerine gidilmiştir. Başkan Nalçacı özellikle belediyelerin muhasebe, arşiv, elektrik işletmesi, itfaiye teşkilatı birimleri, çocuk parkları ve yeşil alanları ile ilgili çalışmalar hakkında inceleme yapmıştır (Selvi, 2008).

Çalışma ve başarıları ile takdir toplayan Nalçacı 1966-1968 yılları arasında Avrupa Konseyi Mahalli İdareler Konferansı Daimi Komite üyeliğine seçilmiştir. Disiplinli yapısı gereği yaptığı tüm çalışmaları rakamlar ile ifade etmeyi alışkanlık haline getirmiş olan Nalçacı, tüm toplantılarında da raporu ile bulunmuştur. Son katıldığı Avrupa Konseyi Mahalli İdareler Konferansına da üzerinde çalışıp hazırladığı bir rapor ile gitmiştir (Tortop, 1970). Bu durumu yapılan derinlemesine görüşmelerde de vurgulayan çalışma arkadaşı, işini iyi ve kaliteli yapan bir başkan olarak tüm toplantılarına ön hazırlık yaparak geldiğini, hazırlık süreçlerini araştırma ve inceleme yaparak geçirirken, bilmediği konular hakkında da konunun uzmanlarından görüş aldığını belirtmiştir (DG 3, -derinlemesine görüşme). Söz konusu yaklaşım, Nalçacı'nın çalışma ve hizmetlerinin etkin ve verimli biçimde yürütülmesini sağlamasının yanı sıra katılım ve liyakata verdiği önemi göstermesi açısından da önemlidir.

Ahmet Hilmi Nalçacı, Adalet Partili (AP) bir siyasetçi olarak belediye başkanı seçilmesine rağmen hiçbir zaman partililik yapmamış, politikayı belediye dışında tutmaya gayret göstermiştir. Parti kanalı ile iş yaptırmak isteyenleri ise kabul etmemiş, herkese eşit muamele göstermeye çalışmıştır (Bülbül, 1969). Nalçacı'nın bu yaklaşımı, iyi yönetim ilkeleri içerisinde yer alan 'dürüstlük, tarafsızlık ve eşitlik' ilkelerinin somut bir tezahürüdür. Öyle ki, Nalçacı'nın başkanlık yaptığı dönemde vatandaşlar arasında ayrıcalık oluşturabilir düşüncesinden dolayı hiç nikâh kıymadığı ifade edilmiştir (DG 6, -derinlemesine görüşme).

Derinlemesine görüşmelerde ortaya çıkan bir diğer çarpıcı sonuç ise Nalçacı'nın kamu kaynakları ve imkânlarına karşı gösterdiği hassasiyettir:

“Belediye binasına sabah memurları ile birlikte gelebilecek kadar disiplinli bir yapıya sahipti (DG 2 -derinlemesine görüşme). Başkanlığı'nın ilk yıllarında ise makam arabasına sahip değildi. Çoğu zaman belediyeye yürüyerek gidip gelirdi ya da belediyenin servisini kullanırdı. Daha sonra artan seyahatler ve personelin isteği ile makam arabasını kabul etti (DG 3, -derinlemesine görüşme).”

“Makam arabasını çoğu zaman kullanmaz, işten yürüyerek eve gelirdi. Mahallede oynarken babamın köşeden yürüyerek geldiğini görürdük. Makam arabasını bizim özel işlerimiz (okula, çarşıya veya alışverişe götürmek gibi) için kullandırması söz konusu değildi. Protokol dahilinde vali, komutan eşleri annemi öğleden sonra Meram'daki evlerine çaya davet ettiğinde de makam aracını annemi götürüp getirmesi için göndermezdi (DG 6, -derinlemesine görüşme).”

Dönemin Şehir Postası Gazetesi Genel Yayın Müdürü Seyit Küçükbezirci ile yapılan görüşmede Nalçacı hakkında şu anılarından bahsetmiştir:

*“Bir gün çağırılmıştı biraz konuşalım diye. Otururken Adalet Partisi'nin önde gelenlerinin geleceği bildirildi, randevuları yoktu ansızın geliyorlardı. **'Buyursunlar'** dedi. On kişiye yakındılar. Halk deyimi ile AP'nin deve dışı gibi adamlarıydı. Kalktım, çıkmak istedim lakin Nalçacı; **'Sen de kal, mahsuru yok'** dedi. Partinin önde gelen adamları yerine getirilmemiş isteklerini öfke ile sıralıyorlardı. Sözü biri bırakıp biri alıyor, sitem, öfke yükseliyordu. Başkan uzun süre açıklamalar yapmaya çalıştı. Fakat sitem, tariz, üstü kapalı azarlamalar, aba altından sopa göstermeler devam ediyordu. Birden oturduğu koltukta, ters yöne (pencereye doğru) döndü Nalçacı. **'Eyvah! Şimdi kıyamet kopacak'** dedim. Çünkü sinirlendiği zaman, kızdığı insana oturduğu yerde sırtını dönerdi. Bu **'Kalk, hemen git'** demekti. Parti heyetinden biri; **'Sen bizim oylarımızla Reis seçildin, bizim oylarımızla sen buradasın'** demişti. Bu sözle bardak taşmamış, parçalanmıştı. Nalçacı, kızdığı zamanlarda her cümlesinin sonunda bir 'Yahu' eklerdi. Ansızın koltuğu döndürdü, **'Sizin oylarınızla seçildiysek, sizin köleniz olmadık ya yahu. Böyle diyeykeniz bir daha gelmeyin yahu'**. Bana döndü; **'Hadi gidelim yahu'** dedi, çıkıp gittik, heyet orada kalakaldı (DG 1, -derinlemesine görüşme).”*

5.2.3. Vefatı

Avrupa Mahalli İdareler Konferansı daimi komite üyeliği, konsey raportörlüğü ve genel sekterlik görevinde bulunan Ahmet Hilmi Nalçacı, 1968 yılı Ekim ayında bu konferansın güvenini kazanarak Başkan Yardımcılığına seçilmiştir. Fransa'nın başkenti Paris'te yapılan konferansta başkan yardımcılığı görevi son vazifesi olmuştur. Avrupa dönüşü Ankara'dan Konya'ya gelirken makam aracı ile trafik kazası geçirmiş ve ağır

yaralı olarak Gülhane Askeri Hastanesine kaldırılmıştır. Fakat yapılan müdahalelere rağmen 14 Aralık 1969 günü, 44 yaşında vefat etmiştir. Nalçacı'nın ani ölümü Konya'da büyük üzüntü yaratmış, gece şehrin renkli kandilleri hatırasına hürmeten söndürülmüştür (Anonim, 1969a). 15 Aralık 1969 günkü Yeni Konya Gazetesinde yer alan haberde, belediye çalışanlarının ve sevenlerinin, Nalçacı'nın naaşını almak üzere Ankara'ya iki yüzün üzerinde vasıta ile hareket ettiğinden bahsedilmektedir (Bkz. EK 5). Devlet Hastanesinde başlayan cenaze merasimine askeri, mülki ve idari teşkilat ile birlikte siyasi parti mensupları ve binlerce seveni katılmıştır. Sevenleri belediye binası önünde yapılan anma töreninden sonra aile kabristanlığı olan Hacı Fettah'a kadar son vazifelerini yerine getirmişlerdir (Anonim, 1969b).

Vefatının ardından gazetelerde taziye mesajları günlerce yayımlanmıştır. Taziye mesajlarından birkaçı şu şekildedir:

“Değerli arkadaşımız Ahmet Hilmi Nalçacı'nın Rahmeti Rahmana kavuşmasından dolayı büyük teessür duydum. Derin acınızı paylaşır rahmetliye Tanrı'dan mağfiret sizlere sabır ve metanet dilerim. Saygılarımla.”

Süleyman Demirel, Başbakan

“Konya'mız merhum Ahmet Hilmi Nalçacı'nın şahsında büyük bir evladını kaybetti cidden çok üzgünüm onunla daha okul sıralarında başlayan 25 senelik bir arkadaşlığımız vardı. Ahmet Hilmi Nalçacı her türlü art düşüncelerden uzak, tamamen tarafsız ve temiz çalışmaları ile hatırlanacak ve bu mübarek şehre hizmet eden insan olarak hiçbir zaman unutulmayacaktır. Allah gani gani rahmet eylesin, yakınları onunla ne kadar iftihar etseler azdır. Efradı ailesine ve bütün Konyalı kardeşlerime sabır diliyor, baş sağlığı dileklerimi sunuyorum”

Ali Rıza Aydos, Konya Valisi

“Ahmet Nalçacı'nın uğradığı korkunç kazayı büyük üzüntüyle öğrenmiş bulunuyorum. Türk Belediyecilik Derneği Genel Sekreterinin Avrupa için de büyük bir kayıp olan vefatı dolayısıyla şahsım ve Avrupa Mahalli İdareler Konferansı Azaları adına taziyelerimizin kabulünü dileriz.”

Alois Lugger, Avrupa Konseyi Başkanı, Strasbourg (Anonim, 1969b).

Çalışma arkadaşı Faik Sevilir, Nalçacı'nın vefatının ardından onun çalışma anlayışı ve kişiliğini şu şekilde anlatmıştır (Sevilir, 1969):

“Gösteriştten, nümayiştten (eskimiş) uzak, şehrin bugünü kendisinin yarını için değil de, gelecek nesiller ve gelecek yıllar için çalışacak, bu uğurda her engele yalnız başına göğüs gerecek, hiç kimseye ve bir zümreye (topluluk, takım, grup, camia) taviz vermeyeceksin, büyük ve mamur (bayındır) 1985'in Konya'sı için üzerinde can verdiği Ankara yollarını her hafta arşınlayacaksın, belediyenin bütçesi kadar da para temin ederek bu büyük işe girişecek ve günün birinde bu yolda canını vereceksin. Her baba yiğidin kari değildi bu iş. Ankara'da 'Büyük Reis' diye hitap ettiklerinde Viyana'da 'Mr. Nalçacı' diye selamlandığında

haklı bir gurur duyar, onunla iftihar ederdik. Türkiye'deki Belediye reislerinin akıl hocası, Avrupa konseyi mahalli idareler kurulunun çok faal bir üyesiydi. Onu sık sık arayan şehirlerarası telefonda ya Eskişehir Belediyesi'nin bir problemini çözer ya İzmir Belediyesi'ne tavsiyelerde bulunurken görürdük. Bazen de odasına kapanır, Avrupa Konseyine raporlar hazırlardı. Bütün haliyle Nalçacı, Konya Belediye Reisiğine 'fazla' bir adamdı. Artan zamanını ve kültürünü Türkiye Belediyecilik Derneğine, Avrupa Konseyine harcardı. Şimdi ne olacak? Başladığı eserlerden hiçbirinin henüz açılışı yapılmadı. Bir kısmı bitmek üzere, bir kısmı inşa safhasında. Yaptıklarına ve başardıklarına elbirliği ile sahip çıkacağız."

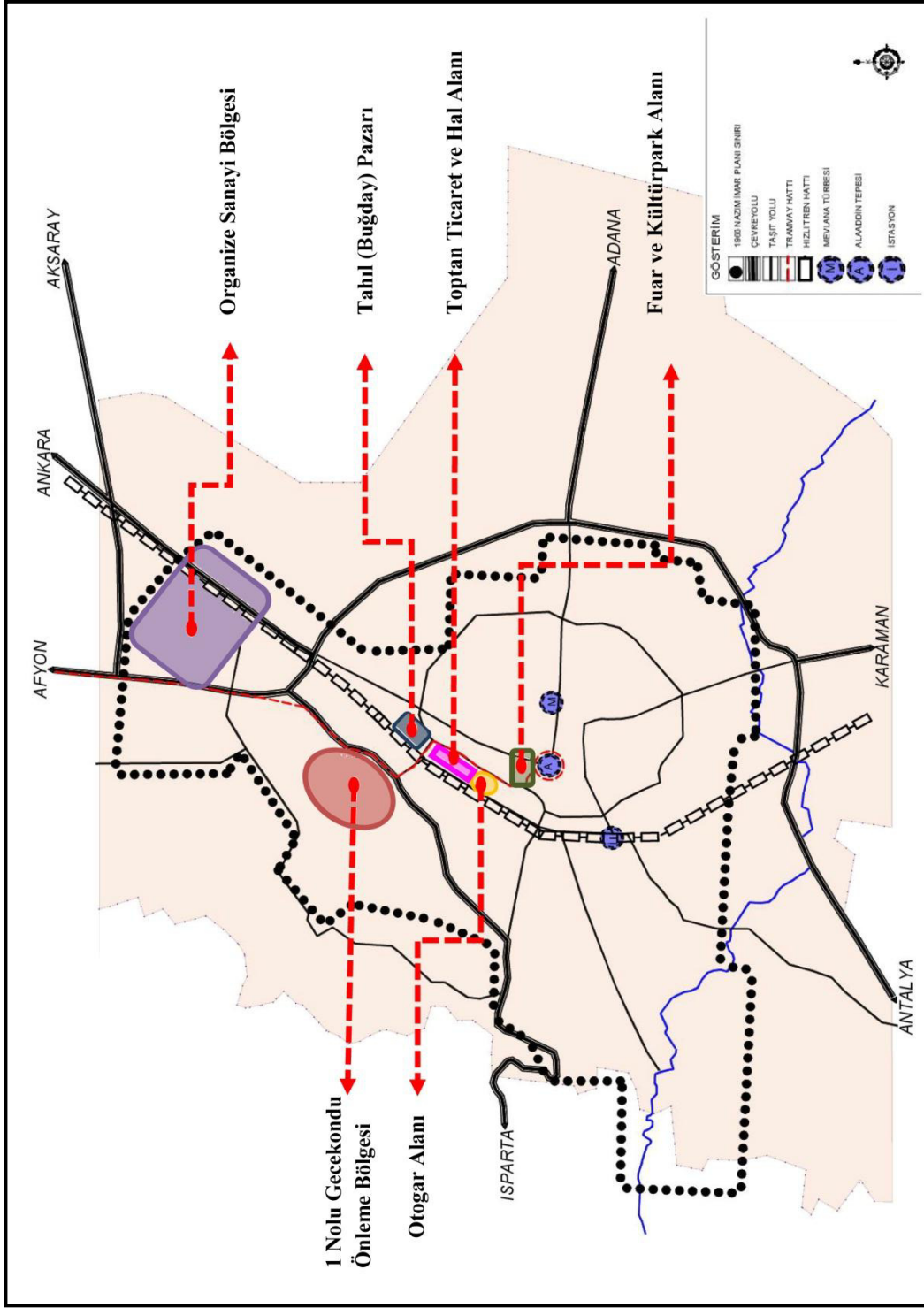
Vazifesinden dönerken vefat etmesi sebebi ile ölümünden yaklaşık 3 ay sonra Emekli Sandığı tarafından görev şehidi kabul edilmiş, ailesine Emekli Sandığı tarafından maaş bağlanmıştır (Anonim, 1970a). Özetle vurgulamak gerekirse Ahmet Hilmi Nalçacı, yöneticiliği ve kişiliği ile birçok başkana örnek olmuştur. Bu nedenle vefatı büyük üzüntü yaratmıştır.

5.3. Konya Kenti İçin Önemli Çalışmaları ve Uygulamaları

Ahmet Hilmi Nalçacı her türlü memleket hizmetinde azimle ve cesaretle çalışmış, iyi yetişmiş bir yönetici olarak bilgi birikimini başkanlığı döneminde her çalışmasında göstermiştir. Ayrıca belediye başkanı olduğu dönemde çalışma ekibi, teknik ve idari kadro ile de örnek belediye oluşmasına katkı sağlamıştır. Bu dönemde oluşturulan kadro kendisinden sonra gelen Yılmaz Kulluk döneminde çalışmaya devam etmiştir. Yapılan görüşmede dönemin belediye başkan yardımcısı Mehmet Mert, Nalçacı'nın belediyede dürüst ve eğitimli kişilerin hizmet etmesine olanak sağladığını şu sözlerle ortaya koymuştur:

"Belediye bünyesine alınacak personellerle, ilgili daire başkanları ve müdürlükler ilgilenirdi. Biz başkan yardımcıları dahi karışmazdık. Yetkiyi müdürlüğe bıraktığı için sorumluluk onlara aitti. Bu sorumluluk ve işin sonucundan dolayı da müdürler yanlış karar vermedi. Nalçacı döneminde dürüst ve çalışkan kişiler belediyeye girdi (DG 3, -derinlemesine görüşme)."

Nalçacı, yaklaşık 6 yıl bulunduğu vazifesinde başarılı çalışmalara imza atmış ve halkın takdirini toplamayı başarmıştır. Bu dönem içerisinde imar ve altyapı ile ilgili birçok çalışmayı yakından takip etmiş, en iyi hizmeti sağlamak adına çabalamıştır. Bu dönemdeki çalışmalarının en önemlilerinden biri 1966 yılında onaylanan Konya Nazım İmar Planıdır.

Şekil 5.3.1. Ahmet Hilmi Nalçacı'nın Belediye Başkanlığı Döneminde Hayata Geçirilen Önemli Projeler

Plan doğrultusunda kentin kuzeyinde yeni bir şehir inşa edilmiş ve organize sanayi bölgesi, yeni otopark alanı, gecekondular önleme bölgeleri, tahıl (buğday) pazarı, fuar ve kültürpark alanı, toptan ticaret ve hal alanı ile şehrin imar faaliyetlerine yön verilmiştir (Şekil 5.3.1). Ayrıca Ahmet Hilmi Nalçacı, kişisel çabaları ile Selçuk Üniversitesi'nin kurulmasına yönelik girişimlerde bulunmuştur. Katı atık depolama alanına yönelik çalışmalarını (çöp fabrikası) ise gerçekleştirme fırsatı olmamıştır. Başarıları ve hizmetleri birçok insanın takdirini toplarken hedeflenen çalışmalarının gecikmesi ve zamana yayılmasının dönemin ekonomik ve siyasal koşulları ile birlikte değerlendirilmesi gerekmektedir.

5.3.1. Kentin İmarına Yönelik Faaliyetler

1960 yılında Türkiye'nin 8.büyük şehri konumundaki Konya'nın, kırdan kente göçün etkisiyle 1950-1960 yılları arasında nüfus artış hızı % 87,5'e yükselmiştir. Bu oran aynı yıllar için ülke genelinde %32,52'dir. Bir bakıma bu oran ülke nüfus artış hızının yaklaşık 3 katıdır (Göçer, 1965). 1954 yılında yapılmış olan 1/5000 ölçekli Nazım İmar planı ve 1/1000 ölçekli planların mevcut kadastronun durumu ile çakışmaması o dönemde plan uygulamalarında ciddi güçlükler doğurmuştur. Ayrıca kırdan kente yaşanan göçün sebep olduğu yapılaşma mevcut imar planının önünde gitmiş; tapusu olan vatandaşlar dahi ev yapmakta sıkıntı çekmiştir (Sevilir, 2008). Kent nüfusunun çok hızlı bir şekilde artış göstermesi, mevcut planın ihtiyacı karşılayamaması ve Ahmet Hilmi Nalçacı'nın Avrupa standartlarında bir kent oluşturma isteği doğrultusunda yeni plan fikri doğmuştur. Görüşme yapılan birçok kişi Nalçacı'nın öncelikle çözülmesi gerektiğini düşündüğü hizmetleri, altyapı çalışmaları ve imar planı olarak aktarmışlardır. Üretilen planın gelecek yıllarda yapılacak şehrin projelerini belirlemesi, sorunlarını tespit eden ve bunların maliyetini gösteren bir kılavuz olması hedeflenmiştir.

Hedeflerini gerçekleştirmek adına belediyeciliği ve şehir imarını iyi bilen Yüksek Mühendis Faik Sevilir'in imar komisyonu başkanlığına getirilmesi için Ahmet Hilmi Nalçacı büyük gayret göstermiştir (Konevi, 2009). Plan yapımı öncesi süreci dönemin imar komisyon başkanı olan Faik Sevilir "Hatırladıklarım" adlı kitabında şu şekilde anlatmıştır:

"Nalçacı'ya sordum:

- En az dört sene eski şehre hiçbir yatırım yapmamayı göze alabiliyor musun?

- *Evet dedi.*
- *Bu senin siyasi hayatının sonu olur dedim. Eğer siyasi hayata devam edeceksen belediye başkanlığının önünde milletvekilliği yolu açılır. Fakat o zamanda şehri imar edemeyiz. O zaman bu işe hiç başlamayalım. Yapacağımız iş çocuklarımıza, yarınlara modern bir şehir bırakma gayretidir. Nankör bir iştir dedim. Kabul etti, bu konuda beraber çalışacağımızı hiçbir taviz vermeden bu işi gerçekleştireceğini söyledi. Nalçacı'yı belediye başkan yardımcılığından tanıyordum. Fazla aktif biri değildi. Dürüst bir bürokrattı o kadar. Bu iş için gerekli çelik iradeye ve siyasi otoriteye sahip olabileceğinden endişe ediyordum. Bunu itiraf etmeliyim. Gidebildiğimiz yere kadar gideriz ne yaparsak kar diyordum. Yanılmışım, Nalçacı bu işe hayatını verecek kadar azimli imiş (Sevilir, 2008).”*

Başkan Nalçacı bu doğrultuda, Nazım İmar Planı yapılması adına büyük çaba sarf etmiş ve bunu Konya'ya yapacağı en büyük hizmet olarak adlandırmıştır. Bugün Konya şehrine bakıldığında planlı bir kent olmasının Nalçacı'nın bu hassasiyeti sonucunda oluştuğunu söylemek zor değildir.

Yarışma yolu ile elde edilen Konya 1966 Nazım İmar Planı'nın hangi koşullarda ortaya çıktığını ve plan için verilen mücadeleyi göstermesi açısından Sevilir'in (2008) aktardığı şu hususlar da önemlidir:

“Türkiye’de imar planları yapımı işini İller Bankası üstlenmiştir. İller Bankasından aktarılan fonlarla da maliyeti karşılanmaktadır. Tabi bunca ilin imar planlarını bir çırpıda yapmak mümkün olmadığından güya bunlar sıraya konur. Araya politik tesirler girer, gariban illere bir türlü sıra gelmez. Bunu bildiğim için Nalçacı’yla bu iş için Ankara’ya giderken, kendisine çek defterini yanına almasını söyledim. İmar planı müsabakasının maliyetini Ankara’da öğrenip, parayı bastırarak ön sıraya geçecektik. Kalktık Ankara’ya İller Bankasına gittik. Genel Müdür Selahattin Babüroğlu idi. İmar Planını müsabakaya çıkaracağımızı söyledik. Güldü.

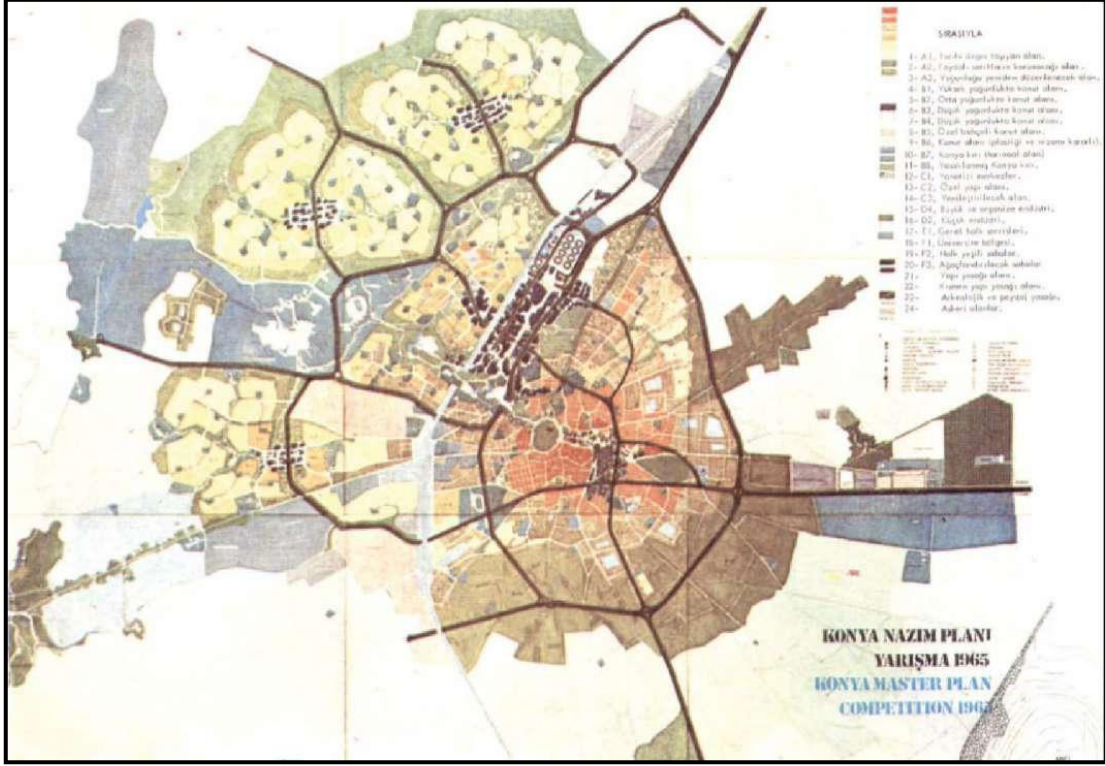
- *Durun bakalım, sırada Samsun var, Erzurum var, Adana, Kayseri var, dedi.*

Ben atıldım. ‘Bunun maliyetini bize bildirin, bedelini peşin ödeyeceğiz’ dedim. Umum Müdür, hiç ummadığı bu teklif karşısında, şaşırıp ilgili mimar arkadaşını çağırdı, masrafı tespit edip getirmesini söyledi. Biraz sonra meblağ karşımıza geldi. ‘Sekiz Yüz Bin Lira’.

Nalçacı’ya Sekiz Yüz Bin Liralık çek yazmasını söyledim. Bürokrasiden gelmiş adamcağız. Elleri titreyerek çeki yazdı. Zira karşılığında o zaman belediyenin ancak ‘Yüz Elli Bin Lirası’ vardı. Haber İller Bankasında bir anda bomba gibi patladı. Kimse olaya inanamıyordu. Biz Konya’ya dönüp karşılığı az olan çeki tamamladık. İller Bankası da kısa zamanda müsabakayı ilan etti.”

Yarışmaya 34 proje başvurusu yapılmış ve başvurular 15 Mart 1965 günü sona ermiştir. 29 Mart 1965 günü başlayan, başkanlığını Mithat Yenen’in yürüttüğü, Recai Akçay, Yılmaz Gürer, Zahit Mutlusoy, Turgut Tuncay, Tarık Carım, Tuğrul Akçura, Maruf Önal, Ahmet Menden’den oluşan 9 kişilik jürinin inceleme ve değerlendirme

çalışmaları yaklaşık bir hafta sürmüş, yarışma sonucu 3 Nisan 1965 günü açıklanmıştır. Yarışma jürisi, birinciliği elde eden Yüksek Mimar Yavuz Taşçı ve Yüksek Mimar Haluk Berksan'ın planını, Konya için en ideal, uygulamaya elverişli ve şehre birçok yenilikler getirecek bir plan olarak tanımlanmıştır (Anonim, 1965c; 1965g).

Şekil 5.3.2. 1966 Nazım İmar Planı, Yavuz TAŞÇI - Haluk BERKSAN (Konya Büyükşehir Belediyesi Arşivi)

Yarışma öncesi yapılan analitik etütlerde yaşanan hızlı kentleşmenin güneyde bulunan tarım alanlarını etkilediği görülmüştür. Bu sebeple kentin gelişim yönünü, tarım bakımından elverişli olmayan kuzey ve kuzeybatı olarak belirleyen plan üzerinde durulmuştur (Sevilir, 2008). Yarışma sonrasında, Ahmet Hilmi Nalçacı plan hakkındaki görüşlerini şu şekilde ifade etmiştir (Anonim, 1965b):

“Bir yıldan beri üzerinde büyük bir gayret ve hassasiyetle çalışmakta olduğumuz yeni nazım imar planı müsabakası nihayetlenmiş ve projeler Konya halkının ve jürinin emrine amade kılınmıştır. Türkiye’de İstanbul, Ankara ve İzmir’den sonra en çok inşaat ve imarda kesafet (çokluk) bakımından dördüncülüğü muhafaza etmekte olan Konya’ımız için yeni imar planının zarureti imar ve şehircilikle ilgili herkes ve tüm hemşehrilemizce malum bulunmaktadır.”

26 Şubat 1966 günü Şehir Postası gazetesinde, Konya’nın gelişime yön verecek Yeni İmar Planı’nın Nalçacı başkanlığındaki belediye meclisinde gece geç vakitlerde

kabul edildiği duyurulmuştur (Bkz. EK 6). Planın kabulünden sonra planın öngördüğü birçok proje için çalışmalara başlanmıştır.

Belediye Başkanlığı yaptığı dönem boyunca hayata geçirdiği projeler içerisinde Nalçacı'yı en çok heyecanlandıran ve önem verdiği çalışma hiç şüphesiz şehir planı olmuştur. Tez çalışması kapsamında yapılan derinlemesine görüşmeler bu bilgiyi doğrular niteliktedir. Yapılan görüşmelerde Nalçacı'nın şehir planına ve kente verdiği önem şu şekilde dile getirilmiştir:

“Merhum Nalçacı'nın çalışmalarının temel ilkesi hizmetti. Şehirciliğe çok önem verdi, imar planı dahilinde kentin kalkınmasını sağladı. Ahmet Hilmi Nalçacı Caddesinin açılmış olması ve bugünkü kullanımı düşünüldüğünde onun ne denli bir düşünce ve fikir yapısına sahip olduğunun somut bir göstergesidir (DG 4, -derinlemesine görüşme).”

“Görev yaptığı dönemde imar planı her zaman önceliği olmuş, plana aykırı talepleri göz önüne almamayı prensip edinmiştir. Meram'ın mevcut bağ bahçe özelliğini kaybetmesini hiç istememiştir. Bu sebepten dolayı Meram'da parselasyon yapılmasına izin vermeyerek oluşabilecek rantı engellemeye çalışmıştır (DG 6, -derinlemesine görüşme).”

“Kendisini en çok heyecanlandıran işi şehir planıdır. Şehir planı Türkiye'nin ilk uygulamasıydı. Bir bakıma örnekti, parti ayrımı olmadan herkes tarafından mecliste kabul edildi (DG 3, -derinlemesine görüşme).”

Plana hazırlık aşamasında yapılan incelemeler sırasında şehrin kadastro ve hâlihazır haritalarında eksiklikler tespit edilmiştir. Bu sebeple 1964 yılında şehir kadastro sununun tamamlanması için Tapu Kadastro Umum Müdürlüğü ile görüşmeler yapılarak belediyenin teşebbüsü ile şehre kadastro müdürlüğü tayin edilmiştir (Konya Belediyesi, 1966). Bu süreçte, şehrin yeni imar planının kapsadığı alan içerisinde kadastro olmayan arsa sahiplerinin inşaat talepleri, imar planı uygulamalarında güçlük yaşanmasına sebep olmuştur (Konya Belediyesi, 1967).

Belediyenin girişimleri neticesinde 1969 yılında Musalla Bağları, Işık, Araböldüren, Havzan, Orgeneral Tural, Aksinne, Geçit, Aydoğdu, Armağan, Melikşah, Küçük İhsaniye, Nişantaşı (kısmen), Topraksarnıç mahallerinin kadastro işlemleri tamamlanmış ve maliklere tapu senetleri verilmiştir. Aynı yıl içerisinde Uzun Harmanlar, Tırılıрмаğı, Gazanfer, Dr. Ziya Barlas, Alavardı mahallerinde ise çalışmalara devam edilmiştir. Belediye bu yıla kadar kadastro çalışmaları için yapılan masrafın %50'sini karşılayarak 1966-1969 yılları arasında toplam 430.000 TL yatırımda bulunmuştur (Konya Belediyesi, 1968).

Konya şehrinin 1944 yılında yapılan halihazır haritalarının kapsadığı alan 1256 hektar iken 1966 yılı belediye sınırı yaklaşık 23.628 hektardır (Konya Belediyesi, 1966). Oranlar karşılaştırıldığında ise şehrin yaklaşık % 18'inin halihazır haritasının bulunduğu görülmektedir. Bu nedenle belediye sınırının tamamını kapsayan alanın İller Bankası aracılığı ile fotogrametik metod kullanılarak halihazır haritalarının tamamlanması sağlanmıştır. Belediye sınırları içerisinde yer alan 1/1000 ölçekli halihazır haritaları, Planlama ve İmar Müdürlüğü 1967 yılında onaylamıştır (Konya Belediyesi, 1968). Bu dönemde belediye, şehrin hızla gelişimi neticesinde eksik olan halihazır ve kadastro işlemleri ile birlikte imar çalışmalarını da yürütmeyi başarmıştır. Şehrin bir çok önemli projesi bu dönemde 1966 planı çerçevesinde oluşmuştur.

5.3.1.1. Otogar Alanı

Kentleşme ve beraberinde oluşan trafik, eski otogar alanının merkezi alanda kalması sebebiyle 1960'lı yıllarda şehir için sorun olmaya başlamıştır. Bu çerçevede, uzun süre ihtiyaç duyulan yeni otogar alanının, şehirdeki trafik sorununa çözüm olması açısından, hazırlanan imar planına göre yeni şehrin merkezi konumunda yer alan Musalla Bağları mevkiinde 130.546,67 m²'lik bir alana yapılmasına karar verilmiştir (Konya Belediyesi, 1967). Yeni otogar alanının yer seçiminin Ankara ve İstanbul yolları girişi olarak belirlenmesinin temel sebebi bu alanın etrafında öngörülen yeni ticaret bölgesidir. Yapılacak otogar alanı ile kentin ticaret yapısının kuzey yönünde gelişmesi ve otogar alanı ile merkezi iş alanı arasında ticari aks oluşturulması planlanmıştır (Yenice, 2005).

1966 Nazım İmar Planı doğrultusunda ülkenin en modern otogarlarından birinin Konya'da inşa edildiği haberleri yerel basında yer bulmuştur (Bkz. EK 7). Yapılan bu otogar alanı ile hem mevcut ulaşım sorunlarının giderilmesi hem de Başkan Nalçacı'nın arzu ettiği yeni şehre ağırlık verilmesi ve önem kazandırılması amaçlanmıştır.

Söz konusu alanda otogar binasının yanı sıra oluşturulan ticaret alanları, otel, akaryakıt bakım ve servis alanı ve cami ile farklı kentsel ihtiyaçların karşılanması hedeflenmiştir. Bu bakımdan otogar alanı hem mimarisi hem de kullanımı açısından birçok şehre örnek olmuştur.

Şekil 5.3.3. Otogar Alanının Havadan Görünümü (Konya Belediyesi, 1972)

Şekil 5.3.4. Otogar Alanı (Konya Belediyesi, 1977)

Otogar, Türkiye’de ilk defa peronlardan zil sesiyle hareket edilmesi, bilet gişeleri, dinlenme alanları ve çarşısıyla örnek teşkil eden bir uygulama olmuştur. Birçok belediye Konya Otogarını örnek alarak kentlerinde inşa ettiklerini binalara karşın aynı anda ve dakik zamanında zil sesiyle hareket eden otobüs trafiğini uygulamayı başaramamışlardır (Sevilir, 2008). Bu dönemde otogar alanı ve yapılan tüm hizmetleri

incelemeye Türkiye'nin birçok belediyesinden personeller gelmiş, örnek teşkil eden uygulamaları yerinde görmeye gelen misafirler için belediye lojmanı içerisinde bir daire misafırhane olarak düzenlenmiştir (DG 3, -derinlemesine görüşme).

Şekil 5.3.5. Otogar Binasının İç kısmı (Koyunoğlu Müzesi Arşivi, 1970)

İnşaatına 1966 yılında başlanan otogar alanının, Nalçacı'nın vefatından sonra başkan seçilen Yılmaz Kulluk döneminde 25 Haziran 1970 günü açılışı yapılmıştır. Dönemin valisi Ali Rıza Aydos, Nalçacı'nın eşi Özden Hanıma ***“Eser onların eseridir. Kurdeleyi kesmelerini kendilerinden rica ederim.”*** diyerek açılışı Nalçacı ailesinin yapmasını istemiştir (Bkz. EK 8).

Şekil 5.3.6. Otogar Girişinde Nalçacı'nın Kabartması (Koyunoğlu Müzesi Arşivi, 1970)

Otogar binasının girişine merhum Nalçacı'nın anısına tasarımı Erdoğan Munis'e ait olan bronz kabartma asılmıştır (Şekil 5.3.6). “*Yapıcı, Çalışkan, Büyük İnsan*” kelimeleri ile tavsif edilen kabartma otogar alanının taşınmasına kadar yapının girişinde yer almıştır (Anonim, 1970b).

Otogar alanı, kent makroformunda meydana gelen değişimler sonucunda kentin en merkezi noktalarından biri haline gelmiş, yaşanan trafik yoğunluğu gerekçe gösterilerek 2000 yılında kuzey gelişme koridoru içerisindeki yeni alanına taşınmıştır. (Meşhur, 2008). Modern şekilde inşa edilen ve işletilen otogar 1970-2000 yılları arasında hizmet vermiş, kentin hafızasında yer edinen Nalçacı'nın bu büyük eseri, kentin aynası, kentin kimliği durumunda iken kentsel dönüşüm çalışması kapsamında korunamamıştır.

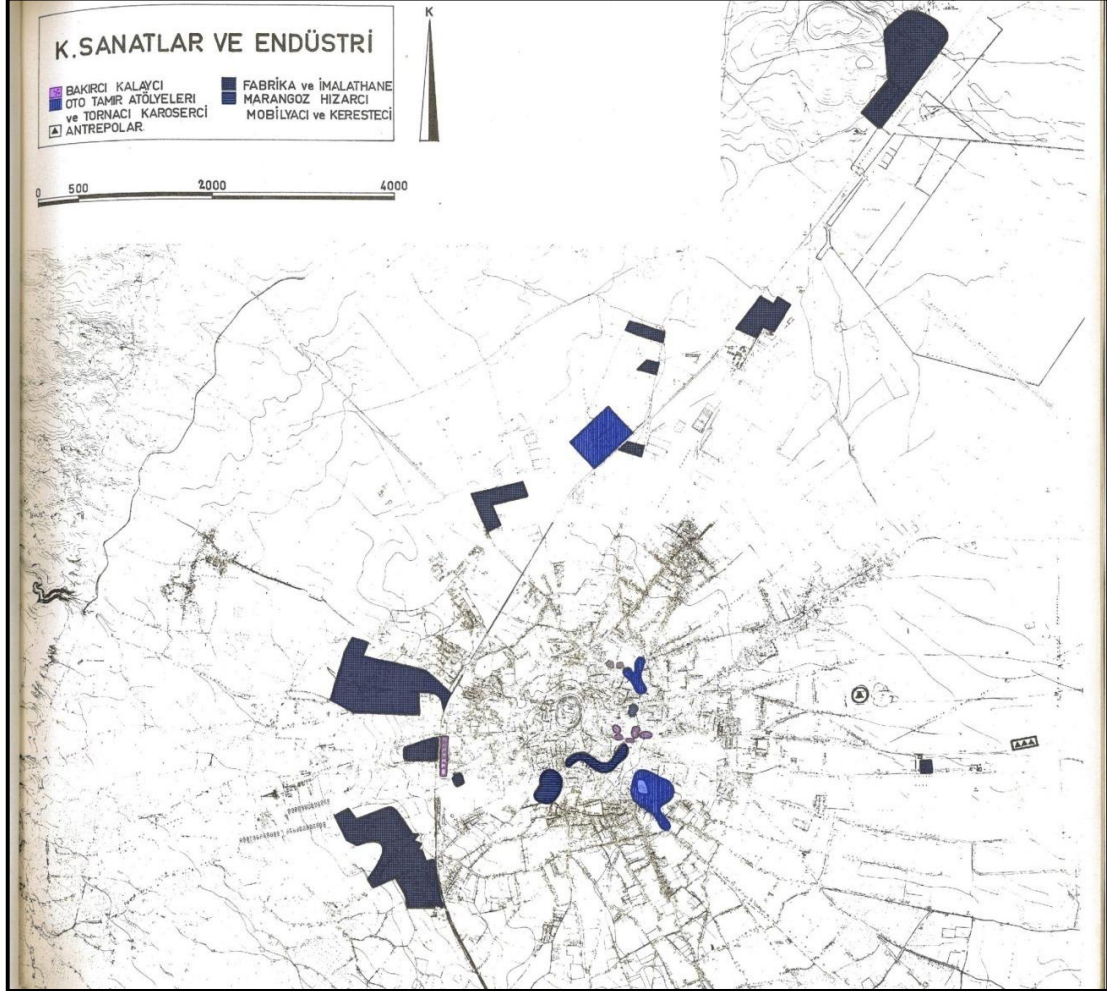

Şekil 5.3.7. Eski Otogar Alanı Günümüzdeki Durumu (URL 4)

5.3.1.2. Organize Sanayi Bölgesi Çalışmaları

Ekonomisi tarıma dayalı olan Konya şehri, Türkiye'nin buğday ambarı olarak nitelendirilmektedir. Bu niteliğinin yanı sıra özellikle 1950–1960 yılları arasında şehirde imalat sanayi tesislerinde artış yaşanmıştır. 60'lı yıllardan itibaren ise küçük sanayi yapısından orta ölçekli sanayi yapısına geçişler başlamıştır. Bu dönem kırdan kente yaşanan göçün, sanayileşmede etkilerinin görüldüğü bir dönemdir. Bu gelişmeyi yönetebilme adına, İmar ve İskân Bakanlığı Konya İmar Planı öncesinde analitik etütler yaptırmıştır. Etütler neticesinde, II. Beş Yıllık Kalkınma Plan kapsamında Konya'da kurulmasına karar verilen alüminyum fabrikası, civa sanayi ve zirai makineler motor sanayisi ile başkent Ankara'nın sanayi yoğunluğunun Konya'ya doğru kaydırılması

amaçlanmıştır. Bununla birlikte sanayi gelişiminin daha planlı ve düzenli olması adına Konya’da bir Organize Sanayi Bölgesi’nin kurulması gerektiği vurgulanmıştır (Konya Belediyesi, 1966).

Şekil 5.3.8. Konya İl Analitik Etütleri, Üretim Yapılan Alanların Dağılımı (Anonim, 1964)

Yapılan analitik etütler çerçevesinde dönemin sanayi tesislerinin dağınık ve birbirinden kopuk olduğu saptanmıştır (Şekil 5.3.8.). Söz konusu dönemde bu tesislerin kent içerisinde düzensiz biçimde dağılmış olması altyapı hizmetlerinde yeterli olanakların sağlanamamasına sebep olmuş, ayrıca çevresel açıdan da olumsuzluklar yaratmıştır. Sanayi tesislerin dağınık olmasının yarattığı sorunu, dönemin belediye başkan yardımcısı şu örnekle aktarmıştır:

“Eski düzende alt kat iş yeri üst katlar evdi. İş alan bir tornacı acil işini 24 saat içinde tamamlaması gerekiyordu. Çalışması lazım fakat gece çalışamaz yukarıda insanlar var rahatsızlık sebebi; çalışmasa bu sefer de işler yetişmeyecek. Bunlar hep sorundu (DG 3, -derinlemesine görüşme).”

Ülke genelinde OSB yeni öğrenilen bir kavram iken Konya Belediyesi tarafından şehirde yapılması adına adımlar atılmıştır. Bu süreçte başkan Nalçacı, dönemin Sanayi Bakanı Ali Naili Erdem ile görüşmüştür. Bakanlık, Ticaret ve Sanayi Odaları Birliği ve Amerika Birleşik Devletleri Uluslararası Kalkınma Ajansı'nın (USAID) ortaklığı ile organize edilen, esaslarına uygun olarak kurulacak sanayi bölgelerine yardım talebini olumlu karşılamıştır. Başkanın bu teşebbüsü neticesinde, sanayi tesislerin kurulması için gerekli alan ve alanın yol, su, kanalizasyon, elektrik ve sosyal ihtiyaçlarının USAID ve devlet fonundan temin edilerek yapılması; bir fabrika ve endüstri tesis maliyetinin yaklaşık %70 oranında azaltılması amaçlanmıştır (Anonim, 1965d). Nalçacı başkanlığındaki Konya Belediyesi, Konya OSB için Sanayi Bakanlığı'ndan 25 yıl vade ile 13.300.000 TL kredi almış; İstanbul yolu üzerinde Horuzluhan Dikilitaş mevkiinde kurulması kararlaştırılan OSB'nin projeleri Odalar Birliği'ne hazırlanmıştır (Konya Belediyesi, 1967). 1969 yılında yaklaşık 610.721 m²'lik alanın kamulaştırma işlemleri tamamlanmış, parselasyon planları araziye uygulanarak tapu sicil kayıtları oluşturulmuştur. Aynı yıl içerisinde belediye, bölgenin altyapı hizmetlerine başlamıştır (Konya Belediyesi, 1969). Proje, Nalçacı'nın vefatının ardından sonraki dönemde tamamlanarak hizmete girmiştir.

1974 yılı ilave imar planında yeni sanayi alanı gereksinimi sebebi ile OSB'nin ikinci etabı gerçekleştirilmiştir (Yenice, 2005). Günümüzde ise organize sanayi bölgeleri beş farklı alanda aktif hizmet verirken altıncısı için hazırlık çalışmaları yapılmaktadır. Konya, tarım sektörünün yanında gelişmiş sanayisi ile de İç Anadolu Bölgesinin önemli bir merkezi konumundadır. Bunda merhum Nalçacı'nın attığı adımlar önemli rol oynamıştır. Yapılan bu hizmetler, belediyecilikte mevcut kaynakların akılcı şekilde toplum yararı doğrultusunda kullanıldığını göstermesi adına önemlidir. Ayrıca, yatırımların etkisinin günümüzde de devam ettiği göz önüne alındığında Nalçacı dönemindeki belediyecilik anlayışının iyi yönetim ilkeleri arasında yer alan etkinlik ve verimlilik üzerine vurgulandığını vurgulamak gerekir.

5.3.1.3. Toptan Ticaret ve Hal Alanı

1960'lı yılların başında şehir merkezinin çeşitli noktalarında dükkân ve depolar şeklinde dağınık halde bulunan toptancılar, şehrin içerisinde ciddi trafik sorunlarına sebep olmuş, yaşanan sorunları ortadan kaldırmak adına toptan ticaret birimlerinin bir

yerde toplanması öngörülmüştür. Derinlemesine görüşmelerde o dönemde yaşanan sorun şu şekilde ifade edilmiştir:

“Garaja (Konya'nın eski garajı) gelen kamyon vb. büyük araçlar gündüz şehir merkezine giremez yasaktı, gece on ikiden sonra girebilirlerdi. Araçlar o vakte kadar garajda bekleyecek ve dükkânlar da o saatte kadar açık kalacaktı. Bu sebeple toptancılar yapıldı. Arsaları istimlak edildi, alınan paralar ile yollar açıldı ve altyapıları sağlandı. Herkese uygun dükkânlar verildi. Adil bir uygulama yapma gayretinde olduk ve bunu da başardığımızı inanıyorum (DG 3, -derinlemesine görüşme).”

Yeni imar planında toptan ticaret sahası olarak belirlenen alan için çalışmalara 1968 yılında başlanmış, bir yıl sonra 119.919 m² alanın kamulaştırma işlemleri tamamlanmıştır. 1969 yılında kamulaştırması tamamlanan bölgede kooperatifler ile görüşmeler yapılmış, 1970 yılı içerisinde Odalar Birliği tarafından hazırlanacak projenin belediyeye teslim edilmesi öngörülmüştür (Konya Belediyesi, 1969). Fakat Başkan Nalçacı'nın ani vefatı sebebi ile çalışmalar sonraki başkan zamanında tamamlanabilmiştir.

Cumhuriyet sonrası dönemde Konya şehrinin ilk Belediye başkanı olan Mehmet Muhlis Korner, üçüncü defa seçildiği 1946-1950 yılları arasında büyük bir hal binası yaptırmıştır. Uzun süre kullanılan hal binasının Nalçacı döneminde günün ihtiyaçlarına cevap veremediği tespit edilmiş; ayrıca şehrin gelişimi ile birlikte hal binasının, şehir içi trafik açısından sorunlar doğurduğu görülmüştür (Konya Belediyesi, 1968). Bu sorunlardan hareketle Ahmet Hilmi Nalçacı başkanlığındaki Konya Belediyesi, şehrin 20 yıl sonrasındaki ihtiyaçlarını karşılayacak şekilde, gıda maddelerinin muhafaza da edilebileceği soğuk hava depolarının bulunduğu modern bir hal binası yaptırılmasına karar vermiştir. İşin özelliğinden dolayı binanın projesinin İller Bankası tarafından hazırlanması istenmiş; 1970 yılında inşaatı için ihaleye çıkılması planlanan hal binası çalışmaları Ahmet Hilmi Nalçacı'nın vefatı sebebi ile bir dönem sonraki belediye yönetimi tarafından gerçekleştirilmiştir (Konya Belediyesi, 1969). 1977 yılında hal esnafının sosyal ihtiyaçlarını da karşılayacak şekilde tamamlanan yapı kompleksi Adnan Menderes Toptancı Hali olarak hizmete girmiştir (Şekil 5.3.9.).

Şekil 5.3.9. 1977 yılı Adnan Menderes Toptancı Halinin Açılış Töreni (Konya Belediyesi, 1977)

Şekil 5.3.10. Toptancı Hali'nin Günümüzdeki Durumu (URL 4)

İnşa edildiği yerde kullanımı halen devam eden Toptancı Hali'nin bir kısmı 2012 yılında faaliyete geçen özel bir hastaneye devredilmiştir. Günümüzde merkezi alanda kalmaları ve beraberinde oluşan trafik sebebiyle toptan ticaret ve hal alanının taşınması düşünülmektedir.

5.3.1.4. Tahıl (Buğday) Pazarı

Konya'da ilk tahıl (buğday) pazarı, II. Abdülhamid döneminde Konya Valiliği görevinde bulunan Avlonyalı Damat Ferit Paşa tarafından 1901 yılında yaptırılmıştır. Ahmet Hilmi Nalçacı, 1960'lı yıllara kadar hizmet eden bu pazarın hem gelişen

Konya'nın ihtiyaçlarına cevap veremediği hem de günün vasıtalarına göre yetersiz kaldığını belirtmiştir. Ayrıca Şehir trafiğinin yoğun olduğu bir noktada bulunması sebebi ile yeni bir tahıl (buğday) pazarının yapılması gerektiğini vurgulamıştır (Anonim, 1966a).

Tahıl Pazarı'nın 1969 yılında belediye aracılığı ile projesi Odalar Birliğine hazırlanmış, imar planında gösterilen Ankara-İstanbul karayollarını birbirine bağlayan bağlantı yolunun kuzeyinde 146.266 m² alanın kamulaştırılması yapılmıştır. Hazırlanan projeye göre tahıl depoları, hayvan mahsul depoları, otopark tesislerin inşaatlarına başlanılmıştır (Konya Belediyesi, 1969). Yeni tahıl (buğday) pazarı, Nazım İmar Planında ngrldğu Őekli ile trafik sorunu teşkil etmeyecek ve günün ihtiyaçlarını karşılayacak Şekilde inşa edilmiştir. Nalçacı, tahıl (buğday) pazarı için, her Şeyden evvel bugünün ve yarının ihtiyaçlarını karşılayabilecek kapasitede kurulması gerektiğini ifade etmiştir (Anonim, 1966a). Kent için üretilen projelerin, sadece günün ihtiyaçlarını değil, gelecekte ortaya çıkacak ihtiyaçlara da cevap verecek Şekilde retilmesi yaklaşımı, Nalçacı'nın belediye başkanlığı yaptığı süre boyunca hayata geçirdiği tüm projelerde prensip edindiği bir husustur. Tahıl (buğday) pazarı projesi, Ahmet Hilmi Nalçacı'dan sonra görevi devralan başkan döneminde faaliyete geçmiştir. Günümüzde kentsel dönüşüm alanında kalan alan, yeni hızlı tren garı olarak planlanmış ve çalışmaları halen devam etmektedir. Aktif kullanılan tahıl (buğday) pazarı ise Ankara Caddesi ile Adana evre yolu kesişim noktasında yer almaktadır.

5.3.1.5. Gecekonduların İşlah alışmaları ve Gecekonduların nleme Bölgeleri

1950'li yıllar ile birlikte artan kırdan kentte g, Konya Őehrini de etkisi altına almış ve kent nüfusunun artması barınma ihtiyaını da beraberinde getirmiştir (Yenice, 2005). Söz konusu dönemde yaşanan hızlı kentleşme sürecine karşın Konya, Türkiye'de gecekondusuz Şehirlerden biri durumundadır. Bunun temel sebebi Nalçacı döneminde gecekonduların yapılmasıyla ilgili olarak yapılan ışlah çalışmaları ile kaçak yapılaşmayı önlemek, konut ihtiyaını gidermek adına oluşturulan gecekonduların nleme bölgeleridir. Bu süreçte, Şehrin ilerlemesinde ve yaşam standardının yükseltilmesinde belediyenin almış olduğu kararların ve ürettiği projelerin önemli rolü olmuştur.

30.07.1966 tarihinde yürürlüğe giren 775 sayılı Gecekondular Kanunu kapsamında İmar Mdrlğu Şehir genelinde keşif çalışmalarına başlamıştır. İmar ve İşkn Bakanlığı Gecekondular İşleri Daire Başkanlığı Uygulama Fen Kurulu Mdrlğu'nden

gelen rehberler ile birlikte tespit edilen I, II, III nolu gecekondular ıslah (*düzeltilme, iyileştirme*) bölgeleri; IV, V nolu tasfiye (*arıtma, ayıklama, temizleme*) bölgeleri ile I, II, III nolu gecekondular önleme bölgeleri 04.11.1966 günü Belediye Encümeni kararı gereğince kabul edilmiştir (Konya Belediyesi, 1969).

I nolu Gecekondular Islah Bölgesi (Şekermurat ve Selçuk Mahalleleri), II nolu Gecekondular Islah Bölgesi (Kılıçarslan ve Hacıkaymak Mahalleleri), III nolu Gecekondular Islah Bölgesi (Uzunharmanlar ve Aymanas Mahalleleri) içerisindeki toplam mesken sayısı 2534 ve nüfusu 14556 olarak tespit edilmiş; ıslah bölgelerinin kapsadığı alan 437 hektar olarak belirlenmiştir. IV nolu Gecekondular Tasfiye Bölgesi (Şekermurat ve Selçuk Mahalleleri) ile V nolu Gecekondular Tasfiye Bölgesi (Nişantaş, Medrese, Feritpaşa Mahalleleri) içerisindeki toplam mesken sayısı ise 1296 ve nüfusu 6305 olarak tespit edilmiştir. Tasfiye bölgelerinin kapsadığı alan 90,5 hektardır (Konya Belediyesi, 1969).

Bu dönemde belediye kaçak yapılaşma problemi üzerinde ayrıntılı çalışmalar yapmıştır. 1967 yılında gecekondular sayısının 7658 olduğu ve Mengene, Büyük Kumköprü mahallerinde parselasyon yapılamaması sebebi ile düzensiz yapıların çoğaldığı tespit edilmiştir. Bu dönemde Ahmet Hilmi Nalçacı gecekondular çalışmalarının önemini;

“Gecekondular Kanunu yürürlüğe girdikten sonra yapılacak bütün gecekondular yıkılacaktır. Amacımız, hemşehrilerimizi evsiz bırakmak değil, düzenli meskene kavuşturmadır. Bunun için düzensiz yapılan evler ıslah edilecek, yola çıkanlar yıkılarak, hemşehrilerimize başka yerlerde ev sağlanacaktır”

sözleri ile ifade etmiştir (Anonim, 1967a).

Gecekondular Önleme Bölgeleri ile şehrin konut ihtiyacını uzun süre karşılayabilecek alanlar oluşturulmuştur. Bu doğrultuda uygulamaya konulan Aydınlikevler Mahallesi, 1967 yılında yapım kararı alınmış ve mahalle 1 Nolu Gecekondular Önleme Bölgesi olarak belirlenmiştir (Yenice, 2012).

Bakanlıktan alınan proje doğrultusunda çalışmalara başlanmış, Aydınlikevler bölgesi istimlak (kamulaştırma) edilmiştir. Öncelikli olarak memur ve evi olmayan kişiler belirlenmiş, alınan krediler ile bölgenin yolu, elektriği tüm altyapı maliyeti hesaplanarak yapılmıştır (DG 3, -derinlemesine görüşme). Yerel gazetelerde **“Yepyeni Bir Mahalle Doğuyor”** (Bkz. EK 9) manşetleri ile tanıtılan Aydınlikevler Mahallesi için Nalçacı şu açıklamayı yapmıştır:

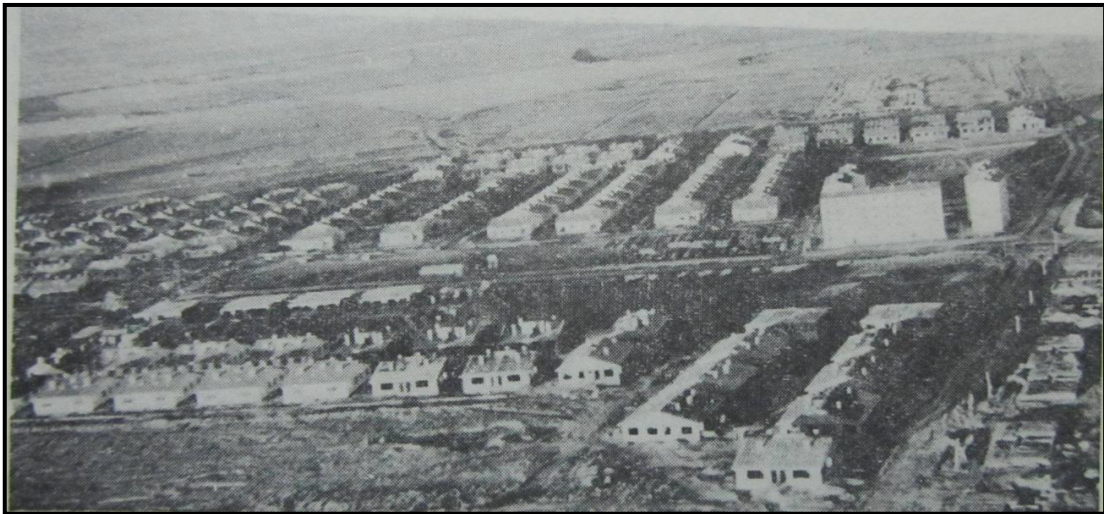
“Sanayi çarşısının batısında 1 milyon metrekare arsayı yepyeni bir mahalle kurmak için istimlak (kamulaştırma) edeceğiz. İmar ve İskân

Bakanlığı'ndan istimplâklar (kamulaştırma) için 1 milyon 600 bin lira yardım aldık. Gerisini de belediyemiz karşılayacaktır. Bakanlık sahanın projesini hazırlamaya hemen başlamıştır. Arsalar halka maliyetine intikal edilecektir. Belediyemiz bu büyük hizmete ancak aracılık edecektir. Arsalar evsiz yurttaşlara çok ucuza, mesela metrekaresi 10 liradan verilecektir. Üstelik arsa paraları taksitle alınabileceği gibi, arsa alacaklara ayrıca İmar ve İskân Bakanlığı'na kredi açılacaktır” (Anonim, 1967a).

Belediyenin aldığı bu karar doğrultusunda kaçak yapılaşmaların önüne geçilmiş, insanlara altyapısı tamamlanmış, sağlıklı koşullarda ev sahibi olma imkânı verilmiştir. Gösterilen tüm bu çabalar, Konya için gecekonduşuz şehir olma yolunda atılan ilk adımlar olmuştur. 1 Nolu Gecekondu Bölgesi 1973 ve 1976 yıllarında yapılan ilave planlar ile tamamlanmıştır (Yenice, 2012). İnşa edildiği dönemden itibaren kent açısından önemli bir işlev yüklenen ve kendine özgü karakteri ile ön plana çıkan bu alanın yerleşme karakterinin korunması Konya kenti için önemli bir gerekliliktir.

Şekil 5.3.11. I Nolu Gecekondu Öneleme Bölgesi'nin Genel Görünümü-1971 (Konya Belediyesi, 1972)

Şekil 5.3.12. I Nolu Gecekondu Öneleme Bölgesi Yakın Görünüm-1971 (Konya Belediyesi, 1972)

Ahmet Hilmi Nalçacı'nın vefatından sonra da parti farkı gözetmeksizin Konya'nın tüm belediye başkanları gecekondü önleme bölgesi çalışmalarına devam etmiştir. 1970 yılında Nalçacı Caddesi, 2 Nolu Gecekondü Önleme Bölgesi olarak belirlenmiştir (Yenice, 2012). Ağırlıklı olarak kooperatiflerle hayata geçirilen Nalçacı Caddesi, eski merkeze yakınlığı ve eski-yeni şehrin ana arteri olması sebebiyle orta ve orta üst gelirli grupların yerleştiği bir alan olmuştur. Ahmet Hilmi Nalçacı Caddesinde arsa spekülasyonunu önlemek amacıyla buradaki yapılaşmalar şahıs yerine kooperatiflere verilmiştir (Sevilir, 2008). Kooperatifler tarafından yapılan ve tasarımını Şevki Vanlı'nın hazırlamış olduğu 1967 yılında inşa edilen Yeşil Meram Sitesi öğretmenlere verilmiştir (URL 5). 1974 yılında yapılan ilave imar planı ile de Binkonut ve Cumhuriyet mahalleleri 4 Nolu Gecekondü Önleme Bölgesi olarak belirlenmiştir (Yenice, 2005).

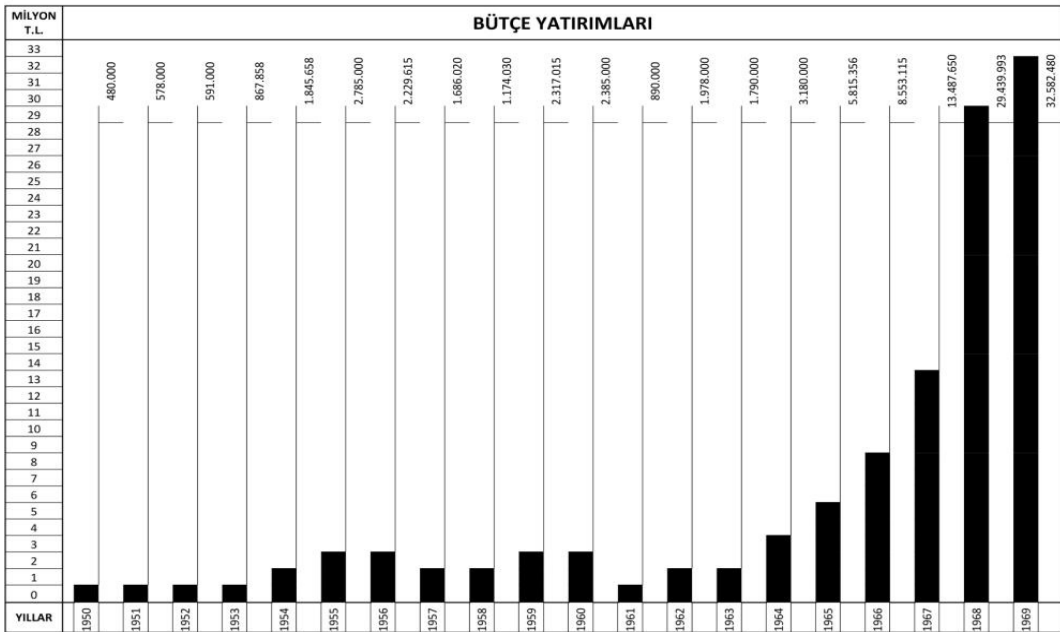
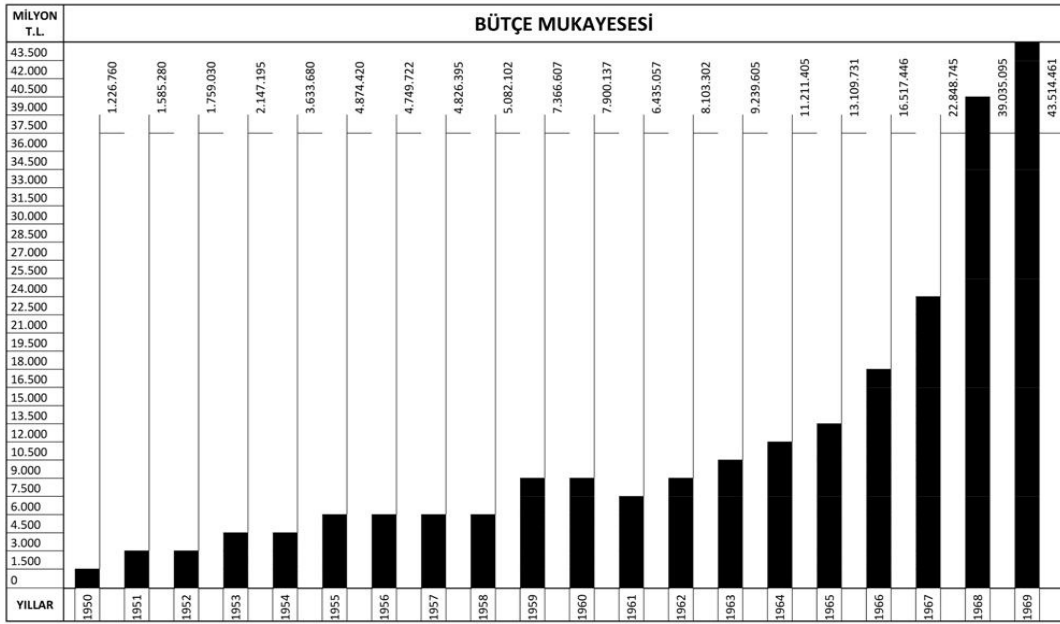
Şekil 5.3.13. Aydınliköyler Mahallesi'nin Günümüzdeki Hali (URL 4)

5.3.2. Altyapı Çalışmaları ve Diğer Önemli Hizmetler

Ahmet Hilmi Nalçacı belediye başkanlığının her iki döneminde de altyapı hizmetlerine önem vermiş, şehrin tüm yollarının asfaltlanması için büyük gayret sarf etmiştir. 1965 yılında mahalle muhtarına mektup göndererek kanalizasyon ve asfalt yapım işlerinde ihtiyaç olunan sokakların belediyeye bildirilmesini istemiştir (Anonim, 1965a). O dönem altyapı çalışmalarına ağırlık verilmesi, belediyenin paralarının toprak altına gömüldüğü şeklinde aleyhte sözlere sebep olmuştur (DG 5, -derinlemesine görüşme). Nalçacı, başkanlığının ilk döneminde altyapı hizmetlerine yönelik belediye meclisinde belediyenin çalışmalarından tatminkâr olmadıklarını belirten üyelere hitaben;

“Yaptığımız işlerin büyük işler olmadığını söylüyoruz. Fakat göz boyayan işler olmadığı da hassaten (özellikle)belirtiriz. Biz göz boyayıcı değil, hakiki işlere gittik. Kanalizasyon görülmeyen işlerdir”

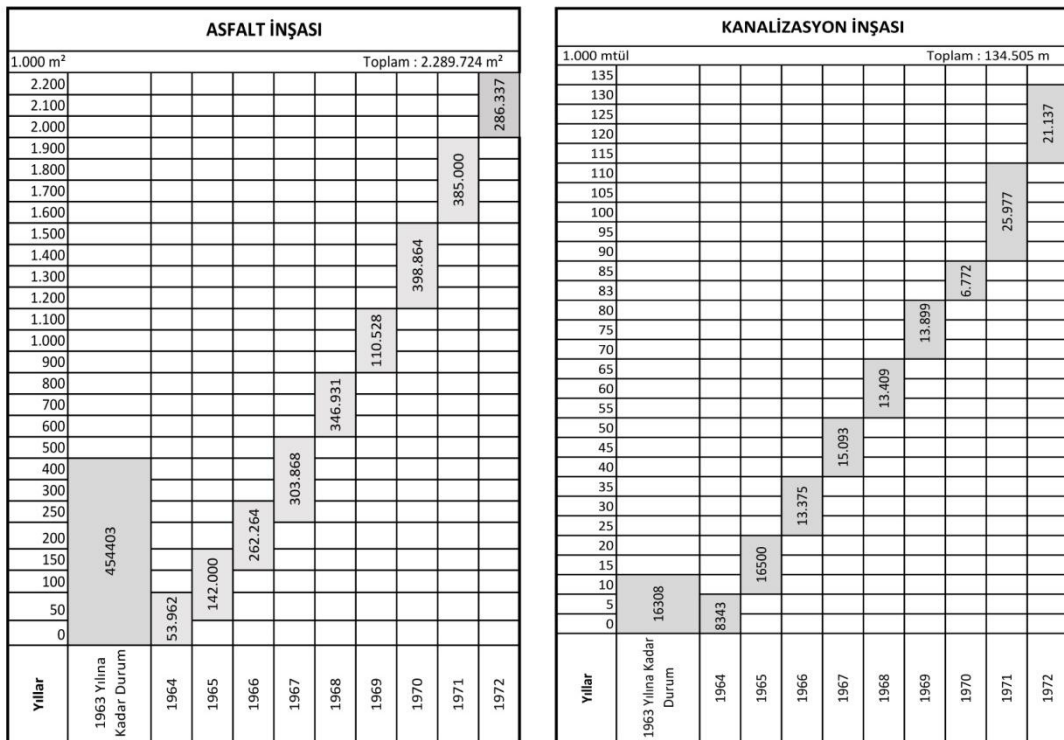
şeklinde karşılık vermiştir (Bkz. EK 10). Burada vurgulanması gerekir ki, bir kentin geleceğine yönelik en temel yatırımı planlı alt yapı çalışmalarıdır. Nalçacı bu çerçevede ilk adımını kolay reklamı yapılan projeler için değil, kentin öncelikli ihtiyaçlarına yönelik atmıştır.

Şekil 5.3.14. 1950-1969 Yılları Arası Belediye Bütçesi - Belediye Yatırımları (Konya Belediyesi, 1969 esas alınarak düzenlenmiştir)

Ahmet Hilmi Nalçacı'nın, 1963 yılı sonunda göreve başladığı zaman belediye bütçesi 9.239.605 TL iken vefat ettiği 1969 yılı belediye bütçesinin 43.514.461 TL olduğu görülmektedir. 6 yıllık vazifesi süresince belediye bütçesinde yaklaşık %78 oranında artış yaşanmıştır. 1963 yılında belediye yatırımları 2 milyon TL'nin altında iken özellikle Nazım İmar Planının onaylandığı yıl ve takip eden yıllarda yatırımlardaki artış dikkat çekmektedir (Şekil 5.3.14.). Nalçacı'nın belediye başkanlığı yaptığı döneme ilişkin araştırmalarda, her yıl için başkanlık tarafından hazırlanan çalışma raporları ile karşılaşılmış ve bu raporlarda gelir-gider bütçe dağılımı ve yatırımlara ilişkin ayrıntılı bilgilere yer verildiği görülmüştür. Bu durum iyi yönetim ilkeleri arasında ifade edilen şeffaflık ve hesap verebilirliğin Nalçacı'nın yönetim anlayışı içinde somut biçimde vücut bulduğunun göstergesidir.

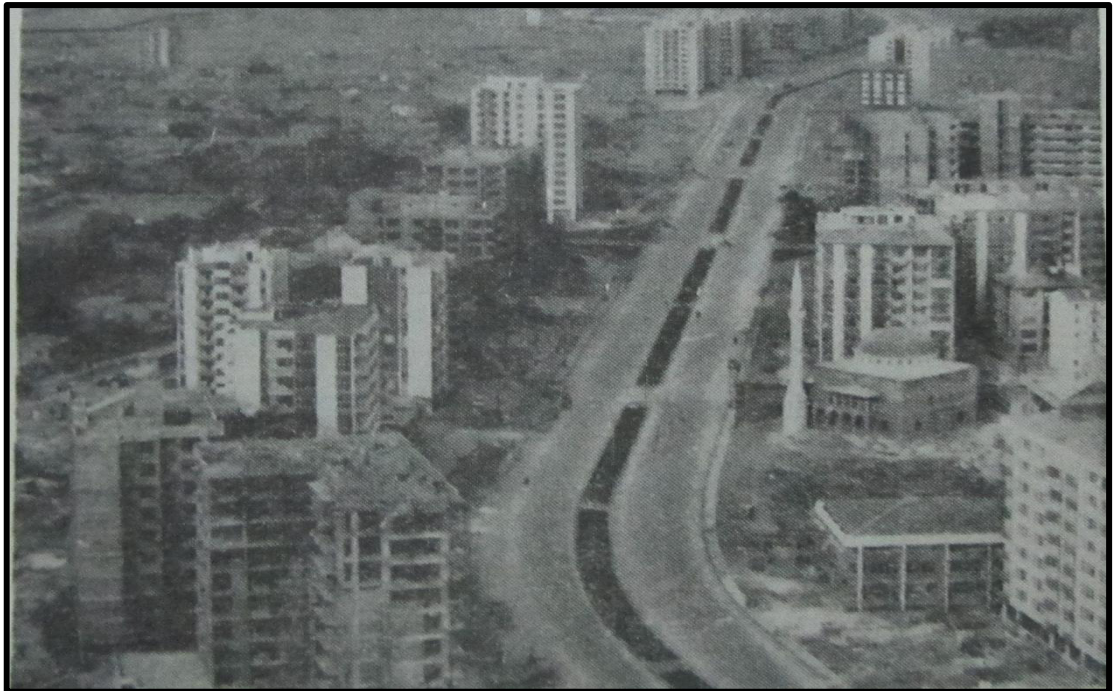
Ahmet Hilmi Nalçacı'nın önem verdiği bir diğer çalışma kanalizasyon alt yapısına yöneliktir. Göreve geldiği dönemde kanalizasyon uzunluğu 16.308 metretül iken yapılan çalışmalarla 80.619 metretüle çıkmıştır. Ayrıca 1964 yılı itibari ile kanalizasyon ve altyapı hizmetlerine ayrılan belediye bütçesi o döneme kadar ayrılan bütçenin çok üzerindedir (Konya Belediyesi, 1966).

Şekil 5.3.15. Asfalt ve Kanalizasyon Çalışmaları (Konya Belediyesi, 1969 esas alınarak düzenlenmiştir)

Nalçacı döneminde yapılan bir diğer çalışmada, 1968 yılında su ihtiyacını karşılamak amacıyla DSİ ile yapılan anlaşma gereğince 7 adet kuyu açılmıştır. Ayrıca, Selçuk Mahallesi'nde inşa edilen 500 m³ kapasiteli su deposu hizmete girmiş, Alaaddin deposunun bakımı yapılarak kapasitesi artırılmıştır. Bu süreçte, şehrin bütün semtlerinin su ihtiyacı karşılanmış (Konya Belediyesi, 1968); 1969 yılında gecekondu önleme bölgesi için şebeke boruları ve 2000 m³'lük su deposu inşaatına başlanmıştır. Organize Sanayi bölgesi için 500 m³'lük su deposunun ihalesi yapılmış, inşaatına 1970 yılında başlama kararı alınmıştır (Konya Belediyesi, 1969).

Bu dönemde, kentleşme ile ortaya çıkan ulaşım sorununun çözümü için imar planında yer alan ve yeni otopark ile hastane arasında yapılması öngörülen 40 metre genişliğindeki kentin en geniş caddesinin yapımına başlanılmıştır. Ahmet Hilmi Nalçacı vefatı nedeniyle yolun tamamlandığını görememiş, 1970 yılında Belediye Meclisi'nin aldığı kararla caddeye "**Ahmet Hilmi Nalçacı**" adı verilmiştir (Bkz. EK 11). Bu caddenin açılacağını öğrenen belediye meclis üyeleri kendi aralarında bir karar almışlardır. Nalçacı'nın siyasi hayatında önemli bir yere sahip olan Haydar Koyuncu bu kararı, belediye meclisinde yeri imar planını tartışırken yeni açılacak cadde civarından ne kendileri ne de yakınlarının herhangi bir arsa almamak üzere yemin ettikleri şekilde aktarmıştır (Sunat, 2018). Bu karar, dürüstlüğün bir göstergesi olmasının yanı sıra günümüz belediyelerine örnek teşkil edebilecek bir uygulamadır.

Şekil 5.3.16. Nalçacı Caddesi'nin Görünümü (Konya Belediyesi, 1972)

Şekil 5.3.17. Nalçacı Caddesi'nin 1970'li Yıllardaki Görünümü (Konya Belediyesi, 1972)

Şekil 5.3.18. Ahmet Hilmi Nalçacı Caddesi'nin Bugünkü Hali (URL 4)

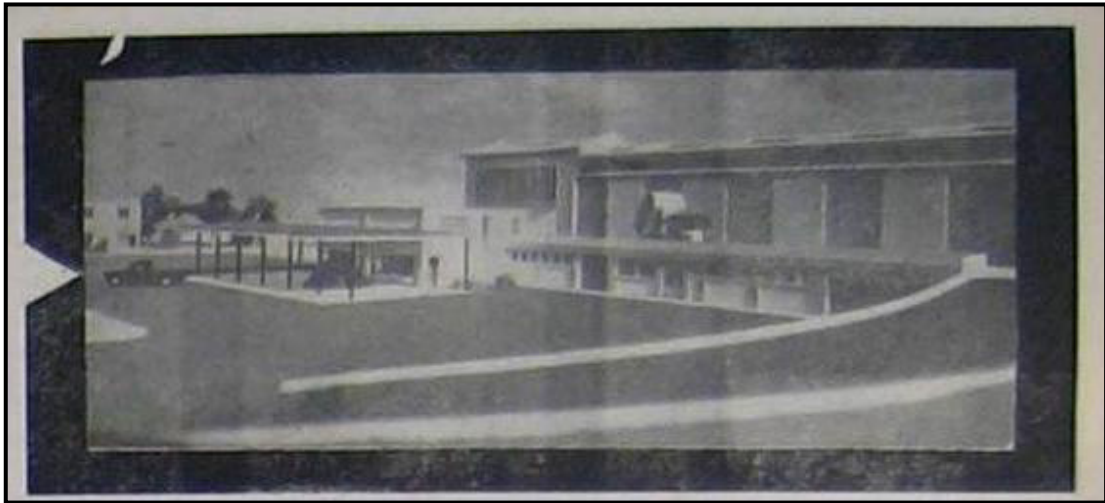
Günümüzde Ahmet Hilmi Nalçacı Caddesi kentin en çok kullanılan caddesi olmakla birlikte kent merkezine erişiminde kullanılan ana ulaşım arterlerinden biridir.

5.3.2.1. Katı Atık Depolama Alanına Yönelik Çalışmalar (Çöp Fabrikası)

Konya'da kırdan kentte göç ve sanayileşme ile birlikte yaşanan nüfus artışı şehir içerisinde birtakım sorunları da beraberinde getirmiştir. Hızla artan nüfus, üretim ve

tüketimden kaynaklı atıkların artmasına sebep olmuştur. Bu atıkların hiçbir önlem alınmadan doğaya atılması günümüzde birçok şehir için önemli bir sorundur.

Konya şehri için sorun teşkil eden katı atık alanı için Ahmet Hilmi Nalçacı, görev aldığı Avrupa Mahalli İdareler Konferansı sırasında şehrin çöplerini işleyecek bir fabrika kurma düşüncesi çerçevesinde ilgili firmalar ile görüşmelerde bulunmuştur. **“Şehrimizde çöp fabrikası kurmak, en büyük emelim, gerçekleştirmeye mutlaka azimli bulunduğum en önemli bir mevzudur”** şeklindeki açıklaması konuya verdiği önemi göstermektedir (Anonim, 1965f). Günümüzde hala şehirlerin sorunları içerisinde ilk sıralarda yer alan katı atık alanları konusunu 60’lı yıllarda ele alması Nalçacı’nın ileriye dönük belediyeçilik anlayışını göstermesi açısından önemlidir. Bu projeye yönelik çabalar çerçevesinde, o dönem İstanbul çöp fabrikasını inşa eden Amerika National Organic Corporation firması ile anlaşma yapılmıştır. Konya’ya gelen firma yetkilileri ile görüşülmüş, fabrikanın maketi hazırlanmıştır. İstanbul çöp fabrikasının bitirilmesinden sonra Konya’da fabrikanın yapımına başlanması kararı alınmıştır (Anonim, 1967b). Fakat 1968 yılında İstanbul Belediye Başkanı Haşim İşcan’ın vefatı sebebi ile İstanbul Fabrikasındaki çalışmalar aksamış, İstanbul fabrikasının yapımı bitmediği için o dönem Konya fabrikasının yapımı da ertelenmiştir (Anonim, 1968b). 1969 yılında Nalçacı’nın vefatının ardından 1990’lı yıllara kadar katı atık alanları ile ilgili çalışma yapılmamıştır.

Şekil 5.3.19. Konya’ da Yapılması Planlanan Çöp Fabrikasının Maketi (Anonim, 1967b)

5.3.2.2. Selçuk Üniversitesi'nin Kurulmasına İlişkin Girişimler

Konya'da üniversite konusu ilk kez 1955 yılında Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde hazırlanan bir kanun tasarısı ile gündeme gelmiştir. 1962'de açılan Yüksek İslam Enstitüsü ve Selçuk Eğitim Enstitüsü ile de üniversitenin kurulması yolunda ilk ciddi adım atılmıştır (URL 6).

Ahmet Hilmi Nalçacı'nın şehrin kalkınması adına yaptığı birçok çalışmada olduğu gibi üniversitenin kurulması konusunda da önemli katkıları olmuştur. 1965 yılında Konya'nın sorunlarını tartışmak ve şehrin turizmini geliştirmek amacı doğrultusunda Konya Turizm Derneği Başkanı Feyzi Halıcı ile birlikte dönemin Başbakanı Süleyman Demirel, İçişleri Bakanı Faruk Sükan ve Basın Yayın Turizm Bakanı Nihad Kürşat'la görüşmelerde bulunmuş; bu görüşmeler esnasında Selçuk Üniversitesi'nin muhakkak açılacağı, Konya için her türlü yardımın sağlanacağı sözü alınmıştır (Anonim, 1965e). Aynı yıl Mevlana'yı anma etkinlikleri için Konya gelen Başbakan Süleyman Demirel'e ile görüşen Ahmet Hilmi Nalçacı, Selçuk Üniversitesi'nin kurulması konusunda yardım istemiştir (Bkz. EK 12).

Dönemin Konya milletvekili İçişleri Bakanı Faruk Sükan, 27 Ocak 1967 günü Yeni Konya gazetesine verdiği röportajda Selçuk Üniversitesi'nin en kısa zamanda faaliyete geçeceğini bildirmiş; Ahmet Hilmi Nalçacı ise Konya Belediyesi'nin 500 dönümlük belediye mülkiyetindeki arsasını üniversiteye ayırdığını ve ayrıca belediyenin eğitim binalarının yapılmasına da katkı sağlayacağını dile getirmiştir (Bkz. EK 13).

Atılan adımların güçlendirilmesi adına 1968'de Konya'da Üniversite'yi Kurma ve Yaşatma Derneği kurulmuştur. Bu süreçte gösterilen gayretler sonucu Mühendislik-Mimarlık Yüksekokulu kurulmuş, Nalçacı'nın vefatı sonrasında 1970-1971 eğitim-öğretim yılında Çocuk Esirgeme Kurumuna ait bir binada (Gazi Lisesi yanı) eğitim vermeye başlamıştır. Yüksekokul, 5 Temmuz 1971 günü Konya Devlet Mimarlık Mühendislik Akademisi ismini almıştır. Üniversite'nin kurulması ise 11 Nisan 1975'te yürürlüğe giren 4 Üniversitenin Kurulması ile ilgili 1873 Sayılı kanunla olmuştur (URL 6). Yapılan görüşmelerde üniversitenin kurulmasına yönelik harcanan çabalar şu şekilde ifade edilmiştir:

“Konya'da bir üniversite açılmasını belediye olarak çok istedik. Öncelikle kanun olması gerekli denildi sonrasında üç fakülte ile üniversite açılmaz dediler. Masraflarını belediye olarak bizim karşıladığımız Akademi kuruldu. Üniversite açılması için Mühendislik-Mimarlık Fakültesinin yerini belediye olarak kiraladık; dersler için

hocaları biz bulduk. Hatta ben de 6-7 sene akademide muhasebe derslerinde görev aldım (DG 3, -derinlemesine görüşme).”

Şekil 5.3.20. Konya Selçuk Üniversitesi, Alaaddin Keykubat Kampüsü Fen-Edebiyat Fakültesi ve Rektörlük Binası 1986 (URL 7)

Şekil 5.3.21. Konya Selçuk Üniversitesi, Alaaddin Keykubat Kampüsü (URL 8)

5.3.2.3. Fuar ve Kültürpark Alanı

Fuar organizasyonları hem şehrin sosyal yaşamının gelişmesinde hem de ticaret faaliyetlerinin şehir ekonomisine katkı sağlaması anlamında önemli etkinliklerdir. Bu sebeple gelişme süreci içerisinde olan kentlerde fuar etkinliklerine önem verilmiştir.

Konya’da fuar fikri ilk olarak 1961 yılında Konya Ticaret ve Sanayi Odası Başkanlığı’nın 29.09.1961 tarihli yazısı ile Konya Belediyesi’ne duyurulmuştur. Nalçacı dönemi öncesindeki belediye yönetimi, bu fikir karşısında harekete geçerek Alaaddin Tepesinin kuzeybatısında yer alan Dedebahçesi ve civarını kapsayan yaklaşık 184.000 m²’lik alanı herhangi bir somut araştırma yapılmadan fuar sahası olarak tespit etmiş ve Belediye Meclisi bu doğrultuda karar almıştır. 18 Mayıs 1962 günü meclis kararını onaylatmak için İmar ve İskân Bakanlığı’na başvuruda bulunulmuştur. Fakat bu dönemde şehrin 1/4’lük alanını kapsayan mevcut imar planının yetersizliği sebebi ile İller Bankası’nın şehrin nazım imar planı için yarışma düzenleme hazırlığı içinde olduğu, fuar alanı gibi çok önemli bir şehircilik konusunun, yapılacak plandan sonra ele alınmasının uygun olacağı belirtilerek fuar alanı ile ilgili talep Bakanlıkça reddedilmiştir (Sevilir, 1964).

Nalçacı Dönemi öncesindeki belediye yönetimi Konya’da Orta Anadolu Milli Fuarı kurulması için bütçe sağlandığı ve inşaatların bitirilmesi gerektiğini belirterek yetersiz hazırlıklar ile özel girişimlerde bulunmuş, dönemin yetkili mercileri ile görüşmeler yapılmış ve 20 Temmuz 1962 günü fuar sahasının dış hatları bakanlık tarafından tasdik edilmiştir. Aynı yönetim fuar projesi için belediye hesap işleri, yazı işleri, hukuk işleri müdürleri ile imar işleri müdürlüğü muavinliği yapan fen memuruna fuar alanına ait şartname hazırlatılarak proje ihalesine çıkılmıştır. Fakat şartname İmar Bakanlığı tarafından tasdik edilmediği için ihaleye katılanlara yeterlilik belgesi verilememiştir. Yeterlik belgesi olmadan yapılan ihale sonucunda en düşük bedelli proje dâhil 1964 yılına kadar herhangi bir teslim yapılamamıştır (Sevilir, 1964).

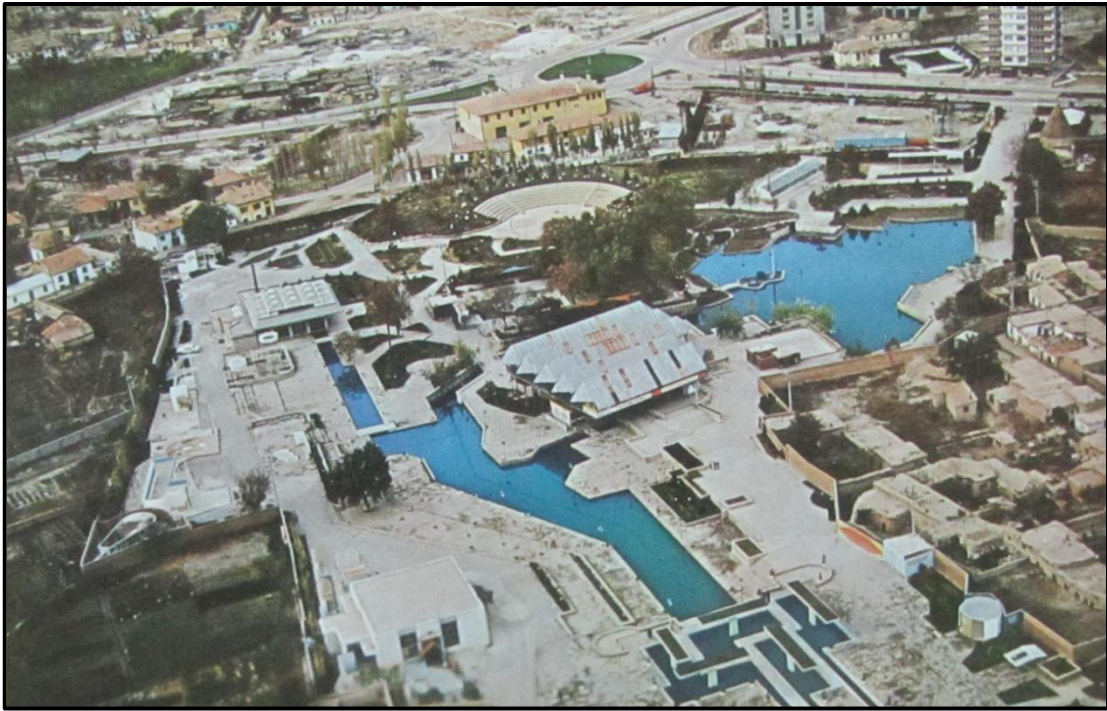
Nalçacı ve çalışma arkadaşları fuar olayının ciddi bir iş olduğunu, bunun da belirli plan ve programlar içerisinde gerçekleşmesi gerektiğini düşünmüş, bu doğrultuda hareket etmişlerdir. 1966 yılında onaylanan Nazım imar planından sonra, Orta Anadolu Milli Fuar ve Kültürpark projesi yeniden ele alınmıştır.

Söz konusu süreçte, 1966 yılının Ekim ayında Ticaret Bakanlığı adına ön çalışmalarda bulunmak için şehre bir heyet gelmiştir. İncelemeler sonucunda fuarın kurulması ve gerekli girişimlerin yapılması gerektiğini ifade eden bir rapor hazırlanmıştır (Anonim, 1966b). Fuar projesinin detayları daha önce Bursa Fuarı’nın da mimarı olan Yavuz Taşçı tarafından üretilmiştir. Dedebahçesi, Devlet Hastanesi ve İtfaiye binası arasında bulunan alan üzerine planlanan Kültürpark, İmar ve İskân Bakanlığı’nca 2 Mayıs 1967 tarihli imar planında yer alan fuarın başlangıç hali olarak tasarlanmıştır (Konya Belediyesi, 1967; Kuş ve Özdamar, 2014).

Yerel gazetelerde yer alan haberlerde 1967 yılında çalışmalarına başlanılan fuar alanının, Ticaret Bakanlığı tarafından 1 Eylül 1969 günü açılacağı belirtilmiş, fakat açılışı bir yıl uzamıştır. Bu konuda hassas davranıldığı, çalışmaların hızlı bir şekilde devam ettiğini belirten Nalçacı, fuara verdiği önemi şu sözlerle açıklamıştır:

“Bugün Türkiye'nin çeşitli şehirlerinde fuar ve kültürparklar açılmış olmasına rağmen maalesef bunlar tam manasıyla Türkiye'yi temsil edebilecek duruma gelmemiştir. Turistlerin her yıl akın ettiği bir İzmir Fuar ve Kültürparkı 37 yıl sonra bugünkü durumuna erişebilmiş ve turizm yönünden yararlı olmaya başlamıştır. Bizim de gayemiz İzmir Fuarında uzun çalışmalarla elde edilen sonucu, üstün gayret sarfıyla kısa bir zamanda alabilmemizdir. Lakin bunun iki veya üç senede meydana getirilmesi, hizmete açılması imkânsızdır. Ticaret Bakanlığınca yapılan açıklamaya gelince, bölgesel çalışmalar ancak bizleri ilgilendirir. Ticaret Bakanlığı ile bunun hiçbir ilişkisi yoktur. Fuar ancak 1969 yılı sonunda hizmete açılacaktır” (Bkz. EK 14).

Ahmet Hilmi Nalçacı'nın 1969 yılının aralık ayında vefatı sebebi ile fuar alanı bir sonraki belediye başkanı döneminde tamamlanarak yeni ilavelerle 30 Ağustos 1970 tarihinde 1. Konya Milli Fuarı olarak hizmete açılmıştır (Bkz. EK 15). İlk olarak 45.000 m²'lik alanı kapsayan Fuar, gördüğü rağbet ve halkın büyük ilgisinden dolayı 100.000 m²'ye çıkarılmıştır (Anonim, 1971).

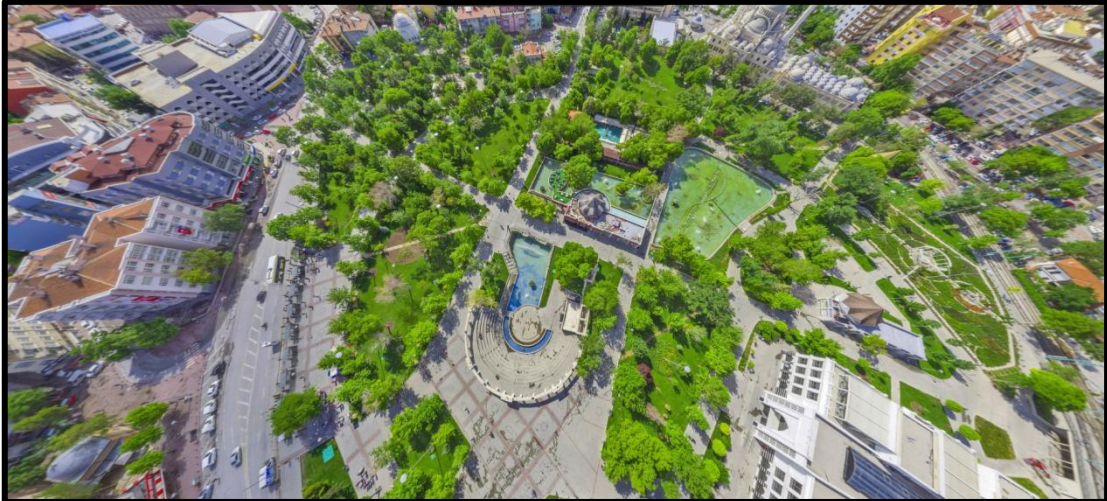

Şekil 5.3.22. Fuar Alanının Genel Görünüşü (Konya Belediyesi, 1977)

Şekil 5.3.23. Fuar Alanı Girişi (Konya Belediyesi, 1971)

2002 yılında otuz ikincisi açılan Milli Konya Fuarı, ihtisas fuarlarının artması, fuarcılık anlayışında yaşanan değişimler ve Aksaray yolu üzerine yeni fuar alanı inşaatı gibi gerekçelerle sona ermiştir (Kuş ve Özdamar, 2014). Uzun yıllar Konya'ya hizmet eden fuar ve kültürpark alanı, 2009 yılında yenileme çalışmaları kapsamında Kültürpark alanı olarak yeniden düzenlenmiştir.

Şekil 5.3.24. Günümüz Kültürpark Alanı Genel Görünüşü (URL 4)

6. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME

Günümüz belediyecilik anlayışının temeli, Osmanlı dönemine kadar uzanmaktadır. İlk olarak başkent İstanbul'un temizliğini ve güvenliğini sağlamak, gerekli hizmetleri yapmak için "*Şehremaneti*" birimi kurulmuştur. Bu birimin başında da merkezi hükümetin atadığı, şehrin emini anlamına alan "*Şehremini*" bulunmaktadır. Tanımından da anlaşılacağı üzere, belediyecilik bir bakıma güven meselesidir. Bu nedenle "belediye başkanı" şehremini olarak ifade edilmiştir ki, bu tanımlama *şehrin en güvenilirli* anlamına gelmektedir. Bu çerçevede, Konya şehrinin belediyecilik geçmişindeki en önemli kişilerden biri olan Ahmet Hilmi Nalçacı'nın, başarılı bir şekilde yürütmüş olduğu çalışmaların, büyük ölçüde ifade edilen güvenilirlik duygusunun ortaya çıkardığı bir zeminde gerçekleştiğini vurgulamak gerekir.

Sağlıklı ve yaşanabilir şehirlerin oluşmasında, belediye yönetimi ve teknik-idari kadroların birikimi/deneyimi belirleyici unsurlardan biridir. Yanı sıra, belediye başkanlarının kişiliği ve şahsi çabaları da şehirlerin gelişiminde önemli rol oynamaktadır. Bu bağlamda Ahmet Hilmi Nalçacı'nın birikimi, almış olduğu eğitim ve kendini her yönden geliştirme çabası, Konya şehrinin gelişiminde ve şehre kazandırılan projelerde yönlendirici olmuştur. Bu süreçte, Nalçacı'nın sahip olduğu belediyecilik ve siyaset anlayışının da önemli etkileri vardır. "*Politikayı belediyenin kapısı dışında tutan*", halkın öncelikli sorunlarını tespit eden ve projeleri bu öncelik sırasına göre oluşturan yaklaşımı ile şehri ilgilendiren bütün faaliyetlerde lider olarak görev alan Ahmet Hilmi Nalçacı, 1963 ve 1968 yıllarında yapılan yerel seçimlerde üst üste iki dönem belediye başkanı seçilmiştir.

Ahmet Hilmi Nalçacı, belediye başkanlığının ilk döneminde, günümüz Konya'sının düzenli ve planlı bir şehir olarak gelişiminde büyük bir etkisi olan halihazır ve kadastro paftaları ile 1966 Nazım İmar Planı hazırlanmış, gerçekleştirilen tüm projeler bu plan doğrultusunda uygulanmıştır. İmar planı, belediye başkanı Ahmet Hilmi Nalçacı'nın şüphesiz en büyük eseri olmuştur. Hem o dönemki sorunların çözümüne temel oluşturması hem de gelecekte ortaya çıkacak ihtiyaçlara cevap vermesi anlamında önemli bir belge olan 1966 Planı, Konya'nın modern kent kimliğini kazanmasında temel yapı taşı olmuş, bu planın etkileri günümüze kadar devam etmiştir. Nalçacı'nın, bu dönemdeki başarılı çalışmaları belediye meclisindeki diğer parti mensupları tarafından da kabul görmüştür.

1966 Nazım İmar Planının vurgulanması gereken bir diğer yönü proje ve eylemlerin, planın kentin gelişimi açısından ortaya koyduğu hedeflerin gerçekleştirilmesine yönelik bir araç olarak kullanılmasıdır. Kentin güneyindeki tarım alanlarının korunması amacıyla gelişim yönünün kuzey ve kuzeybatı olarak belirlenmesi sonrasında buğday pazarı, hal ve toptancılar sitesi ile otogar alanı bu bölgeye taşınmıştır. Söz konusu süreçte, konumları gereği yetersiz hale gelmiş kentsel işlevlerin daha etkin biçimde hizmet vermesi sağlanırken, 1966 planının ana gelişme hedeflerinin gerçekleştirilmesine de zemin hazırlanmıştır. Benzer biçimde Konya kentinin “gecekondu kent” niteliği kazanmasının yapı taşlarından biri olan 1 nolu Gecekondu Önleme Bölgesi'nin (Aydınlıkevler Mahallesi) ve 1960'lı yıllara kadar kentin içinde dağılmış küçük birimler halinde faaliyet gösteren sanayi işletmelerinin planlı bir biçimde bir araya getirilmesini amaçlayan organize sanayi bölgesinin de ifade edilen bölgede yer seçmesi Konya kentinin gelişimine önemli katkı sağlamıştır. Bu anlamda, 1966 Nazım İmar Planının, içerdiği önemli kararların yanı sıra planı uygulamaya yönelik eylemler açısından da stratejik bir belgeye dönüştüğünü vurgulamak gerekir.

Belediye başkanlığı döneminde hem kişiliği hem de başarıları ile örnek bir insan olan Ahmet Hilmi Nalçacı, bir yandan büyük yatırımlar yaparken aynı zamanda belediye bütçesini artırması sebebiyle gazeteci Hanefi Çınar'ın “**Nalçacı Bir Aksiyon Adamıydı**” tanımlamasına konu olmuştur (Bkz. EK 16). Ayrıca, başkanlık yaptığı dönemde başlatılan projelerin tamamına yakınının vefatından sonra tamamlanması, başka bir ifade ile yarım kalmaması Nalçacı'nın tümüyle liyakat esasına göre oluşturduğu personel ve çalışma arkadaşlarının çabasının bir sonucudur.

Çalışma açısından üzerinde durulması gereken bir diğer konu, Ahmet Hilmi Nalçacı'nın belediye başkanlığı yaptığı dönemin üzerinden yaklaşık altmış yıla yakın bir zaman geçmesine karşın kişilik özellikleri ve yönetim anlayışına ışık tutacak bilgi ve belgelere erişilebilmiş olmasıdır. Her yıl çıkarılan başkanlık çalışma raporları ve yerel basın ile paylaşılan bilgiler, belediye faaliyet raporlarında yer alan hizmetlere ilişkin ayrıntılı açıklamalar çalışmaya bu süreçte önemli bir girdi sağlamıştır. Nalçacı'nın seçim öncesi ve çalışma döneminde yerel basına verdiği beyanatlar ve hizmetlerin içeriğine yönelik bilgilerin o dönem kent halkı ile paylaşılmış ve kayıt altına alınmış olması, yönetim anlayışındaki şeffaflığı ortaya koymasının yanı sıra Nalçacı'nın izlenebilir bir kişi olduğunu göstermesi adına da önemlidir.

Tez çalışması kapsamında elde edilen bulgular değerlendirildiğinde, belediyeçilikte iyi yönetimin ilkeleri şeklinde ifade edilen unsurların Ahmet Hilmi Nalçacı'nın yönetim anlayışında karşılık bulduğu sonucuna ulaşılmıştır. Modern yönetim anlayışının temel unsurları olarak ifade edilen yönetim ve etik ilkeler günümüzde çokça kullanılmasına karşın içi doldurulamayan, bir bakıma sloganlaştırılmış kavramlardır. Oysa, ifade edilen kavramların henüz tartışılmadığı bir dönemde Nalçacı'nın kamu kaynaklarının kullanılması ve değerlendirilmesinde, farklı fikir ve düşüncelere karşı sergilediği tavırda, belediye tarafından yapılan harcamaların en küçük ayrıntısına kadar kent halkı ile paylaşılmasında sergilediği yaklaşım belediyeçilikte iyi yönetimin temel ilkelerinin uygulaması niteliğindedir. Ayrıca, Avrupa Mahalli İdareler Konferansı daimî komite üyeliği, konsey raportörlüğü ve genel sekterlik görevlerini yürütmesi, çok iyi konuştuğu Fransızcasının yurtdışı seyahatlerinde iletişim kurmasını kolaylaştırması ve yine bu seyahatlerde şehircilik anlamında edindiği deneyimler, belediyeçilik anlayışı ve vizyonu üzerinde etkili olmuştur. Bu anlamda, Ahmet Hilmi Nalçacı'nın belediye başkanlığı yaptığı kendisine dönemin sunduğu avantajların yanı sıra zamanın ilerisine geçen bir birikime sahip olduğu kolaylıkla söylenebilir.

Sonuç olarak özünde Ahmet Hilmi Nalçacı'nın Konya kenti için yaptığı çalışmaları ortaya koymayı amaçlayan bu tez çalışmasında, günümüz yöneticilerine, özellikle de belediye başkanlarına örnek teşkil edebilecek bulgularla karşılaşılmıştır. Bu bulgular, hangi ekonomik koşullar altında olunursa olunsun, kent yöneticilerinin kent halkı ve farklı siyasi görüşteki insanlar üzerinde güven tesis ettiği durumlarda başarılı olabileceğini göstermesi açısından da kayda değerdir.

6.1. Teze İlişkin Kısıtlar

Hayatta olmayan bir kişi hakkında çalışma yapmak birtakım kısıtları beraberinde getirmiştir. Hazırlanan tez araştırmasında yazılı kaynakların yeterli olmaması çalışma süresince karşılaşılan önemli problemlerden biridir. Daha önemlisi ise sistemli tutulmuş bir arşivin olmaması, altmış yıl öncesine ait bilgilerin objektif ve makul bir şekilde ortaya konulmasını zorlaştırmıştır. İfade edilen zorluklar, çalışma süresinin uzamasının da temel nedenidir.

Alan çalışmasına yönelik bilgiler kişisel görüşme, belediye faaliyet raporları ve yerel basın arşivinden/haberlerinden elde edilmiştir. Çalışmanın yaklaşık altmış yıl

öncesi bir dönemi kapsamı sebebiyle birincil kaynak olarak tanımlayabileceğimiz birçok kişinin vefat etmiş olması araştırma için bir diğer kısıt olmuştur. Yine, şehir planlama alanında hazırlanan tez çalışması için hayati bir belge niteliğindeki 1966 Konya Nazım İmar Planı müellifleri Haluk Berksan ve Yavuz Taşçı'nın çalışma öncesinde vefat etmiş olmaları sebebiyle plan hazırlık süreci ve uygulamaları ile ilgili ayrıntılı bilgi elde edilememiştir. Ayrıca Ahmet Hilmi Nalçacı döneminde imar komisyonu başkanı olan Faik Sevilir'in vefat etmiş olması ve dönemin imar müdürü ile sağlık sorunları nedeniyle görüşme yapılamaması elde edilen bilgileri sınırlamıştır.

KAYNAKLAR

Akdeniz, İ., 2019, Yerel Yönetimlerde Etik Kültürün Geliştirilmesi, *Journal of Turkish Court of Accounts/Sayıstay Dergisi* (112), 27-52.

Alada, A., 2004, Düünden Bugüne Türkiye’de Yerel Yönetimler ve Seçimleri Üzerine Notlar, *Kent Gündemi TMMOB Şehir Plancıları Odası Yayını*, 6, 21-30.

Anonim, 1963a, *Şehir Postası Gazetesi*, 4 Ekim 1963, 501, 1.

Anonim, 1963b, *Yeni Konya Gazetesi*, 16 Ekim 1963, 5053, 2.

Anonim, 1963c, *Şehir Postası Gazetesi*, 16 Ekim 1963, 511, 1.

Anonim, 1963d, *Yeni Konya Gazetesi*, 5086, 20 Kasım 1963, 1-2.

Anonim, 1963e, *Yeni Konya Gazetesi*, 25 Kasım 1963, 5091, 1-4.

Anonim, 1964, Konya İl Analitik Etüdüleri, *İller Bankası Yayını*, Ankara.

Anonim, 1965a, *Yeni Meram Gazetesi*, 12 Şubat 1965, 5007, 1.

Anonim, 1965b, *Şehir Postası Gazetesi*, 20 Mart 1965, 764, 1.

Anonim, 1965c, *Şehir Postası Gazetesi*, 5 Nisan 1965, 777, 1-4.

Anonim, 1965d, *Yeni Konya Gazetesi*, 24 Ağustos 1965, 6372, 1.

Anonim, 1965e, *Şehir Postası Gazetesi*, 6 Aralık 1965, 1156, 1.

Anonim, 1965f, *Yeni Konya Gazetesi*, 14 Aralık 1965, 6496, 1.

Anonim, 1965g, Konya İmar Plan Yarışması, *Mimarlık Dergisi*, Ankara, 3 (7), 13-19.

Anonim, 1966a, *Yeni Konya Gazetesi*, 5 Mart 1966, 6553, 1-3.

Anonim, 1966b, *Yeni Konya Gazetesi*, 22 Kasım 1966, 6668/44, 1-5.

Anonim, 1967a, *Yeni Konya Gazetesi*, 30 Ocak 1967, 6668/101, 1-5.

Anonim, 1967b, *Yeni Konya Gazetesi*, 19 Ekim 1967, 6668/218, 1-5.

Anonim, 1968a, *Yeni Konya Gazetesi*, 4 Mayıs 1968, 6668/379, 1-4.

Anonim, 1968b, *Yeni Konya Gazetesi*, 18 Temmuz 1968, 6668/442, 1.

Anonim, 1969a, *Yeni Konya Gazetesi*, 15 Aralık 1969, 6668-608 7563, 1-6.

Anonim, 1969b, *Yeni Konya Gazetesi*, 16 Aralık 1969, 6668-608 7564, 1-5.

Anonim, 1970a, *Yeni Konya Gazetesi*, 17 Mart 1970, 6668-608 7648, 1-5.

Anonim, 1970b, *Yeni Konya Gazetesi*, 26 Haziran 1970, 6668-608 7733, 1-2.

- Anonim, 1971, *Yeni Konya Gazetesi*, 9 Ağustos 1971, 668-608 8078, 1.
- Anttiroiko, A. V. ve Pekka, V., 2005, "Governance"University Partnership for International Development: Finnish Development Knowledge, *Hietanen, O.*, Helsinki, 268-282.
- Artukmaç, S., 1963, Belediye Seçimleri, *İller ve Belediyeler Dergisi*, 215, 425-437.
- Aslan, M. M. ve Bulut, Y., 2018, Kutadgu Bilig’de İyi Yönetimin Esasları, *Ombudsman Akademik* (1), 15-25.
- Bostanoğlu, Ö., 1990, Türk Belediyeciliğinde Güncel Tarihsellik, *Amme İdaresi Dergisi*, 23 (2), 74-93.
- Bülbül, R., 1969, *Yeni Meram Gazetesi*, 16 Aralık, 1969, 5823, 1-5.
- Coşkun, B. ve Öztürk, N. K., 2002, Yerel Yönetimlerde Etkinlik ve Etik, *Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi*, 11 (2), 73-88.
- Devlet Planlama Teşkilatı, 2007, Kamuda İyi Yönetişim Özel İhtisas Komisyonu Raporu, *Dokuzuncu Kalkınma Planı*.
- Dönmez, M., 1995, Türkiye’de Belediyeciliğin Tarihsel Gelişimi, *Türk İdare Dergisi*, 67 (406), 165-173.
- Dubnick, M., J, 2003, Accountability and Ethics: Reconsidering the Relationships, *International Journal of Organization Theory and Behavior*, 6 (3), 405-441.
- Eke, F., 2000, 3194 Sayılı İmar Yasasına Eleştirisel Bir Bakış, *Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi*, 9 (3), 57-68.
- Ergün, İ., 2006, Yerel Yönetimlerde Yönetişim Kavramı ve Avrupa Birliği ile Kıyaslanması, Yüksek Lisans Tezi, *DEÜ Sosyal Bilimleri Enstitüsü*, İzmir, 64-72.
- Ersoy, M., 1989, Tarihsel Perspektif İçinde Türkiye’de Merkezi Yönetim-Yerel Yönetim İlişkileri, *ODTÜ Mimarlık Fakültesi Dergisi*, 9 (1), 45-66.
- Eryılmaz, B., 2001, Kamu Yönetimi, *Erkam Matbaası*, İstanbul, 150-154.
- Eryılmaz, B., 2002, Belediyelerde Demokrasi Geleneği ve Değişim İhtiyacı, *Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi*, 11 (3), 6-21.
- Eryılmaz, B., 2008, Etik Kültürü Geliştirmek, *Türk İdare Dergisi*, 459, 1-12.
- Eryılmaz, B., 2009, Belediye Başkanlığı ve Etik İlkeler, *İller ve Belediyeler Dergisi*, 731-732, 9-15.
- Eryılmaz, B. ve Biricikoğlu, H., 2011, Kamu Yönetiminde Hesap Verilebilirlik ve Etik, *İş Ahlakı Dergisi*, 4 (7), 19-45.
- Eryılmaz, B., Çevik, H. H. ve Sözen, S., 2013, Kamu Yönetimi, *Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayını*, Eskişehir, 40-45.

- Es, M., 2008, Osmanlı Devleti'nde Mahalli İdareler, *Yerel Siyaset Dergisi*, 27, 29-38.
- Geray, C., 1994, Yerel Yönetimlerin Eğitim ve Kültür İşlevleri, *Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi*, 3 (6), 3-14.
- Geray, C., 1998, Yerel Yönetimler ve Çevre, *Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi*, 7 (3), 57-65.
- Göçer, O., 1965, Konya İmar Planı Proje Müsabakası Sergisinin Düşündürdükleri, *Mimarlık Dergisi*, Ankara, 3 (7), 20-22.
- Gökacı, M. A., 1996, Dünyada ve Türkiye'de Belediyecilik, *Ozan Yayıncılık*, İstanbul, 67-140.
- Göymen, K., 1983, Türkiye'de Yerel Yönetimin Yeniden Yapılaşması, Prof. Dr. Fehmi Yavuz'a Armağan, *Ankara Üniversitesi SBF ve Basın-Yayın Yüksek Okulu Basımevi*, Ankara, 49-63.
- Göymen, K., 2004, Yerel Kalkınma Önderi ve Paydaşı Olarak Belediyeler, *Yerel Kalkınmada Belediyelerin Rolü Sempozyumu*, Pendik Belediyesi Kültür Yayını, İstanbul, 49-65.
- Gülgeç, İ., 2010, İller Bankası'nın İmar Planlama Yarışmalarına Ait Notlar, *Planlama Dergisi TMMOB Şehir Plancıları Odası Yayını*, 50 (3-4), 51-54.
- Gülöksüz, Y. ve Tekeli, İ., 1990, 1973-1980 Dönemi ve 1980 Sonrası Dönem Belediyeciliği, *Türk Belediyeciliğinde 60. Yıl Uluslararası Sempozyumu Bildiri ve Tartışmalar*, Ankara Büyükşehir Belediyesi, 373-381.
- Hamamcı, C., 1990, 1930-1946 Tek Parti Dönemi Belediyeciliği: Genel Bakış, *Türk Belediyeciliğinde 60. Yıl Uluslararası Sempozyumu Bildiri ve Tartışmalar*, Ankara Büyükşehir Belediyesi, 147-158.
- İdil, B., 2010, Planlama ve Kentsel Tasarım Yarışmaları, *Planlama Dergisi TMMOB Şehir Plancıları Odası Yayını*, 50 (3-4), 55-60.
- İzci, F. ve Sarıtürk, M., 2017, Değişen Kamu Yönetimi Anlayışı: İyi Yönetişim ve Temel Bileşeni Olarak Hesap Verebilirlik, *International Journal of Academic Value Studies (Javstudies)*, 3 (13), 178-198.
- Keleş, R., 1983, İmar Planlamasında Merkezîyetçilik ve Yerellik, *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*, 38 (1), 139-149.
- Keleş, R., 1985, Türkiye'de Anakent Yönetimi, *Amme İdaresi Dergisi*, 18 (2), 69-82.
- Keleş, R., 1987, Yerel Yönetimler ve Konut, *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*, 42 (1), 1-13.
- Keleş, R., 1991, Demokratik Gelişmemizde Yerel Yönetimler, Bahri Savcı'ya Armağan, *Ankara Mülkiyeliler Birliği Vakfı Yayınları*, Ankara, 290-300.

- Keleş, R., 1992, Belediyeciliğimizde Son Gelişmeler ve Yerel Özerklik, *Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi*, 1 (2), 9-14.
- Konya Belediyesi, 1966, Başkanlık Çalışma Raporu, *Konya*.
- Konya Belediyesi, 1967, Başkanlık Çalışma Raporu, *Konya*
- Konya Belediyesi, 1968, Başkanlık Çalışma Raporu, *Konya*.
- Konya Belediyesi, 1969, Başkanlık Çalışma Raporu, *Konya*
- Konya Belediyesi, 1971, Başkanlık Çalışma Raporu, *Konya*
- Konya Belediyesi, 1972, Başkanlık Çalışma Raporu, *Konya*
- Konya Belediyesi, 1977, 1970-1977 Başkanlık Çalışma Raporu, *Konya*.
- Kuş, A. ve Özdamar, M. E., 2014, Konya Fuarı, Konya Ansiklopedisi 6, *Konya Kültür A.Ş.*, 46-48.
- Meriç, O., 1983, Anayasalarda Mahalli İdarelerle İlgili İlkeler ve İdari Vesayet, Prof. Dr. Fehmi Yavuz'a Armağan, *Ankara Üniversitesi SBF ve Basın-Yayın Yüksek Okulu Basımevi*, Ankara, 29-47.
- Ortaylı, İ., 1973, Türk Belediyesinin Denetim Yetkisinin Tarihi Gelişimi ve Günümüzdeki Durumu, *Amme İdaresi Dergisi*, 6 (4), 11-24.
- Ortaylı, İ., 1990, Yerel Yönetim: Devraldığımız Miras, *Türk Belediyeciliğinde 60. Yıl Uluslararası Sempozyumu Bildiri ve Tartışmalar*, Ankara Büyükşehir Belediyesi, 63-74.
- Özsaydam, H., 1990, Konya: Ahmet Hilmi Nalçacı Örneği, *Türk Belediyeciliğinde 60. Yıl Uluslararası Sempozyumu Bildiri ve Tartışmalar*, Ankara Büyükşehir Belediyesi, 326-347.
- Öztürk, M., 1990, Belediye Personelinin Niteliği ve Eğitim Sorunları, Yüksek Lisans Tezi, *Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*, Ankara, 1-6.
- Peker, Ö., 1996, Belediye Yönetimlerinde Kalite Üretimi, *Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi*, 5 (2), 15-23.
- Selvi, A. C., 2008, Bir Dönemin Efsane Başkanı Ahmet Hilmi Nalçacı, *Konya Life Dergisi*, 16, 108-109.
- Sevilir, F., 1964, *Şehir Postası Gazetesi*, 12-13-14-19 Şubat 1964, 608-609-610-612, 1-3.
- Sevilir, F., 1969, *Yeni Konya Gazetesi*, 18 Aralık 1969, 7576, 1-5.
- Sevilir, F., 2008, İmar Planı Yarışması, *Hatırladıklarım*, 47-65.

- Steurer, R., 2007, From Government Strategies to Strategic Public Management: an Exploratory Outlook on the Pursuit of Cross-Sectoral Policy Integration, *European environment*, 17 (3), 201-214.
- Şahin, A. ve Temizel, H., 2007, Bilgi Toplumunun Örgütsel ve Yönetimsel Yapılar Üzerine Etkileri Bağlamında Türk Kamu Yönetiminde Liderlik Anlayışı: Bir Anket Çalışması, *Maliye Dergisi*, 153, 179-194.
- Şahin, S. Z., 2010, İktidar, Meşruiyet, Planlama ve Kentsel Tasarım Yarışmaları İlişkisi: Araçsallıktan Platformluğa Uzanan Bir Yol, *Planlama Dergisi TMMOB Şehir Plancıları Odası Yayını*, 50 (3-4), 9-29.
- Şahin, Ü., 2018, İyi Yönetişimin Türk Kamu Yönetiminde Uygulanması ve Kamu Denetçiliği Kurumu, *Ombudsman Akademik* (1), 99-139.
- Tekeli, İ., 1977a, Yeni (1977) Belediye Seçimlerine Giderken Belediyecilik Sorunları, *Devrimci Belediyeler Dergisi*, 8, 2-6.
- Tekeli, İ., 1977b, Belediyeler ve Kent Yönetiminin Sınıfsal Yapısı, *Mimarlık Dergisi, Ankara*, 15 (1), 32-34.
- Tekeli, İ. ve Ortaylı, İ., 1978, Türkiye’de Belediyeciliğin Evrimi, *Ayyıldız Matbaası, Ankara*, 27-239.
- Tekeli, İ., 1983, Yerel Yönetimlerde Demokrasi ve Türkiye’de Belediyelerin Gelişimi, *Amme İdaresi Dergisi*, 16 (2), 3-22.
- Tekeli, İ., 1990, Cumhuriyetin Altmış, Yıllık Belediyecilik Deneyiminin Değerlendirilmesi Üzerine, *Türk Belediyeciliğinde 60. Yıl Uluslararası Sempozyumu Bildiri ve Tartışmalar*, Ankara Büyükşehir Belediyesi, 44-56.
- Tekeli, İ., 1991, Vedat Dalokay’ın Ardından Belediyecilik Deneyi Üzerine, *Mülkiyeler Birliği Dergisi*, 15 (131).
- Tekeli, İ., 2009a, Cumhuriyetin Belediyecilik Öyküsü, 1923-1990, *Tarih Vakfı Yurt Yayınları*, İstanbul, 35-148.
- Tekeli, İ., 2009b, Türkiye’de Cumhuriyet Döneminde Kentsel Gelişme ve Kent Planlaması, Modernizm, Modernite ve Türkiye'nin Kent Planlama Tarihi, *Tarih Vakfı Yurt Yayınları*, İstanbul, 106-128.
- Tekeli, İ., 2012, Belediyeler Demokrasi ve Denetim, Türkiye İçin STK’lar ve Katılımcı Demokrasi Yazıları, *Tarih Vakfı Yurt Yayınları*, İstanbul, 148-162.
- Titiz, İ., 2007, Belediyeler ve Bölgesel Kalkınma, Plato Danışmanlık, İstanbul, 17-22.
- Toksöz, F., 2008, İyi Yönetişim El Kitabı, *Tesev Yayınları*, İstanbul, 17-61.
- Toprak, Z., 1990, Tanzimat’tan Cumhuriyet’e Şehramenati, *Türk Belediyeciliğinde 60. Yıl Uluslararası Sempozyumu Bildiri ve Tartışmalar*, Ankara Büyükşehir Belediyesi, 75-84.

- Tortop, N., 1970, Ahmet H. Nalçacı'nın Acı Kaybı Dolayısıyla, *İller ve Belediyeler Dergisi*, 27 (291), 1-2.
- Tortop, N., 1985, Yönetim Sistemimiz İçinde Belediyelerin Önemi, Sorunları ve Yeni Düzenlemeler, *Amme İdaresi Dergisi*, 18 (4), 3-12.
- Tortop, N., 1992, Yeni Demokratik Yapılanmada Göz Önünde Tutulması Gereken Temel İlkeler, *Amme İdaresi Dergisi*, 25 (2), 61-67.
- Tortop, N., 1997, Personel Seçiminde Uyulması Gereken Kurallar, *Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi*, 6 (2), 1.
- Tortop, N., 2001, Yerel Yönetimlerin Sorunları ve Yeniden Düzenleme Gereksinimleri, *Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi*, 10 (2), 5-17.
- Tortop, N., 2008a, Yerel Yönetimlerde Verimli Çalışmanın Koşulları, *İller ve Belediyeler Dergisi*, 724, 17-18.
- Tortop, N., 2008b, Yerel Yönetimlerde Hizmet ve Gelir Bölüşümünün Önemi ve Saydamlık, *İller ve Belediyeler Dergisi*, 727, 13-14.
- Usman, F., 1970, *Yeni Konya Gazetesi*, 14 Aralık 1970, 7874, 2.
- Uyar, H., 2004, Türkiye'de ve Dünyada Yerel Yönetimler: Kısa Bir Tarihçe Yılı, *Aydınlanma* 1923, 51, 31-38.
- Uzel, A., 2010, Ülkemiz Kentlerinde Planlama Kararlarının Üretilmesinde Yarışma Yönteminin Egemen Olduğu Dönem ve Yarışma Yöntemi Üzerine, *Planlama Dergisi TMMOB Şehir Plancıları Odası Yayını*, 50 (3-4), 31-38.
- Yalçındağ, S., 1986, Kamu Yönetiminde Halkla İlişkiler, *Amme İdaresi Dergisi*, 19 (1), 131-156.
- Yalçındağ, S., 1991, Türk Yerel Yönetimlerinde Yeniden Yapılanma, *Amme İdaresi Dergisi*, 24 (3), 123-152.
- Yalçındağ, S., 1992, Çağdaş Belediye, *Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi*, 1 (1), 7-14.
- Yalçındağ, S., 1995, Saydam ve Dürüst Belediyecilik, *Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi*, 4 (1), 21-25.
- Yaşar, H. ve Doğan, M. S., 2014, Konya Belediye Teşkilatı Konya'da Mahalli Yönetimin Tarihçesi, Konya Ansiklopedisi 6, *Konya Kültür A.Ş.*, 13-22.
- Yatkın, A., 2007, Yerel Yönetimlerde Hizmet Verimliliğinin Arttırılmasında Halkla İlişkilerin Rolü ve Önemi: Elazığ Belediyesi Örneği, *Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi*, 16 (2), 45-66.
- Yatkın, A., 2008, Etik Düşünce ve Davranışın Yerel Yönetimlerde Hizmet Verimliliğinin Arttırılmasında Rolü ve Önemi (Elazığ Belediyesi Örnek Alan Araştırması), *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 18 (1), 211-231.

- Yavuz, F., 1969, Yerelleşme Sorunlarımız ve Örgütleşme, *Amme İdaresi Dergisi*, 2 (1), 3-23.
- Yenice, M. S., 2005, Kentsel Planlama Sürecinde Konya Kent Formunun Gelişimi Üzerine Bir Araştırma, Yüksek Lisans Tezi, *Selçuk Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü*, Konya, 57-68.
- Yenice, M. S., 2012, Konya Kentinin Planlama Tarihi ve Mekânsal Gelişimi, *Erciyes Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Fen Bilimleri Dergisi*, 28 (4), 343-350.
- Yılmaz, E., 2006, Okullardaki Örgütsel Güven Düzeyinin Okul Yöneticilerinin Etik Liderlik Özellikleri ve Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi, Doktora Tezi, *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*, Konya, 27-33.
- Yılmaz, A., 2005, Belediye Yöneticilerinin İş Ahlakı ve Sosyal Sorumluluğa Yönelik Tutumlarının İncelenmesi: Adapazarı Büyükşehir ve Merkez Belediyesi'nde Bir Araştırma, *Sakarya, Siyasette ve Yönetimde Etik Sempozyumu*, 18-19.
- Yörük, D., Dündar, S. ve Topçu, B., 2011, Türkiye'deki Belediye Başkanlarının Liderlik Tarzı ve Liderlik Tarzını Etkileyen Faktörler, *Ege Akademik Bakış*, 11 (2), 103-109.
- Doğan, M. S., 2005, Konya Belediyesi'nin Cumhuriyet'ten Bu Yana Gelişimi, [online], <http://konya.bel.tr/engelli/makale/gelisim.php>: [Ziyaret Tarihi: 02.02.2019].
- Konevi, M. İ., 2009, Bugün Nalçacı'nın 40. Vefat Yıldönümü, [online], <http://www.memleket.com.tr/bugun-nalcacinin-40.-vefat-yildonumu-53554h.htm>: [Ziyaret Tarihi: 18.07.2016].
- Konya Büyükşehir Belediyesi, 2015, Stratejik Plan 2015-2019, [online], <http://www.konya.bel.tr/dosyalar/sp2015-2019.pdf>: [Ziyaret Tarihi: 28.11.2018].
- Küçükbezirici, S., 2014, Benim Tanıdığım “Gerçek Şehremini” Ahmet Hilmi Nalçacı, [online], <http://www.memleket.com.tr/benim-tanidigim-gercek-sehremini-ahmet-hilmi-nalcaci-20070yy.htm>: [Ziyaret Tarihi: 01.07.2016].
- Meşhur, M. Ç., 2008, Başlarken Bitirmek: Konya Eski Otogar Alanı Dönüşüm Projesi, [online], <http://www.mimarlikdergisi.com/index.cfm?sayfa=mimarlik&DergiSayi=290&RecID=1704>: [Ziyaret Tarihi: 05.10.2019].
- Sunat, E., 2018, Bugün Nalçacı Başkan Olsaydı, [online], <http://www.yenimeram.com.tr/bugun-nalcaci-baskan-olsaydi-284331.htm>: [Ziyaret Tarihi: 05.03.2019].
- URL 1, Türkiye Cumhuriyeti 1982 Anayasası, [online], <https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.2709.pdf> [Ziyaret Tarihi: 15.12.2018].

- URL 2, Atatürk'ün Türkiye Büyük Millet Meclisinin V. Dönem 3. Yasama Yılıını Açış Konuşmaları, [online],
https://www.tbmm.gov.tr/tarihce/aturk_konusma/5d3yy.htm [Ziyaret Tarihi: 10.11.2018].
- URL 3, Konya Tarihi, [online], <http://konyakutup.gov.tr/TR-144006/tarihi.html> [Ziyaret Tarihi: 12.02.2019].
- URL 4, Konya Şehri Sanal Tur, [online], <http://konya.bel.tr/360/> [Ziyaret Tarihi: 24.06.2019].
- URL 5, Konya Yeşil Meram Yapı Kooperatifi, [online],
<http://www.arkiv.com.tr/proje/konya-yesil-meram-yapi-kooperatifi/7985>
[Ziyaret Tarihi: 06.09.2019].
- URL 6, Selçuk Üniversite Tarihçesi, [online],
<https://www.selcuk.edu.tr/html/tarihcesi.html> [Ziyaret Tarihi: 19.12.2016].
- URL 7, Geçmişten Günümüze Selçuk Üniversitesi Alaaddin Keykubad Yerleşkesi, [online],
http://www.selcuk.edu.tr/yapi_isleri_ve_teknik/birim/web/sayfa/ayrinti/1507/tr
[Ziyaret Tarihi: 12.07.2019].
- URL 8, Selçuk Üniversitesi Genel Görünüş, [online],
<https://www.selcuk.edu.tr/duyuru.aspx?h=40419> [19.12.2017].

EKLER

EK 1 Şehir Postası Gazetesi, 18 Ekim 1963

AP BELEDİYE REİS ADAYI

Ahmet Nalçacı diyor ki

Politikanın Belediyenin kapısı dışında kalması icap eder

RÖPORTAJ : Seyit Küçükbezirci

— Ahmet bey; AP belediye reis adayı olarak seçilmeye gireceksiniz. Bir reis adayının da kazandığı takdirde elbette tatbik sahalarına koyacağı prensipler olacaktır. Bir aday olarak kazandığınız takdirde yolunuz ne olacaktır?

— Şahsen ben ve partideki arkadaşlarım belediye hizmetlerini ve belediye mevzuatlarını parti üstü, daha doğrusu politika üstü bir görüş açısından almış bulunmaktayız. Hükümette demokratik rejimin icabı olarak belediye hizmetlerinin tevdi edileceği nazım el belediye reisliği, karar ve istişare organı belediye meclisi partilerin katıldıkları ve bugünkü sistemle yalnız partilerin destek ve teşebbüsüyle iktisadilecek yerlerdir. Bununla beraber kanunlar ve beldelerin hizmetlerini selâmet ve seyyaniyetle ifası, politikanın belediye kapısının dışında kalmasını amir ve zarurî kılmaktadır. Bizler bu görüş zaviyesi altında belediye meclisi kadromuzu tesbit ederken meslek ve ihtisası ön plânda almış ve daha sarîh bir ifadeyle meslek ve ihtisas sahibi ve ayrıca belediye hizmet ve faaliyetlerinde tecrübeli arkadaşlar belediye meclisi kadrosuna girmesi arzu ve temayülünde bulunmaktayız.

Bütün parti teşkilâtınca besimsenca bu görüş itibar ve itibar gördüğü ve bildiğiniz gibi yoklamalar neticesi adaylarımız bu şahıslardan teşekkül etmiştir. Ayrıca şehrin tüccar ve esnaf gruplarının belediye faaliyet ve hizmetleri ile alakaları göz önüne alınarak şehrin sevilmemiş esnaf ve tüccarlarını ve hemşehrilerimizin talep ve ihtiyaçlarını belediye meclisinde dile getirecek arkadaşların belediye meclisi listelerinde yer alması ile daha uygun bir kombinasyon temin edilmiş bulunmaktadır.

Yapılacak işleri tesbit etmek ve tahakkukunu planlamak

Seçimleri ben ve meclis üyesi kadrolarımız kazandığı takdirde faaliyet ve icraatımız yukarıda kâdrosu çizilen istikamette olacaktır ve her şeyden evvel Konyanın medeni sivil belediye ihtiyacı ve eksiklikleri mevbut imkânlar nisbetinde ikmal ve tekâmül hususunda gayret sarfedeceği tabiidir. Halkın belediyeden aktif hizmet olarak istediği ve bir şehrin güzel ve bir mamur şehir, ve intizamlı bir şehir olması bu istikamette çalışmalara vabestedir. Bugünden yani belediyenin bugünkü durum ve imkânları dahilinde vaat etmek kanaatımız uygun değildir. Yapılacak işleri ise belli tesbit ve tahakkukunun plânlanmasıdır. Esasen belediyeler bu kabul icraatlarını dört yıllık programlar halinde tesbit ve bu programın yürütülmesi şeklindeki tatbik etmeleri belediye kanunu icabıdır.

Belediye halkın hizmetinde bir hava içinde çalışmalı

Halen şehrin ihtiyacı bulunduğu işler yetkili meclis dışı ihtisas erbabıyla tetkik ve priorite durumlarına nazarı itibare alındıktan sonra bu programların yapılması isabetli bir yoldur. Fakat ilk plânda Konya belediyesinin daha aktif ve halkın hizmetinde bir ha-

va ve ruh içerisinde çalışmasını temin etmek şahsen ilk yapacağım işlerden biri olacaktır.

Vatandaşın çok değişik mevzulardaki şikâyetleri tesbit edildi

Bugün hemşehrilerimizin belediyenin halihazır çalışması ve halka karşı olan hizmeti rohiyesi üzerinde haklı olarak pek çok şikâyetleri mevcut olup temas ettiğimiz bütün vatandaşların çok değişik mevzularda şikâyetlerini tesbit etmiş bulunmaktayız.

Eski bir idareci olarak ilk yapacağım mevzu hemşehrilerimizin kendi belediyelerine tekrar sevgi sempati ve itti adanmasını kazandırmak üzere icap eden tedbirlerin ilk plâna alınması lüzumuna kanlım.

Belediye vatandaşı üzen bir tahdit ve tahkik müessesesi olmayacak

Doğumdan ölüme kadar her vatandaşın belediye ile bütün hayatı boyunca temas halinde olması ve bir çok iş ve kanunî formalitelerin belediye yoluyla görülmesi, bu birlik ve beraberliği temindeki zaruretli belirtmeye kâfidir. Binaenaleyh belediye vatandaşın lüzumlu yolu gösterecek ve lüzumsuz formalitelerle ve tehdit ve tahkiklerle vatandaşın üzen bir daire değil, her zaman rahatça kendi büro veya evi gibi gelip işlerini anlayış ve kolaylık havası içerisinde takip ve intac edecek ve kendisine bu yolda müşahir olacak bir idare kadrosuna istemesi ve bizlerin bunu temin etmesinin ilk plânda halledilecek mevzu olduğuna kanaatındeyim. Belediyemizde bu havayı, bu aca yığı temin etmek hususunda müşkûlâta maruz kalmıyacağımız kanaatinde bulunmaktayız.

Mesailerinden istifade edilemeyecek şahıslar olursa hakkında tedbirler alınacak

Bugünkü belediye kadrosu hakkında ne düşünüyorsunuz ve sonuç olarak diyebilecekleriniz?

— Bugünkü belediye kadrosu hakkında peşin alınmış hiçbir karar ve fikrimiz elbette olamaz. Evvelce birçoğlarıyla çalıştığımız belediye mensubu arkadaşlarımızın benim belediyecilik ve hizmet anlayışımıza ayak uydurarak daha aktif ve faydalı bir mesai yapmaları imkân bulacaklarında ümitli bulunmaktayım. Zaten belediye mensup ve ve memurlarının zati durumları kanunlarla belirtilmiştir. Mesailerinden istifade edilemeyecek şahıslar olursa veya bazı kanuna aykırı hal ve durumları kanunî usullere göre sabit olacak şahıslar olursa bunlar hakkında hizmetin daha iyi ifası prensibinin ışığı altında gereken tedbirlerin alınması tabiidir.

EK 2 Şehir Posta Gazetesi, 16 Kasım 1963

A. P. Belediye Başkan adayı Ahmet Nalçacı'nın gazetemize beyanatı

16/Kasım günü saat 18 den sonra kanun hükümüne uygun olarak seçim propagandalarına son verilecektir. 21 gün süren Propaganda müddeti esnasında muhterem Konyalı hemşehrilerimizin partimize ve aday kadromuza göstermiş bulundukları sevgi itimat ve tevaccübün neticesi olarak davet eddiğimiz yüzlerce toplantıda ve bizzat partiye teşrif ederek bizlere görüşmek isteyen vatandaşlarla yaptığımız hasbihallerle Adalet Partisi olarak gayemizi ve belediye teşkilâtında kazandığımız takdirde yapacağımız hizmetlerin esaslarını izah imkânını bulmak suretiyle ve mitinglerimizde muhterem Konyalı hemşehrilerimize gayelerimizi anlatmak fırsatını bulmuş olduk.

Bu arada Konya matbuatının tarafsız gözle bütün partilerin haberleriyle birlikte partimiz ve şahımla ilgili havadis ve haberlere gösterdikleri alâkadan dolayı teşekkür etmeyi kadirdişnasık bilirim.

17 Kasım günü bütün yurtta olduğu gibi Konyalı hemşehrilerimiz vicdanlarıyla başbaşa kalıp sandık başlarında en isabetsiz kararlar verecekler vs kimlerin Türk halkının ve Konyalı hemşehrilerinin alâka ve tevaccüblerine, itimatlarına lâyık olduğunu göstereceklerdir.

Seçim sonunda siyaset mücadelesine ve hizmet yerine kendi hayathanelerinin icat ettiği ve millî iradentle uğru, tebrik stüdiyosuna mahruf hayali tehditlerle girilen memleketi ve millîti kendileinden

başkası idareye yetkili olmadığını yayanların uğayacakları hezimetleri bu asilsiz ve sinsî yalanlara cıbette önlemiyecektir. Kızı hayali ve nazari vaatler dağıtarak ve bazen vatandaşın en tabii hakkı olan siyasi rey ve kararını etkilemek için tehditlerde bulunmak isteyenler bu silâhların ve bu taktiklerin muvaffak olmasını neticelerin 17 Kasım Günü tecelli edecek reylerle göreceklere eminiz.

Propaganda ve seçim mücadelemizi açık ve aleni ve en dürüst yoldan yapmış yapmış insanların huzur rahatlığı için iftiracıları ve şahsiyetle uğrayan yalancıların umumi efkârla başbaşa bırakıyoruz. Bu arada CHP adayı Sayın Adnan Ertan'ın dükkân gazetelerinde çıkan yazısına iki satırla cevap vereceğiz. Biz şu veya bu maksamı elde etmek için yalancı politika mehafilide ara beklemiş insanlar değiliz, Kendimizi, iddia ettiğimiz gibi veya bizzat kendisini yaptığımız gibi aday göstermedik Parti teş-

kilatı dışından adalet partisinin muhterem mensupları ve sayısız hemşehrilerimizin arzu ve tevaccübleri neticesi getirildik.

Siyasi vaftöamelerinin tenkidi karşısındaki infialini böyle şahitaya dökerek değil de madde madde cevaplandırarak müdafaa etmesi şahsiyyat yapmadığını iddia eden politikacıdan bekledik. Fakat bu gün Konyaya neler lâzım olduğunu ve nasıl yapılması lâzım geldiğini tetkik etmek zahmetini ihtiyat etmemiş ve buna göre aday kadrosu teşkil etmemiş partilerin vaatlerinin ve taahhütlerinin ne kadar nazari olduğu hakkındaki açıklamalarımız efkârı umumiyenin hakemliğine arz edilmiş bulunmaktadır.

Hemşehrilerimizin reyleri şahısma ve Adalet Partisinin yalnız hizmet gayesiyle bir araya gelmiş aday kadrosuna tevcih edildiği takdirde sevdiğimiz ve eski bir belediyece olarsak avucumuzun içi gibi tanıdığımız aziz Konya'ya ilim, ihusar, mahalli ihtiyaclar ve tecrübe faktörlerini bir araya getirerek çalışacağımız hususundaki taahhüdümüzü tekrar tıyit ederiz.

Biz hayallere hayal eklemiyecük eserlere eser katcağız.

Son söz aziz Konyalıların. Muhterem hemşehrilerimizdir. 17 Kasım seçimlerinin başta bütün millet ve memleket olmak üzere Konya için ve bütün hemşehrilerimiz için hayir olmasını candan temenni ederim.

Adalet Partisinin Büyük Zaferi

Belediye Reisi ve Meclisiyle İl Genel Meclisinden sonra da Ticaret Odası seçimlerini kahir bir ekseriyetle kazandı

A P nin Belediye Meclisi oy pusulalarının müteber olduğuna il seçim kurulu karar verdi

Ticaret Odası seçimi, ilme diye kadar görülmeyiş bir iştiraki yapılmıştır. Ka-

nun müddet kütümü olan saat 17 de sandık başında dahi birçok oy kullanacakların bulunduğunu biliyordu. Bu vaziyete göre oylar saat 19 a kadar kabul edilmek mecburiyetinde kalmamıştır. İtiraz edenlerin büyük bir kısmının Adalet Partisi olduğunu gözden kaçırmıştır. Geçenle geç vakitlerince karar tasnife devam edilmiştir. Karar'ı netice sonunda eaki id-

İl Genel Meclisine CKMP ve MP üye veremiyor re heyetinde Rafet Uluşahin ve zamları üzerine Adalet Partisi ilçe seçim kuruluna şika yet ve il seçim kurulunda itiraz dilekçesi vermişlerdir. İlçe seçim kurulu bu itiraz dilekçesini ikiye karşı bey oyla reddederek neticeyi il seçim kuruluna bildirmiştir. İlçe Seçim kurulu dün saat 16.20 de aldığı 963/75 sayılı karar ile ilçe seçim kurulunun almış olduğu kararı iptal eden rek oyların müteber sayılmasına karar vermiştir. Bu va-

ziyete göre Adalet Partisi Belediye Meclisine 25-26 üye CKMP 2 ve MP 1 üye verecektir. Son shan oy ne zerektir.

Başmakale

Halk adına istekler

Seyit Küçükbezirci

Yıllardır bu şehrin gün ışığına, bakıma, güzelleştirmeğe ulaşması için gayret gösterdik. Geçen yıllarda, bir fikrin mücahdetini yaptık. Savunma sını yaptığımız fikir şuydu: Bu şehir içinde yaşayanlar insanca yaşamalıdır. Her türlü amme hizmetlerinden faydalanmalıdır. Görev almış bulunurlar görevlerini tam olarak yaparlar. Halka hizmet ka-

AP Bele diye meclisi oy pusulası müteber sayıldı CKMP ve MP nin Adalet Partisi Belediye Meclisi

SON DURUM

394 SANDIKTAN 384 nın NETİCESİ

Belediye Başkanı	A P	CHP	CKMP	MP
ve Meclisi	18454	7819	2473	2223
İl genel Meclisi	41866	16764	4005	4322

SON DURUM BARAJI : 7439

NOT : İl Genel Meclisine bu duruma göre CKMP ve MP üye verilmiyor.

Atatürkünü dün Kitaplıkta yaptı

Türkiye Milli Talebe Federasyonu tarafından düzenlenen Atatürk Haftasında 18-11-1963 Pazartesi günü sa-

Tabancayla ailesi eden A. P. Belediye Bşk. aday yakalandı

Akşehir ilçesi Turulucu bacağı AP belediye başkanı Borçlucu kolundan yaralanmıştır. Olayı iki sandıktan alephinas oy çikması ve evlerinde mağdur tarafından iş-

1 - Türkiye Milli Talebe Federasyonu Başkanı M. Nafiz Duru (Atatürk ve gençlik)

2 - Prof. Tark Zafer Tanay (Atatürk ve şubesi)

3 - Doç. Dr. İsmet Gırtlı (Atatürk'ün Siyasi görüşleri)

4 - Av. Kemal Okruvan (Atatürk destimleri)

EK 4 Yeni Konya Gazetesi, 4 Mayıs 1968

Ahmet Hilmi Nalçacı (AP)

(Başarılı 8. 1. de)

zine Genel Sekreter seçilme başarısını gösteren Nalçacı, İkinci 5 Yıllık Kalkınma Planı hazırlıkları için belediye meclisler ihtisasa komisyonuna davetle iki sene süren bu çalışmalara da iştirak etmiştir.

Avrupa Konseyi Mahalli İdareler Konferansına Türk Delegasyon Başkanı olarak ka'dan Belediye Başkanımız Sayın Ahmet Hilmi Nalçacı, orada da kısa zamanda temayüz ederek mezkûr konferansın daimi komite sine de seçilme muvaffakiyetine erişen ilk belediye başkanıdır.

2 Haziran 1968 seçimlerinden sonra kazandığı takdirde yapacağı işler konusunda Başkan Nalçacı şunları söylemiştir:

"45 yıl süren hizmetimde, politik tutumum ve politikam herkese malûm olmuştur. Tarafsız ve objektif bir idare ve hizmet tatbikatı olarak, 1963 senesinde ilân ettiğimiz prensipler ışığında, çalışmalarımıza yalnız Konya'ya hizmet etme esasına dayandırılmış olup, dört partiden müteşekkül Belediye Meclisinin, çalışma devresi süresince müttehidten beni desteklemiş olmaları ve bütün kararların ittifakla alınmış bulunması, bu yönde söylenebilecek en kıymetli

şeydir.

Hedeflerimiz gelince; devraldığımız 10 bin nüfuslu mahdut bir Konya'nın, bugünkü 200 binlik ve gelecekteki yarım milyonluk Konya olarak şekillendirilmesi, gelişmesini kolaylaştıracak ve sanayileşmesini yardımcı olacak esasların ikame edilmesi şeklinde özetlenebilir.

Konya'nın hizmetini görebilmek için başladığımız teknik ekipman, makina ve teçhizat ile günlük ihtiyaç ve hizmetlerin, yani su, elektrik ve kanalı, takviyesiyle Konya'yı imarını, en ucuz, en iyi ve en kolay yapmak ve mevcut şehri öre-selemeden yeni bir sahada müstakbel 300 bin nüfusu yerleştirmek siyasetini ısrarla takip ve esnafı modern dükkân, meskenlerimizi ucuz mesken sahibi kılmak ve mevcut Konya ile kucak kucaka yaşayabilecek yeni Konya'yı kurmak şeklinde özetleyebileceğimiz siyasetimize devam edeceğiz.

Ayrıca, bugüne kadarki çalışmalarımızda büyük çapta halkın maddî desteğine mazhar bulunmamızın sırrını ve milyonları bulan halk yardımlarının şahsımız ve zamanımızla vâki olmasının verdiği heyecanı ve gururu belirtmekle iktifa edeceğiz."

Konya'ya yeni bir vechе vermek azminde olan ve çalışmalarını bu yola teksif eden

Belediye Reisi Nalçacıyı kaybettik

Avrupadan dönmekte olan başkan Ankara Gölbaşında bir Trafik kazasında öldü

Nalçacının cenazesi bugün Kapı Camiinde kılınacak Öğle namazını müteakip Hacı Fettah Kabristanına defenedilecek

30 dakikada ortalıkta Belediye Başkanı ve genel sekreteri bulunan Belediye Reisi Ahmet Hilmi Nalçacı dün gece 11.30'da Ankara'dan dönüşünde trafik kazasında öldü. Hacı Fettah Kabristanına defnedilecek olan Nalçacı'nın cenazesi bugün öğle namazını müteakip Kapı Camiinde kılınacak.

20 yıl sonra Konya'ya dönüşünde trafik kazasında ölen Nalçacı'nın cenazesi bugün öğle namazını müteakip Kapı Camiinde kılınacak. Nalçacı'nın cenazesi bugün öğle namazını müteakip Hacı Fettah Kabristanına defnedilecek.

20 yıl sonra Konya'ya dönüşünde trafik kazasında ölen Nalçacı'nın cenazesi bugün öğle namazını müteakip Kapı Camiinde kılınacak. Nalçacı'nın cenazesi bugün öğle namazını müteakip Hacı Fettah Kabristanına defnedilecek.

20 yıl sonra Konya'ya dönüşünde trafik kazasında ölen Nalçacı'nın cenazesi bugün öğle namazını müteakip Kapı Camiinde kılınacak. Nalçacı'nın cenazesi bugün öğle namazını müteakip Hacı Fettah Kabristanına defnedilecek.

20 yıl sonra Konya'ya dönüşünde trafik kazasında ölen Nalçacı'nın cenazesi bugün öğle namazını müteakip Kapı Camiinde kılınacak. Nalçacı'nın cenazesi bugün öğle namazını müteakip Hacı Fettah Kabristanına defnedilecek.

BASKAN NALÇACI'nın Konya'ya dönüşünde trafik kazasında öldüğü bildirildi. Nalçacı'nın cenazesi bugün öğle namazını müteakip Hacı Fettah Kabristanına defnedilecek.

1341 yılında Konya'da doğmuş ilk orta, ilçe ve ilçe başkanları arasında en uzun süre görev yapan Nalçacı'nın cenazesi bugün öğle namazını müteakip Hacı Fettah Kabristanına defnedilecek.

Universitelerde cinayet salgını halini aldı

Şeb-i Arus Aşkına

Adil ONAR

Büyük bir hüznümlük içinde gırtlak, yarı yarıya, dıs ve nezâret kaygısı ile berraklı mahvolan ve kabına sığmayan aya varan ve yakında diğer gençlerde aya yak atmayı düşünen insanlığa: Şu anda o bediyet intikâline 696 ces yelini anlığına Büyük Türk dâğıtırdı ve dâhîl Hazretî Merhûm hayatı iken cenabı hakım getirir — Bağışlayıcı karektarını dâle getirecek: İlah, İlah her anı bestî bîza,

Ger Pot Ferretî Bâk
Ger Mecâl Bâk

Konya yeni İmar Planının müzakeresi Belediye Reisi Nalçacı'nın başkanlığında Belediye meclisinde yapıldı

Konya'ya modern bir hava verecek olan yeni İmar Planı şehrin fazla yıkımına sebep olmayacak

Konya da oturan vatan daşların günlerden beri bekledikleri, Konya şehir Nazım İmar Planının müzakeresi dün akşam top lanan ve Belediye Reisi Ahmet Hıfzı Nalçacı tarafından idare edilen toplantıda yapılmıştır.

Dün gece müzakeresi yapılan Konya Şehir Nazım İmar Planı 1986 yılında Konya nüfusunun yaklaşık olarak 480 bin civarında olacağı göz önünde tutularak hazırlanmıştır.

İmar planı proje müzası bakımına Kazanım Yüksek

Mimar Yavuz Taseçi ve Yüksek Mühendis Mimar Halkık Berkkan hazır bulundukları Belediye Meclisi toplantısında Belediye Meclisi Üyelerine İmar planını konusunu üzerinde açıkladılar.

Daha sonra Belediye Reisi Nalçacı İmar planı üzerinde genel bir izahatta bulunmuş Türkiye'de bulunan yabancı ve yerli planların da planın hazırlanması sırasında fikirlerin

den istifade edildiğini, bu görüşmelerden sonra Konuya İmar planının mevcut yol ve tesislere dokunmayacağı söylendi. Ayrıca, Nalçacı, bu planla Konya'ya modern bir şehir hava sağlanacağını belirtti.

Saat 22.30 da açılan ikinci oturumda da Nazım İmar planı müzakeresi devam etti. Bu oturumda plan üzerinde söz alan üyeler görüşlerini bildirdi. Fakir Üsmün turistik

yerlerin ve Feridun Ergüçlü Sanayi çarşuları ile sanayi bölgesine değindi.

Sorulara Beynadrık Komisyonu Başkanı Yüksek Mühendis Fakir Sevilir cevap verdi ve özelleştirme yapmayı önerdi.

Saat 22.30 da açılan ikinci oturumda da Nazım İmar planı müzakeresi devam etti. Bu oturumda plan üzerinde söz alan üyeler görüşlerini bildirdi. Fakir Üsmün turistik

İlletti; planlara tepkiler etti,

Daha sonra Belediye Reisi Nalçacı, planın sanayi bölgelerinde bulunan sanayi tesisleri için ayrı bir plan hazırlanmasını istedi. Geç vakit kadar müzakerelere devam edildi.

Son olarak oylamaya geçildi; yeni İmar planı alınarak kabul edilmiştir.

Belediye Meclisinde Konya İmar planı ile ilgili olan görüşmelerin metni Pazartesi günü gazetemizde yayımlanacaktır.

Planların Yavuz Taseçi tarafından hazırlanmıştır.

EK 7 Yeni Konya Gazetesi, 9 Ağustos 1968

üzünden

(Tas Kent Özel)
Tas Kent bucağına bağ-
lı Cetmi köyünde kadın
yüzünden bir cinayet iş-
lenmiştir.

Cetmi köyünden Fey-
zi Topkara bir kadın me-
selesi yüzünden aynı
köyden Kerim Akboğa
ile kavga etmiştir. Kav-
ga sırasında Feyzi Top-
kara yanında taşıdığı ta-
bancasını çekerek dört
el kurvunla Kerim Ak-
boğayı cansız yere ser-
miştir.

Eskiden ben iyi arka-
daş olarak bilinen Fey-
zi Topkara'nın Feyzi Ak-
boğayı bir kadri mesele-
si yüzünden öldürmesi
çevrede üzüntü yarat-
mıştır.

Cinayetten sonra ka-
çan kaatilin takip ve va-
kalanmasına çalışılmak-
tadır.

KONYA YEPYENİ BİR ŞEHİR OLUYOR

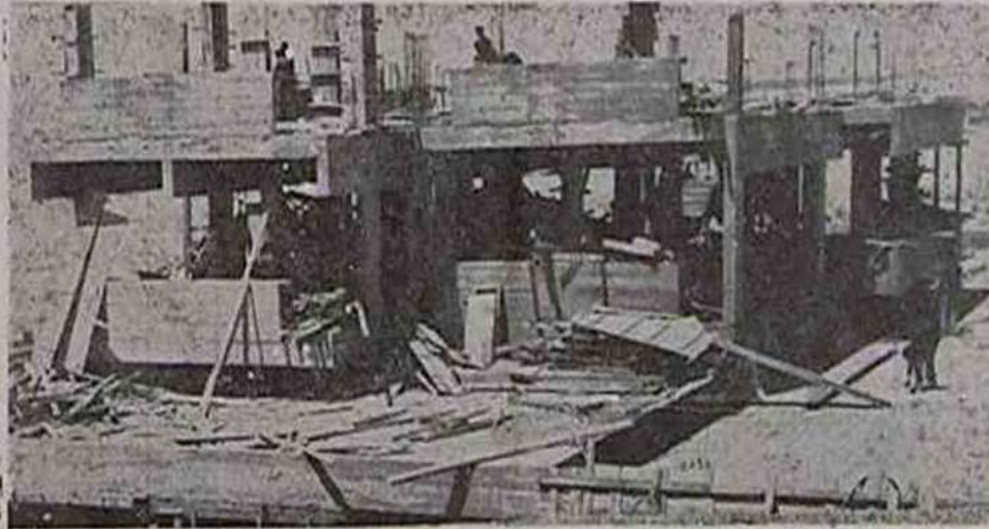
TÜRKİYENİN EN MODERN TERMINALİ ŞEHRİMİZDE

Türkiyenin dördüncü
büyük şehri olan Kon-
ya'nın her yönden kalk-
ınması için sarfedilen
çaba hızlandırılmış, ray-
olarak 130 bin metre ka-
relilik bir alanı kaplayan
Otobüs terminali, Otel,
lokanta, ve turistik esya
satan dükkanları içine a-
lan geniş bir sitenin ka-
ba yapıları tamamlanmış-
tır.

1966 yılı içerisinde
Konya Belediyesiçe ih-
taya çıkarılan ve mali
portresi 13 milyon lira-
yı bulan Ankara yolu ü-
zerindeki Otobüs termi-
nali, lokanta ve dükkan
inşaatlarının dış kısmı
(Devamı S. 2 de.)

ÇALIŞMA — Modern Otobüs Terminali'nin kaba in-
şaatı bitmiş son hazırlıklar tamamlanmaya başlan-
mıştır. Fotoğrafta çalışmalarından bir an görülüyor.
(Fotoğraf: Ahmet SARI)

MODERN OTEL — Musalla Mezarlığına ilerisine yapılmakta olan modern
otobüs terminalinde vatandaşlar her türlü ihtiyaçlarını karşılayabileceklerdir.
Fotoğrafta en son yeniliklerin kullanıldığı modern otelin inşaatı görülüyor.
(Fotoğraf: Ahmet SARI)

**DÜNYADA
24 SAAT**

EK 8 Yeni Konya Gazetesi, 26 Haziran 1970

Rahmetli Nalçacı'nın yaptırdığı dev tesisin
kordelâsını eşi Özden Nalçacı kesti

OTO - GAR TÖRENLE HİZMETE GİRDİ

Oto-Gar törenle

[> Baştarafı S. 1 de] Kulluk acısı konuşmasını yapmıştır. Veciz açıklamalı konuşmasında Kulluk Rahmetli selâhi Nalçacı'nın başlattığı ve bugün acısı yanılan eserini Konya'ya haviri olmasını dilemiştir. Kullukun konuşmasını aynen siltunlarımızla alıyoruz.

Daha sonra Kulluk Vali Avdosu mikrofona davet etmiş ve acısının vânilmasını istemiştir. Vali Avdosu kısa konuşmasında «Konyalılara hizmet, hizmetlerin en sefiflisidir. Çünkü Konyalı kardeşlerim kadir bilirler» demiştir. Avdosu acısı aralarında bulunan rahmetli Nalçacı'nın eserininin vânilmasını rica etmiş. «Eser onların eserdir. Kordelâvı kesmelerini kendilerinden rica ederim» demiştir. Sade kıvafeti, hanımefendiliği ile merhûm esinin Konya'ya armağan ettiğii dev eserini açılışını yapmak üzere Özden Nalçacı kordelâvı kesmiş. Konya Oto-Garını hizmete sokmuştur.

Vali Avdosu ve Orgeneral Faruk Gürler Pasada merhûm Nalçacı'ya «İtirafis kamama zâhı plâketi» vermişlerdir.

Halkın tezahürat ve

sevki gösterisinde bulunmuş muhtesem törene, Orgeneral Gürler ve diğer Generaller, yüksek rütbelli subaylar, milletvekilleri Özer Ölçmen, Necati Kalavcı, Kubilây İmer, banka müdürleri, davetliler ve kalabalık halk topluluğu katılmıştır.

Saat 10.00 da sembolik olarak süslenmiş bir otobüs kurban kesilerek Ankara'ya hareket etmiş. trafik arabası sireni çalarak otobüse vâri vâle kadar refakat etmiştir.

Özel hazırlanmış pasta ve limonata ikram edilmiş törenle Oto-Gar hizmete sokulmuştur.

NALÇACI'NIN PLÂKETİNİ SANAT ENSTİTÜSÜ YAPTI

Oto-Gar girişine asılan Rahmetli Nalçacı'ya ait bronz plâketi, Resmî Erdoğlan Munis tarafından hazırlanmış ve şehrimiz Sanat Enstitüsü tarafından özel bir halıta ile dokülmüş ve tesfi ve edilmiştir.

Büyük insan, çalışkan kelimeleri ile tevsif edilen Nalçacı plâketi eserinin üzerine verleştirilmiştir.

Dün saat 10.00 da yapılan muhtesem törenle Konya Oto-Garı hizmete girmiştir. Bandonun T1 isaretiyle bir dakikalık sayı durusundan sonra, İstiklâl Marşı çalınmış. Belediye Reisi Yılmaz [> Devamı S. 2 de]

Oto - Gar'ın açılışında kordelâvı kesen Özden NALÇACI

Cihanbeyli Halk Eğitim merkezi onarılıyor

Eski olan Cihanbeyli Halk Eğitim Merkezi binasının onarımı yapılmaktadır.

Çok eski olan binanın onarılması için 82.987 lirası kesif bedeli ve kapalı zarf üzerinden ihale ve çıkarılmıştır.

**Belediye Meclisi Yılın
İlk Toplantısını Yaptı**

AP. LI UYELER BELLEDİYE BAŞKANINI TENKİT ETTİ

**Raporun Tetkiki İçin
Mehil Kabul Edilmedi**

**Nalçacı: «Biz Göz Boyayan İşlere
Değil Hakiki İşlere Gittik» Dedi**

Önceki gün Belediye Meclisi üyelerinin iştirakiyle yılın ilk toplantısı Belediye Meclisi salonunda yapılmıştır. İlk aşamada ekseriyet tepekkül etmemiş ve Belediye memurları üyeleri çalışma yerlerinden tekrar davet edilme zorunda kalmışlardır.

Bilâhare Belediye Başkanının raporu okunmuş ve tenkitlere geçilmiştir. Avukat Suat Abanazır raporun tetkiki edilmedi için mehil verilmesini istemiş, fakat onun bu haklı talebi Adalet Partili üyelerin toplu tepkileriyle karşılanmıştır.

Rapor üzerine söz alan Faik Sevilir raporun eksik ve yanlışlarını eleştirmiş. Fikri Simav, Nuri Yılmazgil ve Na-

büyük işlerin olmadığını söyleyiyoruz. Fakat göz boyayıcı işler olmadığını da hissettiren belirtiriz. Biz göz boyayıcı değil, hakiki işlere gittik. Kanalizasyon görülmeyen işlerdir.

1964 yılı bütçesiyle ayırdığımız mütevezi tabiiatta Konya Belediye başkanının kanalizasyon mevzuunda ayırdığı en büyük rakamdır. Yapılan işle bugüne kadarın en fazlasıdır. 26 tane sokak ve mahalle için kanalizasyonunu yapmak ki mazur görülecek, takdir edilmezse bile takribi edilmeyecek bir miktardır, dedi.

Daha sonra oya sunulan rapor az bir ekseriyetle kabul edilmiştir. Bu arada Meclis üyelerine bayram hediyesi olarak Konya adlı büyük kitap-tan birer tane armağan edilmiştir. Meclis Cuma akşamı tekrar toplanacaktır.

Dün gece şehrimiz Şahin sinemasında müessif bir hürsâlık olayı olmuş, dün bütün gün aramalara rağmen suç sa-

ŞAHİN Sineması Soyuldu

Dün gece şehrimiz Şahin sinemasında müessif bir hürsâlık olayı olmuş, dün bütün gün aramalara rağmen suç sa-

Boş Yazı

Ölü İçin

Dünyanın yegâne nükleer gemisi olan N. S. Savannah, Batı İtalya'nın mevzuatında diğer gemiler su almak suretiyle kullanılabilir. İlk Atlantik aşırı yolculuğunu geçen Harlan'da yatan Nükleer gemi, Birleşik Amerika Hükümeti namına Amerikan Export İşbirlikçisi Linos tarafından işletilmekte olup her yıl, her yıl taşınmaktadır. Savannah, 1962 Mayıs'ta hizmete girmesinden bu yana üç buçuk yıl içerisinde 129,000 kilometre katetmiş ve 27 liman ziyaret etmiştir...

Yol İşleri İki Halinde Yürü-

Yeni Terminal-Hastahane arasındaki 40 metrelik geniş caddeye

"A. Hilmi Nalçacı Caddesi" adı verildi

Ayrıca, Harmancık'a otobüs seferleri 60 krş. kabul edildi-Reis vekili M. Ortaer seçildi

Belediye Meclisi 1970 Şubat ayı meclis toplantılarında geçen gün alınan kararla, Şehircilik, Belediye Meclisi ve diğer görevi kadar devam eden toplantılarda gündemdeki konularla ilgili ve Yürümlü Konuların boşaltılması hususunda Başkan Yardımcısı ve Kurup Başkanlığı gibi görevler yapılmıştır.

Belediye Meclisinin 27.2.

1970 tarihli meclis toplantısında E.İ.İ.O. İşletiminin 1969 mali yıl gider bölümlerinin muhtelif faaliyetlerindeki da tahsisatı hakkında ve Belediye bütçelerinde Har- girilen bütçelerinin ilmi ile mahalleler otobüs seferleri ihdas edilmesinin kararlandırılmıştır. Harcamaların mahalleler otobüs seferleri ihdas edilmesinin kararlandırılması ile tariflerinin Meram hatlarında (Devranı, B. B. 64)

Çelik tel fabrikası yapılacak

Luxemburg Ekonomik Bakanları Marcel Mart ve Georges International Başkanı Richard V. Thomas tarafından açıkladığına göre 1970 Temmuz ayında...

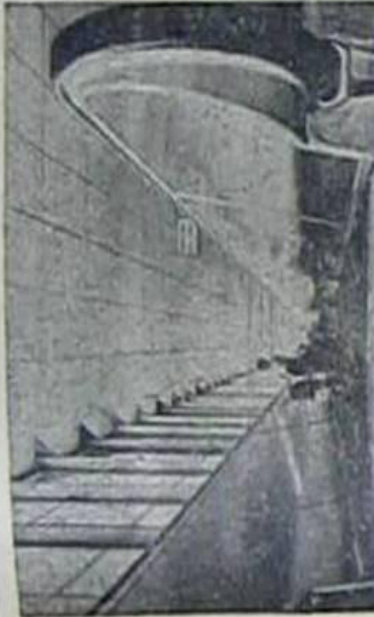
Belediye Başkanı A. Hilmi Nalçacı

"Kendi gitti kendi kabulu yapıldı."

Devlet memuriyetine giriş sınavı yapılacak

Açık bulunan İçişleri memurları için sınavla memurların alınacağı öğrenilmiştir.

1970 sayılı Devlet Memurları Kanununun 48. maddesindeki hükümlerle yapılan sınavlar 16.3.1970 tarihinde saat 10.00'de Valilikte Devlet Memurlarına giriş sınavı yapılacaktır.

Güneş gözlemlerinin önemi

Mitöz (DaD) — Federal Almanya'nın Werderstein (1100 m) de bulunan en yüksek rüzgarizasyonunda kamera ve teleskoplar güneş gözlemleri için kurulmuştur. Bu gözlemler, sadece bilim bakımından önemli olmayıp, aynı zamanda da büyük değere sahiptir. Ormanın güney...

1 Eylül tarihinde açılacağı resmen ilân edilen

KONYA FUARI 1970 Yılında Açılacak

Ticaret Bakanlığınca «Ticaret Bakanlığınca açılacak bir süre önce ya da çileceği» resmen ilân edilen Konya Fuarı ve Kültürparkı'nın açılacağına göre 1970 yılı başlarında açılacaktır. (Fotoğraf: A. SARI)

A. HİLMİ NALÇACI :
Dün Yeni Konya'ya özel bir karar vermiş olmasına rağmen, Türkiye'nin en başarılı ve en gelişmiş bölgelerinde bir fuarın açılması için büyük bir çaba göstermiştir. (Devam Sayfa 5 de)

«Buçün Türkiye'nin en başarılı ve en gelişmiş bölgelerinde bir fuarın açılması için büyük bir çaba göstermiştir. (Devam Sayfa 5 de)

«Ticaret Bakanlığınca açılacak bir süre önce ya da çileceği» resmen ilân edilen Konya Fuarı ve Kültürparkı'nın açılacağına göre 1970 yılı başlarında açılacaktır. (Fotoğraf: A. SARI)

Ticaret Bakanlığınca «Ticaret Bakanlığınca açılacak bir süre önce ya da çileceği» resmen ilân edilen Konya Fuarı ve Kültürparkı'nın açılacağına göre 1970 yılı başlarında açılacaktır. (Fotoğraf: A. SARI)

KONYA FUAR VE KÜLTÜRPARKI — Ticaret Bakanlığınca Eylül ayı başlarında açılacağı resmen açıklanan Konya Fuarı ve Kültürparkı'nın açılacağına göre 1970 yılı başlarında açılacaktır. (Fotoğraf: A. SARI)

Konya Fuarı

(Baştarafı S. 1 de.)
Fuar ve Kültürparkı'nın açılması için büyük bir çaba göstermiştir. (Devam Sayfa 5 de)

EK-17 Derinlemesine Görüşme Yapılan Kişiler

DG 1- derinlemesine görüşme, Seyit Küçükbezirici (Araştırmacı-yazar ve halk bilimci, Konya Fikir Sanat Kültür Adamları Birliği Derneği Kurucu Başkanıdır.)
[Görüşme Tarihi: 17.07.2016]

DG 2- derinlemesine görüşme, İhsan Kayseri (Gazeteci)
[Görüşme Tarihi: 20.09.2017]

DG 3- derinlemesine görüşme, Mehmet Mert (Hesap İşleri Müdürü ve Belediye Başkan Yardımcısı) Ankara İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi mezunudur. Ahmet Hilmi Nalçacı dönemimde üç ay hesap işleri müdürlüğü yapmış sonrasında belediye başkan yardımcısının emekli olması ile başkan yardımcılığı görevine başlamıştır. (Ahmet Hilmi Nalçacı, Yılmaz Kulluk ve Mehmet Keçeciler dönemlerinde bu görevine devam etmiştir.)
[Görüşme Tarihi: 23.09.2017]

DG 4- derinlemesine görüşme, Rıdvan Bülbül (Gazeteci, Konya Gazeteciler Cemiyeti'nde 22 yıl Başkanlık Yapmıştır.)
[Görüşme Tarihi: 26.10.2017]

DG 5- derinlemesine görüşme, Selma Feride Nalçacı Çeliktemur (Ahmet Hilmi Nalçacı'nın en küçük kızı)
[Görüşme Tarihi: 06.04.2019]

DG 6- derinlemesine görüşme, Prof. Dr. Semra Feriha Nalçacı Aşcıgil (Ahmet Hilmi Nalçacı'nın ikinci kızı, ODTÜ İİBF İşletme Bölümü öğretim üyesidir.)
[Görüşme Tarihi: 12.04.2019]

ÖZGEÇMİŞ

KİŞİSEL BİLGİLER

Adı Soyadı : Nurtop ÇOPUR
Uyruğu : T.C.
Doğum Yeri ve Tarihi : Selçuklu / 28.03.1991
Telefon : 0554 553 56 26
Faks :
E-Posta : nurtopabasiz@gmail.com

EĞİTİM

Derece	Adı, İlçe, İl	Bitirme Yılı
Lise	: İbrahim Bodur Anadolu Lisesi, Merkez, Çanakkale	2009
Üniversite	: Selçuk Üniversitesi, Selçuklu, Konya	2013

İŞ DENEYİMLERİ

Yıl	Kurum	Görevi
2013	Barem Gayrimenkul Değerleme	Uzman Yardımcısı
2014-2018	Yılmazer Planlama	Şehir Plancısı

YABANCI DİLLER

İngilizce, Almanca

BELİRTMEK İSTEĞİNİZ DİĞER ÖZELLİKLER

Office (İleri Seviye)
 NetCAD (İleri Seviye)
 AutoCAD (İleri Seviye)
 SketchUp (İleri Seviye)
 Photoshop (İleri Seviye)

YAYINLAR

Abasız, N., Meşhur, M.Ç., 2018 **Konya Kentinin Mekânsal Dönüşümünde Ahmet Hilmi Nağacı'nın Rolü**, III.KENTFOR Yerel Kalkınma ve Siyasal-Toplumsal Dönüşüm Bağlamında Kent ve Çevre Yönetimi,7-9 Eylül 2018, Karaman.